

การศึกษายทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล
ในจังหวัดนครราชสีมา

พันเอกภาณุรัตน์ ดีเสมอ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
พ.ศ. 2552

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

**A STUDY OF SUB-DISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATION ROLES
IN TOURISM DEVELOPMENT IN NAKHON RATCHASIMA PROVINCE**

COLONEL PANURUST DEESAMUR

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Master Degree of Arts in Social Sciences for Development
Nakhon Ratchasima Rajabhat University**

2009

Copyright by Nakhon Ratchasima Rajabhat University

THESIS TITLE A STUDY OF SUB-DISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATION
ROLES IN TOURISM DEVELOPMENT IN NAKHON RATCHASIMA
PROVINCE

AUTHOR COLONEL PANURUST DEESAMUR

THESIS ADVISORY COMMITTEE

DR. NATTINEE THONGDEE CHAIRMAN

ASST. PROF. RATANA RUJIRAKUL ADVISOR

EXAMINING COMMITTEE

Suwat Changlek
..... CHAIRMAN

(ASST. PROF. DR. SUWAT CHANGLEK)

Aksorn Sanmat
..... MEMBER

(MR. AKSORN SANMAI)

Somboon Tanya
..... MEMBER

(ASST. PROF. DR. SOMBOON TANYA)

Karuna Cherdjirapong
..... MEMBER

(MRS. KARUNA CHERDJIRAPONG)

N. Thongdee
..... MEMBER

(DR. NATTINEE THONGDEE)

Ratana Rujirakul
..... MEMBER

(ASST. PROF. RATANA RUJIRAKUL)

THIS THESIS HAS BEEN APPROVED
TO BE A PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE MASTER DEGREE OF ARTS
IN SOCIAL SCIENCES FOR DEVELOPMENT

W. Foypikul
..... DEAN OF GRADUATE SCHOOL
(ASSOC. PROF. DR. WICHEAN FOYPIKUL)

9 OCTOBER 2009

ชื่อวิทยานิพนธ์	การศึกษาบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา	
ผู้ทำวิทยานิพนธ์	พันเอกภาณุรัตน์ ดีเสมอ	
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา	
ปี พ.ศ.	2552	
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ดร. ณัฐฉิณี ทองดี ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตนา รุจิรกุล	ประธานกรรมการ กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา และเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 161 แห่ง โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง จำนวน 54 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ จำนวน 107 แห่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า โดยเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ใน 5 ด้าน คือ ด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวและด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการศึกษาพบว่า

1. บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.51$, S.D. = 0.79) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ที่อยู่ในระดับ ปานกลาง มีอยู่ 3 ด้าน ตามลำดับ จากค่าเฉลี่ยจากน้อย

ไปหามาก ดังนี้ ด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.61$, S.D. = 0.85) ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.62$, S.D. = 0.85) และด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.66$, S.D. = 0.99) ส่วนที่อยู่ในระดับน้อยมี 2 ด้าน ตามลำดับ จากค่าเฉลี่ยจากน้อยไปหามาก ดังนี้ ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.34$, S.D. = 0.94) และด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.41$, S.D. = 0.84)

2. การเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยวโดยภาพรวม พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ไม่ได้ดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ร้อยละ 25.23 ดำเนินการ ร้อยละ 74.77 องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ไม่ได้ดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ร้อยละ 12.96 ดำเนินการ ร้อยละ 87.04 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 5 ด้าน พบว่า บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Thesis Title	A Study of Sub-District Administration Organization Roles in Tourism Development in Nakhon Ratchasima Province	
Author	Colonel Panurust Deesamur	
M.A.	Social Sciences for Development	
Year	2009	
Thesis Advisory Committee		
	Dr. Nattinee Thongdee	Chairman
	Asst. Prof. Ratana Rujirakul	Advisor

ABSTRACT

This study aimed to investigate the sub-district administration organization roles of tourism development in Nakhon Ratchasima province and compares the sub-district administration organization roles of tourism development in Nakhon Ratchasima province classified by the potential of the tourism.

From the 161 of sub-district administration organizations in Nakhon Ratchasima province were randomly sampled as the study group. All of sub-district administration organizations are under the Department of Local Administration. In addition, these sub-district administration organizations were divided by two potentials of tourism: 54 high potential and 107 low potential.

Rating scale questionnaires with five rating scales were used as the instrument for data collection. The questionnaires were divided into five roles of sub-district administration organizations in tourism: Surveying tourist information, developing tourism sites, attraction promoting of tourism, developing the facilities tourist attraction, and supporting of people participation in tourism development.

The statistical methodology used for data analysis were percentage, mean (\bar{X}) standard deviation (S.D.) and t-test.

Results of the study

1. Overall, the Sub-District Administration Organization role of tourism development in Nakhon Ratchasima province were rated at the middle level as viewed from all aspects. By following expectation from five parts of tourism development,

it was found that three parts of tourism development were rated at the middle level, namely, surveying tourist information, developing tourism sites, and attraction promoting of tourism. Whereas the low level, there were two aspects: Developing the facilities tourist attraction, and supporting of people participation in tourism development.

2. As compared the roles of tourism development of sub-district administration organizations in Nakhon Ratchasima province by the potential of the tourism, it was found that both high and low sub-district administration organization were not significantly different at .05 level.

Furthermore, there were 25.23 percentage of low potential tourism development did not do any activities of tourism. However, 74.77 percentages of them still did these activities. And there were 12.96 percentage of high potential tourism development also did not do these activities and still did these activities at 87.04 percentage respectively. As considered by each aspect of tourism development, it was found that all five of them were also not significantly different at .05 level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก ดร. ณัฐจินี ทองดี ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตนา รุจิรกุล กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒน์ ช่างเหล็ก รองศาสตราจารย์ประชา อินทร์แก้ว ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ ดันยะ อาจารย์อภิรดี เนติรังษีวัชรา และอาจารย์อานรรต ใจสำราญ ที่ให้ความกรุณาในการตรวจสอบเนื้อหาแบบสอบถาม ได้ให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ และกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง ในการจัดทำวิทยานิพนธ์และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและงานในหน้าที่

ขอบพระคุณ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานหรือลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลทุกท่านที่ให้ความกรุณาต่อการตอบแบบสอบถาม และการเก็บรวบรวมข้อมูลส่งคืน ขอขอบคุณพี่และเพื่อนนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาทุกรุ่น ที่ดูแลช่วยเหลือให้คำแนะนำ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านรวมถึงเจ้าหน้าที่ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาที่อำนวยความสะดวกในงานธุรการทั้งปวง

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และบุคคลในครอบครัว ซึ่งได้ให้กำลังใจ ดูแลเอาใจใส่และเป็นแรงสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ มาโดยตลอดจนกระทั่งประสบผลสำเร็จในครั้งนี้ คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่ประชาชนที่ได้รับการพัฒนา คณาจารย์ และบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ประจำปีการศึกษา 2551

ภาณุรัตน์ ดีเสมอ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(3)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
สารบัญตาราง.....	(8)
สารบัญภาพ.....	(10)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
สมมุติฐานการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและการพัฒนาการท่องเที่ยว.....	10
การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน.....	28
องค์การบริหารส่วนตำบลกับการจัดการการท่องเที่ยว.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	60
ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล.....	60
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	64
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	66

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	68
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	68
ตอนที่ 2 บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา.....	71
ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การ บริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศักยภาพ ด้านการท่องเที่ยว.....	82
ตอนที่ 4 สรุปประเด็น ในการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบ แบบสอบถาม.....	101
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	102
สรุปผลการวิจัย.....	102
อภิปรายผล.....	108
ข้อเสนอแนะ.....	109
บรรณานุกรม.....	113
ภาคผนวก.....	118
ภาคผนวก ก รายชื่อ องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว.....	119
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา.....	126
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย.....	137
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	139
ภาคผนวก จ คำดัชนีความสอดคล้อง (IOC).....	145
ประวัติย่อผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	154

สารบัญญัตินี้

ตารางที่	หน้า
1 ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจ.....	16
2 ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นด้านสังคม.....	17
3 ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นด้านวัฒนธรรม.....	18
4 ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นด้านสิ่งแวดล้อม.....	19
5 จำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างอำเภอในขั้นตอนที่ 1.....	62
6 จำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนที่ 2.....	63
7 สถานภาพของผู้ตอบและสถานภาพด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหาร ส่วนตำบล จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว.....	69
8 จำนวนและร้อยละขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่มีการดำเนินการ ด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว.....	72
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม.....	73
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว.....	74
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว.....	75
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยว.....	77
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ความสะอาดแหล่งท่องเที่ยว.....	79
14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการสนับสนุน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว.....	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
15 การเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว โดยภาพรวม และรายด้าน.....	83
16 การเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เป็นรายการ ในด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว.....	85
17 การเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เป็นรายการ ในด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว.....	88
18 การเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เป็นรายการ ในด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว.....	92
19 การเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เป็นรายการ ในด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว.....	95
20 การเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เป็นรายการ ในด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา กิจกรรมท่องเที่ยว.....	98

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ และสังคม โดยในแง่เศรษฐกิจนั้น การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศ ซึ่งจะช่วยในการปรับดุลการชำระเงินของประเทศ และสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ การส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นก่อให้เกิดการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งนำมาสู่การจ้างงานและการสร้างอาชีพทั้งในภาคการท่องเที่ยวโดยตรงและการจ้างงานในภาคอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมากขึ้น ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งในภาพรวมแล้วจะนำไปสู่การสร้างความสำเร็จเติบโตทางเศรษฐกิจ และความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศในขณะที่ในแง่ทางสังคมนั้น การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวภายใต้แนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จะทำให้เกิดการพัฒนาสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว ยกกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ให้ดีขึ้น รวมทั้งช่วยปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนมีความรู้สึกรักและหวงแหนทรัพยากรการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนอันจะนำมาซึ่งการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีจิตสำนึก นอกจากนี้การเดินทางท่องเที่ยวยังเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้แก่นักท่องเที่ยว ได้นำความรู้และประสบการณ์จากการเดินทางมาปรับใช้ในการพัฒนาชีวิตและสังคมให้ดีขึ้น (สันติชัย เอื้อจงประสิทธิ์. 2550 : 1)

ดังนั้นการท่องเที่ยวจึงเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชน ประชาชนมีอาชีพและเกิดการจ้างงาน ตลอดจนจนเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเจ้าของบ้านและผู้มาเยือน อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้เกิดการรักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ สนับสนุนให้มีการฟื้นฟูและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นด้วย

จากนโยบายภาครัฐ ในด้านนโยบายการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ ภาคการท่องเที่ยวและบริการ ได้กำหนดให้มีการเร่งสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว โดยฟื้นฟู พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน และสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในเชิงกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพ สามารถเชื่อมโยงธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชน (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. ออนไลน์. 2551) และประกาศให้ปี 2551-2552 เป็นปีแห่งการท่องเที่ยวภายใต้คำขวัญ "ประทับใจไทยแลนด์" เพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของโลก การเสริมสร้างความตระหนักรู้ของคนไทยให้เกิดความภูมิใจในการเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวทางด้านทรัพยากรทางธรรมชาติ และทางด้านวัฒนธรรม รวมถึงการเสริมสร้างทักษะและความรู้

ในการอนุรักษ์และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวให้แก่ชุมชน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. ออนไลน์. 2551ก)

สำหรับยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้กำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์ภูมิเมืองอีสาน โดยมีปรัชญาที่จะนำเสนอวิถีชีวิต และอารยธรรมอีสานในเรื่องของแหล่งประวัติศาสตร์ อารยธรรมขอม ผสมผสานอารยธรรมอินโดจีน อันหลากหลาย วิถีชีวิต วัฒนธรรมของชาวอีสาน และยุทธศาสตร์เชื่อมโยงกลุ่มแหล่งท่องเที่ยว อารยธรรมขอมเป็นระบบครบวงจรระดับภูมิภาค (คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดนครราชสีมา. 2547 : 13-14) ส่วนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมา ได้กำหนดเป้าประสงค์เพื่อสนับสนุนนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัด และเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงการตลาด กระจายนักท่องเที่ยวไปจังหวัดต่าง ๆ ในภูมิภาค (คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดนครราชสีมา. 2547 : 26)

สถานการณ์ท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมมีการเติบโตอยู่ในแดนบวกที่ร้อยละ 15.47 โดยเฉพาะผู้เยี่ยมเยือนคนไทย มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นสูงถึงร้อยละ 15.68 ขณะเดียวกันผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.60 และจากสถิติตัวเลขของจังหวัดนครราชสีมา ในปี พ.ศ. 2549 พบว่า มีจำนวนผู้มาเยือนทั้งสิ้น 4,967,023 คน โดยแบ่งเป็นชาวไทยเป็นจำนวน 4,873,037 คน และชาวต่างประเทศเป็นจำนวน 93,986 คน และทำรายได้เป็นจำนวน 7,815.38 ล้านบาท โดยแบ่งเป็นคนไทยจำนวน 7,517.26 ล้านบาท และชาวต่างประเทศจำนวน 298.12 ล้านบาท (ณัฐฉิณี ทองดี. 2551 : 12, 14) จากตัวเลขสถิติดังกล่าว จะเห็นได้ว่า สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมาเติบโตอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้สภาวะเศรษฐกิจทั่วไปจะถดถอยก็ตาม รายได้จากการท่องเที่ยวนับว่าสูงมาก ถ้าท้องถิ่นได้มีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว การกระจายรายได้ก็จะสู่ประชาชนในท้องถิ่นด้วย

ตามนโยบายการกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นและตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537 กำหนดให้ องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีเรื่องการท่องเที่ยวด้วย (มาตรา 68 (12) บัญญัติเพิ่มโดย พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2542) และตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 มาตรา 16 ให้เทศบาลเมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งได้กำหนดให้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน

เห็นได้ว่าจากพระราชบัญญัติทั้ง 2 พระราชบัญญัติได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยวซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชน ในท้องถิ่น

บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยวควรมีการกำหนด จัดทำแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวบรรจุเข้าไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นโดยให้มีความสอดคล้อง กับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ใกล้เคียงด้วยเพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและเป็นไปตามแผน การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของคณะกรรมการแผนการกระจายอำนาจ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งควรมีบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยว ทั้งในด้าน การสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวและการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว, 2546 : 154) การดำเนินการ ด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ได้มีการดำเนินการอยู่ หลายพื้นที่ โดยเน้นพื้นที่หลักทางการท่องเที่ยว อาทิเช่น องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ อำเภอวังน้ำเขียว อำเภอปากช่อง อำเภอเมือง และอำเภอพิมาย เป็นต้น

จากความสำคัญและบทบาทการท่องเที่ยว นโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างและจังหวัดนครราชสีมา รวมถึงปัญหา การปรับเพิ่ม บทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริม การท่องเที่ยวและการเจริญเติบโตด้านการท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมาอยู่ในเกณฑ์ดีและ การมีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นนั้นหมายถึง รายได้ที่เพิ่มขึ้นในท้องถิ่น ประกอบกับ บทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่กฎหมายกำหนดเริ่มมาหลายปีและที่เห็น ได้ชัดเจน ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 เป็นต้นมา องค์การบริหารส่วนตำบลน่าที่จะได้ดำเนินการ ในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวท้องถิ่นไปบ้างตามสมควรซึ่งเป็นเรื่องที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งว่า องค์การบริหารส่วนตำบลได้ปฏิบัติหรือดำเนินการในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวตามบทบาท หน้าที่ที่มากนักน้อยเพียงใด จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงการพัฒนาท้องถิ่น ในส่วนของบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด นครราชสีมา ว่าได้ดำเนินการเป็นไปตามบทบาททั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูล แหล่งท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ด้านการพัฒนา สิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวและด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนากิจการท่องเที่ยวและเปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทด้านการพัฒนา การท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

1.3 ผู้ให้ข้อมูล ในแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง กำหนดผู้ให้ข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลเรื่องการท่องเที่ยว รวมเป็นผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 161 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.1.1 ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ

2.1.2 ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่

2.2.1 ด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว

2.2.2 ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

2.2.3 ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

2.2.4 ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว

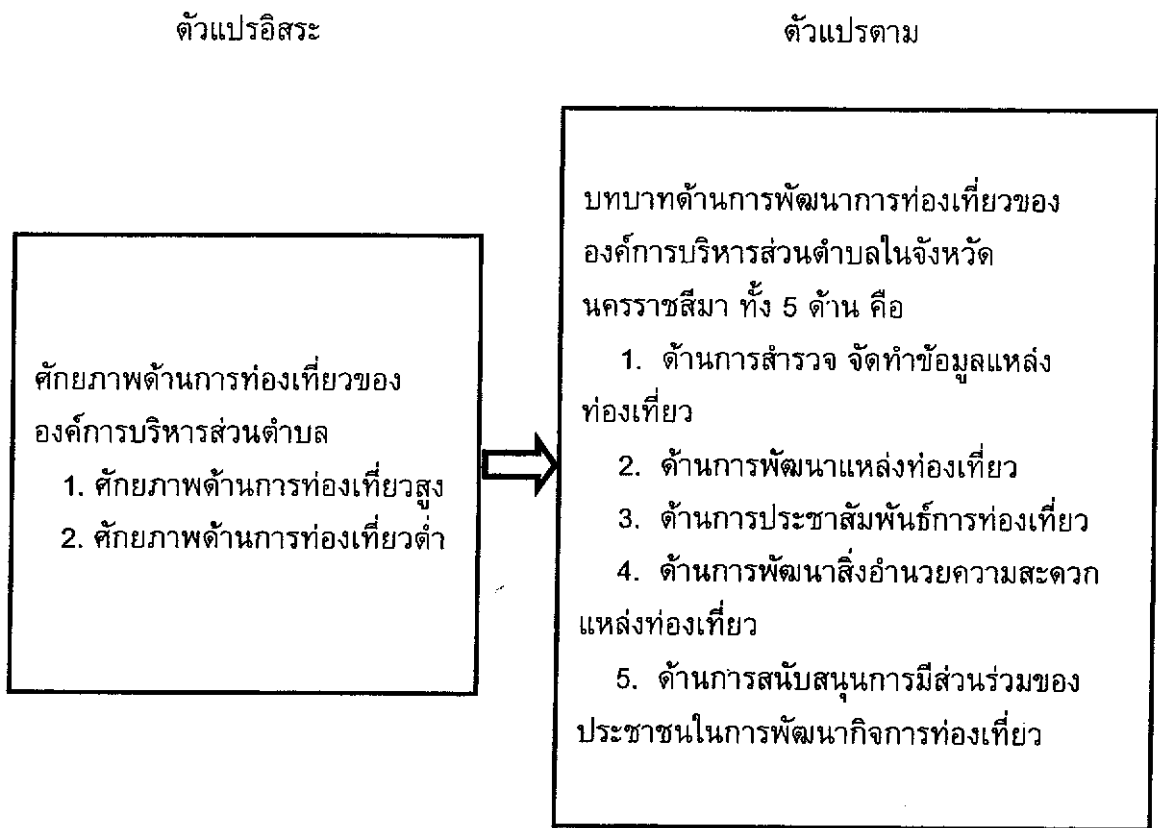
2.2.5 ด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการ

ท่องเที่ยว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงการพัฒนาท้องถิ่น ในส่วนของบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ทั้ง 5 ด้าน (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว, 2546 : 135-155) ได้แก่ ด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวและด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว รวมถึงเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ศึกษาจำแนกตามองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวรวมถึงการศึกษาบทบาทหน้าที่และความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยว ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537 และตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวและด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว แตกต่างกันตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง บทบาทอำนาจหน้าที่ที่กำหนดในกฎหมายจัดตั้ง และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสำรวจ จัดทำ ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวและด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว

1.1 การสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับ แหล่งท่องเที่ยวและบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในท้องถิ่น จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว แสวงหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่มีศักยภาพในพื้นที่ และประสานงานกับจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลใกล้เคียง

1.2 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง การพัฒนา ปรับปรุง พื้นฟูสภาพ แหล่งท่องเที่ยว โบราณสถาน โบราณวัตถุ ในเขตพื้นที่ให้มีความสวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย สนับสนุนให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยว และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีความสะดวก สวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย เหมาะสำหรับการเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม การท่องเที่ยว รวมถึงการให้บริการด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน และ ด้านสุขอนามัย ของที่พัก อาหาร และเครื่องดื่ม

1.3 การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว หมายถึง การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ในพื้นที่ทางสื่อ จัดหารายได้เพื่อสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ การปรับปรุง พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เช่น จัดทำป้ายชื่อสถานที่ท่องเที่ยวให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศเพื่ออำนวยความสะดวก และดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว รวมทั้งการประสานงานกับหน่วยงานราชการ อื่น ๆ

1.4 การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง การปรับปรุง โครงสร้างพื้นฐาน ระบบบริการ สิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ มาตรฐาน เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านสะดวกซื้อ ร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง บริการพาหนะ รับส่งนักท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ท้องถิ่น

1.5 การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว หมายถึง การประสานและแสวงหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว ในพื้นที่ โดยอาจจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยว กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับกิจการท่องเที่ยว รวมทั้งการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อรักษาแหล่งท่องเที่ยว

2. องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) หมายถึง หน่วยงานการปกครองท้องถิ่น รูปแบบหนึ่ง ที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ในการพัฒนา ตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและ องค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537 (และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงฉบับที่ 5 พุทธศักราช 2546) ในที่นี้หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลที่สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมี จำนวน 278 แห่ง ข้อมูล จากสำนักงานท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา ณ พฤษภาคม 2551 (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา. 2551)

3. ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว หมายถึง ลักษณะพื้นที่ด้านการท่องเที่ยว โดยพิจารณาจากจำนวนนักท่องเที่ยวและการสนับสนุนส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐ รวมถึง การวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว การเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั่วไปและการบริการ หรือกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ลักษณะพื้นที่ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมา แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ตามการแบ่งของศูนย์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการจังหวัด นครราชสีมา (2549 : 10-150) ได้ดังนี้

3.1 องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 97 แห่ง รายชื่อตามผนวก ก

3.2 องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดนครราชสีมาจำนวน 181 แห่ง รายชื่อตามผนวก ก

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาถึงบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา โดยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและการพัฒนาการท่องเที่ยว
 - 1.1 ความหมายของการท่องเที่ยว
 - 1.2 วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว
 - 1.3 รูปแบบการท่องเที่ยว
 - 1.4 ความสำคัญของการท่องเที่ยว
 - 1.5 ผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยว
 - 1.6 จุดแข็งและจุดอ่อนในเชิงการท่องเที่ยวของไทย
 - 1.7 ยุทธศาสตร์และนโยบายด้านการท่องเที่ยว
2. การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
 - 2.1 ความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
 - 2.2 การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
 - 2.3 ข้อค้ำนึ่งของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
 - 2.4 หลักการการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
 - 2.5 การพัฒนาและการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
 - 2.6 บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวยั่งยืน
3. องค์การบริหารส่วนตำบลกับการจัดการการท่องเที่ยว
 - 3.1 การพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - 3.2 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - 3.3 บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการท่องเที่ยว
 - 3.4 แนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 3.5 การวางแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 3.6 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและการพัฒนาการท่องเที่ยว

1. ความหมายของการท่องเที่ยว

องค์กรและนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ดังนี้
 องค์การสหประชาชาติได้กำหนดความหมายของการท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมที่มีเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องอยู่ 3 ประการ ประการแรกเป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว ประการที่สอง เป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ และประการสุดท้ายเป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้ (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. 2546 : 14)

สมาคมระหว่างประเทศแห่งความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว (International Association of Scientific Experts in Tourism : IASET) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่ถาวรไปอีกที่หนึ่งเป็นการชั่วคราวและไม่เกี่ยวข้องกับการทำงานที่เป็นการทำงาน (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2548ข : 11)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยอธิบายว่า การท่องเที่ยว คือ การเดินทางตามเงื่อนไขที่กำหนดเป็นสากล 3 ประการ ได้แก่ ประการแรก เดินทางจากที่อยู่ปกติไปยังที่อื่นชั่วคราว ประการที่สอง เดินทางโดยสมัครใจ และประการสุดท้าย ไม่ใช่เดินทางไปประกอบอาชีพหรือหารายได้และไม่ใช่นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในจังหวัดที่เดินทางไป โดยที่จุดประสงค์ของการเดินทางไม่เฉพาะเพื่อการพักผ่อนหรือสนุกสนานรื่นเริง แต่รวมถึงเพื่อประชุมสัมมนา ศึกษาหาความรู้ เพื่อการกีฬา ติดต่อธุรกิจหรือเยี่ยมญาติ (ยุพดี เสตพรพรรณ. 2548 : 287)

Robert และ Charles (ประภัทร สุทธาเวช. 2550 : 112) ได้ให้ความหมายว่าการท่องเที่ยวเป็นผลรวมของปรากฏการณ์และความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างนักท่องเที่ยวกับผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว รัฐบาล และชุมชนที่เป็นเจ้าบ้าน ในกระบวนการดึงดูดและต้อนรับขับสู้นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548ค : 195) ได้ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยว เป็นนันทนาการรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นระหว่างเวลาว่างที่ต้องมีการเดินทางจากถิ่นพำนักประจำของตนเองไปยังอีกที่หนึ่งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่ไม่ใช่เป็นการประกอบอาชีพหรือไปอยู่ประจำ

รชพร จันทรสว่าง (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. 2546 : 15) ได้สรุปความหมายว่าการท่องเที่ยว เป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ทั้งที่เป็นการเดินทางเพื่อพักผ่อน ประกอบกิจกรรมตามความสนใจ หรือเพื่อประกอบธุรกิจซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการทำงาน แต่ไม่ได้เป็นการเดินทางไปทำงานหรือประกอบอาชีพ

นิตา ชัชกุล (2550 : 2) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง ซึ่งนับตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงปลายทางจะต้องประกอบด้วยปัจจัย สามประการ เป็นอย่างน้อย คือ การเดินทาง การพักค้างแรม และการกินอาหารนอกบ้าน

จากความหมายของการท่องเที่ยวดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรม นันทนาการที่มีความสัมพันธ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่น โดยเป็นการเดินทางไปยังที่อื่น ๆ นอกเหนือจากที่พักอาศัยประจำ ด้วยความสมัครใจและไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพ

2. วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ของการเดินทางแบ่งออกได้เป็น 9 อย่างคือ

2.1 การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนในวันหยุด เป็นการจัดความเมื่อยล้าทางร่างกาย และจิตใจจากการทำงานให้หมดไป และเรียกพลกำลังกลับมาสำหรับเริ่มต้นทำงานในวันใหม่

2.2 การท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรมและศาสนา เป็นการเดินทางที่ปรารถนาจะเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของประเทศต่างๆ ที่น่าสนใจ

2.3 การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา เป็นการเดินทางเพื่อทำการวิจัยหรือสอนหนังสือ หรือดูงานในประเทศที่พัฒนาแล้ว

2.4 การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาและความบันเทิง เป็นการเดินทางที่ปรารถนาจะไปชมการแข่งขันกีฬาหรือเข้าร่วมการแข่งขันกีฬา หรือเล่นกีฬาในท้องถิ่นนั้น หรือเป็นการเดินทางเพื่อความสนุกบันเทิงใจ

2.5 การท่องเที่ยวเพื่อประวัติศาสตร์และความสนใจพิเศษ เป็นการเดินทางที่ปรารถนาจะไปชมโบราณสถานที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ เช่น ปราสาทหินพิมาย โครงการอนุสาวรีย์โบราณ เป็นต้น

2.6 การท่องเที่ยวเพื่องานอดิเรก เป็นการเดินทางเพื่อทำงานอดิเรก เช่น ไปวาดรูปบนภูเขา ไปขี่ม้าที่ชายหาด ไปเล่นสกี เป็นต้น

2.7 การท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมญาติมิตร เป็นการเดินทางเพื่อเยี่ยมญาติมิตร อันเป็นการสร้างสัมพันธภาพให้ดียิ่งขึ้น

2.8 การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ เป็นการเดินทางของนักธุรกิจที่ได้จัดเวลาให้เหลือหรือว่างจากการปฏิบัติธุรกิจในประเทศนั้นเพื่อถือโอกาสอยู่ท่องเที่ยวต่ออีกพักหนึ่ง

2.9 การท่องเที่ยวเพื่อประชุมสัมมนา เป็นการเดินทางเพื่อเข้าร่วมการประชุมสัมมนา โดยปกติการจัดรายการประชุมสัมมนาผู้จัดมักมีรายการนำเที่ยวอย่างน้อย 1 ครั้ง ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาเป็นนักท่องเที่ยวสมบูรณ์แบบ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2548ช : 13-14)

3. รูปแบบการท่องเที่ยว

รูปแบบการท่องเที่ยวแบ่งออกเป็นได้หลายรูปแบบดังนี้

3.1 การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวไปในสถานที่ที่เป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติสังคมหรือชุมชนตามธรรมชาติ เพื่อชื่นชมและเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม ปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การเดินป่า การดำน้ำ การศึกษาวิถีชีวิต เป็นต้น

3.2 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การเดินทางเที่ยวไปยังพื้นที่ชุมชนเกษตรกรรม สวนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และสัตว์เลี้ยง แหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่าง ๆ สถานที่ราชการ ตลอดจนสถาบันการศึกษาที่มีงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตรที่ทันสมัย เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จและผลิตผลในกิจกรรมทางการเกษตรในลักษณะต่าง ๆ ได้ความรู้ ได้ประสบการณ์ใหม่ ๆ บนพื้นฐานความรับผิดชอบ และมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่นั้น

3.3 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม คือ การท่องเที่ยวเพื่อชมสิ่งที่แสดงความเป็นวัฒนธรรม เช่น ปราสาท พระราชวัง วัด โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประเพณี วิถีการดำเนินชีวิต ศิลปะทุกแขนง และสิ่งต่าง ๆ ที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองที่มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม การดำเนินชีวิตของบุคคลในแต่ละยุคสมัย นักท่องเที่ยวจะได้รับทราบประวัติความเป็นมา ความเชื่อ มุมมอง ความคิด ความศรัทธา ความนิยมของบุคคลในอดีตที่ถ่ายทอดมาถึงคนรุ่นปัจจุบันผ่านสิ่งเหล่านี้ ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากมาย การท่องเที่ยวรูปแบบที่กำลังเป็นที่นิยม คือ “โฮมสเตย์” นักท่องเที่ยวจะได้เข้าไปพักอาศัยกับชาวบ้านในชุมชน และดำเนินชีวิตเช่นเดียวกับชาวบ้าน

3.4 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในประเทศไทยมี 2 ประเภท ได้แก่

3.4.1 การท่องเที่ยวเชิงบำบัดรักษาสุขภาพ เป็นการท่องเที่ยวที่ผนวกโปรแกรมการทำกิจกรรมบำบัดหรือฟื้นฟูโรค

3.4.2 การท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ เป็นการท่องเที่ยวไปในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ และพักในโรงแรมหรือรีสอร์ท หรือศูนย์สุขภาพ ร่วมทำกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพที่สถานที่นั้น ๆ จัดขึ้น เช่น การนวดแผนไทย บริการอาบน้ำแร่ เป็นต้น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2549 : 15-16)

3.5 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล เป็นการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติทางทะเลที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศทางทะเล โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อม

และการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

3.6 การท่องเที่ยวในฟาร์ม เป็นการท่องเที่ยวในรูปแบบเชิงเกษตร ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับการกลไกกรรม การเลี้ยงสัตว์ การประมง รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำฟาร์ม

3.7 การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย เป็นการท่องเที่ยวที่นำธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สวยงามมาเป็นองค์ประกอบในการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่ทำหาย ตื่นเต้น เกิดความแปลกใหม่ และท้าทายประสบการณ์ประกอบกันเป็นการฝึกความชำนาญทักษะของร่างกาย เช่น การปีนเขา การไต่หน้าผา การขี่จักรยานเสือภูเขา เป็นต้น

3.8 การท่องเที่ยวตามประเพณีนิยม/แบบทั่วไป เป็นการท่องเที่ยวในแบบทั่วไปหรือดั้งเดิม ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มักจะเที่ยวในลักษณะแบบนี้ หมายรวมถึงการท่องเที่ยวมวลชน/เชิงปริมาณ หรือการท่องเที่ยวที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวมาก

3.9 การท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ เป็นการท่องเที่ยวที่มีจุดสนใจอยู่ที่เอกลักษณ์/ลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมชีวิตความเป็นอยู่ หรือประเพณีของสังคมใดสังคมหนึ่ง นักท่องเที่ยวสามารถศึกษาและเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมประเพณีวิถีชีวิตของกลุ่มชนหรือชาติพันธุ์ มนุษย์ที่แตกต่างกันรวมทั้งเรื่องของพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น พิธีแต่งงาน พิธีเผาศพ ความเป็นอยู่ดั้งเดิมของชุมชน เป็นต้น

3.10 การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เป็นการเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยว ได้ความรู้ มีความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบ และมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยที่ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ อาจจัดรายการเส้นทางท่องเที่ยวตามรอยประวัติศาสตร์ต่าง ๆ เช่น ทัวร์เส้นทางศิลปะชมตามรอยพ่อขุนเม็งราย เที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์ต่าง ๆ เป็นต้น

3.11 การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา หรือศิลาสัจจกร เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่เป็นผา ลานหินทราย อุโมงค์ โพรง ถ้ำน้ำลอด ถ้ำหินงอกหินย้อย เพื่อดูความงามของภูมิทัศน์ที่มีความแปลกอาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของพื้นผิวโลก ศึกษาธรรมชาติของหินประเภทต่าง ๆ และซากคน สัตว์ หรือพืช เป็นการท่องเที่ยวที่ได้รับความรู้ และประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยว (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. 2546 : 23-25)

3.12 การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นการท่องเที่ยวของกลุ่มใหญ่และกลุ่มเล็กที่มีการจัดการอย่างดีเยี่ยมเพื่อสามารถดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีความดึงดูดใจอย่างไม่เสื่อมคลาย ธุรกิจท่องเที่ยวมีการปรับปรุงคุณภาพให้มีผลกำไรอย่างเป็นธรรม ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอย่างเหมาะสม โดยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมเยือนสม่ำเสมอเพียงพอ แต่มีผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด หรือไม่มีผลกระทบเลยอย่างยั่งยืนยาว (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2548ก : 7)

3.13 การท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิ์ในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน (พจนานา สวนศรี. 2546 : 14)

สรุปแล้วรูปแบบของการท่องเที่ยวมีด้วยกันหลากหลายรูปแบบ ลักษณะต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของนักท่องเที่ยวและผู้เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวซึ่งส่วนใหญ่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ในด้านต่าง ๆ รวมถึงการสร้างประโยชน์ให้เกิดแก่ชุมชนท้องถิ่น

4. ความสำคัญของการท่องเที่ยว

นิคม จารุมณี (2544 : 5-7) ได้สรุปความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ดังนี้

4.1 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ รายได้จากการท่องเที่ยวเป็นรายได้ลำดับที่ 1 เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้จากสินค้าออกอื่น ๆ

4.2 รายได้จากการท่องเที่ยวที่ได้มาในรูปของเงินตราต่างประเทศมีส่วนช่วยในการสร้างเสถียรภาพให้กับดุลยภาพชำระเงิน

4.3 รายได้จากการท่องเที่ยวเป็นรายได้ที่กระจายไปสู่ประชากรอย่างกว้างขวาง สร้างงาน สร้างอาชีพมากมายและเป็นการเสริมอาชีพด้วยอาชีพที่เกิดต่อเนื่องจากการท่องเที่ยว

4.4 การท่องเที่ยวมีบทบาทในการสร้างงาน สร้างอาชีพอย่างมากมายและกว้างขวาง เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมบริการที่ต้องใช้คนทำหน้าที่บริการ โดยเฉพาะในธุรกิจทางตรง เช่น โรงแรม ภัตตาคาร บริษัทนำเที่ยว ฯลฯ ส่วนในธุรกิจทางอ้อมอาจเป็นอาชีพเสริม เช่น หัตถกรรมพื้นบ้าน การใช้เวลารว่างมารับจ้างก่อสร้างระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

4.5 การท่องเที่ยวจะมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิตและนำเอาทรัพยากรของประเทศมาใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด ซึ่งผลของการกระตุ้นการผลิตหรือที่เรียกว่า Multiplier effect ทางการท่องเที่ยวสูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับการผลิตสินค้าหรืออุตสาหกรรมอื่น ๆ

4.6 การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่มีขีดจำกัดในการจำหน่าย การเดินทางท่องเที่ยวมีได้จำกัดอยู่เฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้สูงเท่านั้น การท่องเที่ยวถือได้ว่าเป็นความพึงพอใจของแต่ละบุคคล

4.7 การท่องเที่ยวไม่มีขีดจำกัดในเรื่องการผลิต เพราะไม่ต้องพึ่งดินฟ้าอากาศเหมือนการเกษตรอื่น ๆ ผลผลิตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่เสนอขายให้แก่นักท่องเที่ยว คือ ความสวยงามของธรรมชาติ หาดทรายชายทะเล ป่าไม้ ภูเขา สภาพอากาศและสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น เช่น พระบรมมหาราชวัง วัดวาอาราม โบราณสถาน อาคารบ้านเรือนในท้องถิ่น ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชน เช่น ตลาดน้ำ ประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง เป็นต้น

4.8 การท่องเที่ยวช่วยสนับสนุนฟื้นฟู อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณี ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว สังคมไทยเป็นสังคมของชาติเก่าแก่สืบเนื่องมาเป็นพันปีจึงมีวัฒนธรรมระเบียบประเพณี นาฏศิลป์ การละเล่น ฯลฯ ที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นเป็นมรดกตกทอดที่ควรค่าแก่การนำออกเผยแพร่ฟื้นฟูและอนุรักษ์ไว้

4.9 การท่องเที่ยวจะมีบทบาทในการสร้างสรรค์ความเจริญไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ เมื่อเกิดการเดินทางท่องเที่ยวจากภูมิภาคหนึ่งไปยังอีกภูมิภาคหนึ่ง ไม่ว่าจะคนไทยหรือคนต่างประเทศก็ย่อมหลีกเลี่ยงไม่พ้นที่จะได้ช่วยสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ในท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น โรงแรม ภัตตาคาร สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งก็จะต้องมีผู้ลงทุนในหลาย ๆ ลักษณะเป็นการสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่นเหล่านั้น

4.10 การท่องเที่ยวเป็นมาตรการที่ช่วยส่งเสริมความปลอดภัยและความมั่นคงให้แก่พื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพราะนักท่องเที่ยวจะเลือกเดินทางไปที่ได้จะต้องมั่นใจว่าจะมีความปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน

4.11 การท่องเที่ยวมีส่วนช่วยเสริมสร้างสันติภาพสัมพันธไมตรีและความเข้าใจอันดีด้วยเป็นหนทางที่มนุษย์ต่างสังคมได้พบปะทำความรู้จักและเข้าใจกัน เมื่อประชากรในประเทศเดียวกันมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน โดยการเดินไปมาหาสู่กัน ผลก็คือความสามัคคีสมานฉันท์ของคนในชาติ ในทำนองเดียวกันการท่องเที่ยวระหว่างประเทศก็จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดี ที่จะนำไปสู่ความเป็นเพื่อนร่วมโลก ที่จะช่วยกันรักษาสัมพันธไมตรีให้มั่นคงเป็นการช่วยจรรโลงสันติภาพแก่โลก

กล่าวโดยสรุป การท่องเที่ยวถือเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญยิ่งทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ก่อให้เกิดการจ้างงานและสร้างรายได้ ตลอดจนเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเจ้าของบ้านและผู้มาเยือน อีกทั้งเป็นการสนับสนุนให้มีการฟื้นฟูและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไปในตัว นอกจากนี้ การท่องเที่ยวยังเป็นผลดีต่อสุขภาพ และเป็นการกระตุ้นให้เกิดการรักษาสิ่งแวดล้อมด้วย

5. ผลกระทบจากการพัฒนาการท่องเที่ยว

เมื่อมีการพัฒนาการท่องเที่ยวเกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่น ทำให้ชุมชนท้องถิ่นขยายตัวอย่างรวดเร็วและก่อผลกระทบโดยตรงต่อชุมชนท้องถิ่นทั้งด้านผลบวกและผลลบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นอาจจำแนกเป็น 4 ด้าน คือ

5.1 ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจ สรุปได้ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจ

ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ด้านเศรษฐกิจทางด้านผลบวก	ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ด้านเศรษฐกิจทางด้านผลลบ
1. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่น	1. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหารายได้นอกฤดูกาลท่องเที่ยวแก่ชุมชนท้องถิ่น
2. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการขยายตัวของธุรกิจท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่น	2. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาคุณภาพของแรงงานแก่ชุมชนท้องถิ่น
3. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างสรรค์อาชีพและการจ้างงานแก่ชุมชนท้องถิ่น	3. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาค่าครองชีพสูงแก่ชุมชนท้องถิ่น
4. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการนำรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น	4. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการสั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศแก่ชุมชนท้องถิ่น
5. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการกระจายรายได้สู่ภูมิภาค	5. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการแก่งแย่งผลประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่น
6. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการเพิ่มรายได้ต่อหัวของชุมชนท้องถิ่น	6. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการแบ่งผลประโยชน์อันควรได้ของชุมชนท้องถิ่น
7. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการกระตุ้นการผลิตของชุมชนท้องถิ่น	7. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาค่าใช้จ่ายการจัดการชุมชนท้องถิ่น
8. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการช่วยแก้ปัญหาดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ	8. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาราคาที่ดินแก่ชุมชนท้องถิ่น

ที่มา : บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2548ก : 157.

5.2 ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นด้านสังคม สรุปได้ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นด้านสังคม

ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ด้านสังคมทางด้านผลบวก	ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ด้านสังคมทางด้านผลลบ
1. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการ เปลี่ยนแปลงแผนการประกอบอาชีพของชุมชน ท้องถิ่น	1. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการ เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและค่านิยมของสังคม ชุมชนท้องถิ่น
2. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการ สร้างสรรค์ความเจริญทางสังคมแก่ชุมชน	2. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาความผูกพัน ของครอบครัวของชุมชนท้องถิ่น
3. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการ ช่วยยกมาตรฐานการครองชีพของชุมชน	3. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาความไม่เป็น ธรรมในสังคมของชุมชนท้องถิ่น
4. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการ เปลี่ยนแปลงโครงสร้างครอบครัวของชุมชน	4. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการ เปลี่ยนแปลงอุปนิสัยอันดีของชุมชนท้องถิ่น
5. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการ สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างนักท่องเที่ยวกับ ชุมชนท้องถิ่น	5. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาเพศพาณิชย์ ในชุมชนท้องถิ่น
6. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการ สร้างความสามัคคีแก่ชุมชนท้องถิ่น	6. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการอพยพ ย้ายถิ่นของชุมชนท้องถิ่นอื่น
7. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการ ป้องกันการอพยพย้ายถิ่นของชุมชนท้องถิ่น	7. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการ หลอกลวงเอาเปรียบนักท่องเที่ยวของชุมชน ท้องถิ่น
8. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการ เสริมสร้างการศึกษาแก่ชุมชนท้องถิ่น	8. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม ขึ้นในชุมชนท้องถิ่น
9. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการ เสริมสร้างความปลอดภัยแก่ชุมชนท้องถิ่น	9. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการขัดแย้ง ระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชนท้องถิ่น

ที่มา : บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2548ก : 158.

5.3 ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นด้านวัฒนธรรม สรุปได้ตาม ตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นด้านวัฒนธรรม

ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ด้านวัฒนธรรมทางด้านผลบวก	ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น ด้านวัฒนธรรมทางด้านผลลบ
1. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการใช้ วัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่นเป็นสิ่งดึงดูดใจ นักท่องเที่ยว	1. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการขัดแย้ง ทางวัฒนธรรมระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน ท้องถิ่น
2. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการ สร้างความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับ วัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น	2. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการ เปลี่ยนแปลงค่านิยมทางวัฒนธรรมของชุมชน ท้องถิ่น
3. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการ ช่วยฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น	3. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการ เปลี่ยนแปลงรูปแบบวัฒนธรรมอย่างรวดเร็ว แก่ชุมชนท้องถิ่น
4. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการ สร้างความรัก ความหวงแหนและความ ภาคภูมิใจของวัฒนธรรมประเพณีแก่ชุมชน ท้องถิ่น	4. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการลด คุณค่าของวัฒนธรรมในชุมชนท้องถิ่น
5. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการ ร่วมมือร่วมใจช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรมของ ชุมชนท้องถิ่น	5. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการลด คุณค่างานศิลปะหัตถกรรมของชุมชนท้องถิ่น
6. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการ แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมอันดีระหว่างชุมชน ท้องถิ่น	6. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการทำลาย ศิลปวัตถุของชุมชนท้องถิ่น
7. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการ ส่งเสริมการผลิตและจำหน่ายงาน ศิลปวัฒนธรรมแก่ชุมชนท้องถิ่น	

5.4 ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นด้านสิ่งแวดล้อม สรุปได้ตาม ตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นด้านสิ่งแวดล้อม

ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นด้านสิ่งแวดล้อมทางด้านผลบวก	ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่นด้านสิ่งแวดล้อมทางด้านผลลบ
1. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างความตระหนักถึงคุณค่าสิ่งแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่น	1. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการทำลายทรัพยากรป่าไม้ของชุมชนท้องถิ่น
2. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่น	2. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาทรัพยากรน้ำของชุมชนท้องถิ่น
3. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการช่วยฟื้นฟูและเสริมคุณค่าของสิ่งแวดล้อมในชุมชนท้องถิ่น	3. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการทำลายทรัพยากรชีวภาพของชุมชนท้องถิ่น
4. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่น	4. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหามลภาวะในชุมชนท้องถิ่น
5. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการค้นคว้าหาแนวทางรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	5. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการทรุดตัวของทรัพยากรดินในชุมชนท้องถิ่น
	6. การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาทำลายภูมิทัศน์ของชุมชนท้องถิ่น

ที่มา : บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2548ก : 160.

5.5 แนวทางการแก้ปัญหาผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนท้องถิ่น
 การท่องเที่ยวกับการพัฒนา เป็นของคู่กัน แต่ถ้ามุ่งพัฒนาด้านเดียว โดยลืมหรือเว้นคำว่าอนุรักษ์ ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาการท่องเที่ยวก็จะเกิดขึ้นจนยากที่จะแก้ไขให้สภาวะแวดล้อมกลับคืนโดยธรรมชาติได้ สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นต่อสภาวะแวดล้อม พอจะสรุปได้ดังต่อไปนี้

5.5.1 วางแผนและศึกษา ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสภาวะแวดล้อมตามกระบวนการเพื่อหาแนวทางในการจัดการแก้ไขปัญหา ได้แก่ มีการวางแผนการใช้ทรัพยากรให้เหมาะสม เช่น มีการจัดแบ่งเขต (Zoning) การวางแผนจัดระบบจราจร การปลูกต้นไม้ทดแทน เป็นต้น

5.5.2 ใช้มาตรการทางกฎหมาย มีการออกกฎหมายระเบียบข้อบังคับ ได้แก่ กฎหมายควบคุมอาคารตึกสูงในเมือง กฎหมายควบคุมการบำบัดน้ำเสีย กฎหมายจัดเก็บภาษีการท่องเที่ยว (ในประเทศไทย) กฎหมายควบคุมการก่อสร้างเขตใกล้กับอาคารที่ขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัติโบราณวัตถุและศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

5.5.3 ใช้มาตรการทางสังคม เช่น การนำเอาพิธีกรรมทางศาสนา ความเชื่อเข้ามาช่วยในการป้องกันและอนุรักษ์สภาวะแวดล้อม ซึ่งหลาย ๆ ประเทศประสบผลสำเร็จ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่นที่มีข้อบังคับทางสังคมที่ได้การยอมรับและถือปฏิบัติ เช่น การก่อสร้างอาคารใหม่จะต้องไม่บังลม ทิวทัศน์ หรือมาตรการทางสังคมที่บริษัทนานาชาติต่าง ๆ ในยุโรป รณรงค์ไม่ให้นักท่องเที่ยวเข้ามาพักในสถานที่พักแรมในประเทศไทยที่ไม่มีการติดตั้งบ่อบำบัดน้ำเสีย โดยในใบโฆษณาของบริษัท เหล่านั้นจะแจ้งว่า โรงแรมที่ได้รับการยอมรับนั้นจะมีธงสีฟ้าเป็นเครื่องหมาย หรือความเชื่อที่เป็นตำนาน เช่น เชื่อว่าหากเก็บหินจากเกาะหินงาม จังหวัดสตูล มาแล้วอาจทำให้ประสบเคราะห์กรรม หรือการยกย่ององค์กร สถาบันและบุคคลที่มีบทบาทในการส่งเสริมอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว เช่น การให้รางวัลโรงแรมที่มีส่วนส่งเสริมคุณภาพของสิ่งแวดล้อม

5.5.4 การฝึกอบรมการจัดกิจกรรมและการประชาสัมพันธ์ เพื่อเตรียมบุคลากรทุกหน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชนให้มีความรู้ความสามารถเพื่อป้องกันและแก้ปัญหาสภาวะแวดล้อม เช่น การจัดอบรมมัคคุเทศก์ การอบรมอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือนักท่องเที่ยว การช่วยกันดูแลรักษาโบราณวัตถุสถาน มรดกศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้ประชาชนเห็นคุณค่าและกระตุ้นเกิดการช่วยกันดูแลรักษา (นิตยา ชัชกุล. 2550 : 71-73)

5.5.5 การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น การให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพราะเป็นผู้ทราบถึงปัญหา ความต้องการและได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยว อีกทั้งเป็นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวของตนเอง นอกจากนี้ชุมชนท้องถิ่นยังมีความรักและความผูกพันกับทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของตน การให้เกิดชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว ย่อมทำให้ชุมชนท้องถิ่นเกิดความรู้สึกในการเป็นเจ้าของ ห่วงเหินเห็นคุณค่าทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ยังผลให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของตน

6. จุดแข็งและจุดอ่อนในเชิงการท่องเที่ยวของไทย

สำหรับประเทศไทยถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ดังนั้นการท่องเที่ยวจึงถือว่าสำคัญสำหรับประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในทางเศรษฐกิจ และถ้าสำรวจจุดแข็ง จุดอ่อนทางด้านทางการท่องเที่ยวของไทยว่าเป็นอย่างไร ในความเห็นของ ประภักษ์ สุทธาเวศ (2550 : 113-116) ได้วิเคราะห์ ดังนี้คือ

จุดแข็ง	จุดอ่อน
1. ความเป็นคนไทย	1. การบริหารจัดการ
2. ธรรมชาติอันสวยงาม	2. ความเป็นสากล

ความเป็นคนไทย หมายถึง คนไทยมีคุณสมบัติพิเศษบางประการที่ไม่เหมือนชาติอื่นและถือเป็นเอกลักษณ์ที่แสดงออกมาทางด้านบุคลิกลักษณะท่าทีทัศนคติ เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปคุณสมบัติพิเศษเหล่านี้ได้แก่ สภาพอ่อนน้อม เคารพผู้อาวุโส มองโลกในแง่ดี รักสงบ เป็นมิตรกับชาวต่างชาติ ยิ้มง่าย ต้อนรับขับสู้ผู้มาเยือนเป็นอย่างดี เป็นคุณสมบัติที่ถือได้ว่าเอื้อต่อการท่องเที่ยวเป็นอย่างดีและเป็นสิ่งที่คนไทยแสดงออกได้อย่างเป็นธรรมชาติ กล่าวได้ว่าทรัพยากรบุคคลมีความสำคัญสูงสุดในการท่องเที่ยว หากจะมีการแข่งขันทางการท่องเที่ยวในระดับนานาชาติ (International) หรือระดับภูมิภาค (Regional) ปัจจัยสำคัญที่จะเป็นตัวตัดสินว่าชนะหรือแพ้ในเวทีการแข่งขันคือปัจจัยทางด้านบุคคลหรือประชาชนของประเทศนั้น ๆ มิใช่แหล่งท่องเที่ยวดังที่เข้าใจกันโดยทั่วไป

ธรรมชาติอันสวยงาม หมายถึงประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตหรือพื้นที่ที่เหมาะสมที่ธรรมชาติอันสวยงามประโยชน์ให้หลายประการ เช่น ในทางภูมิศาสตร์ ที่ตั้งของประเทศอยู่บนแผ่นเปลือกโลกส่วนที่เป็นภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และมีโครงสร้างทางธรณีที่อยู่ห่างจากภูเขาไฟหรือแนวมุดตัวของเปลือกโลก (Subduction zone) จึงทำให้ไม่ได้รับผลกระทบจากแผ่นดินไหวอย่างรุนแรง รวมถึงไม่อยู่ในพื้นที่ ที่เป็นทางผ่านของพายุที่มีความรุนแรงสูง เช่น ใต้ฝุ่น ทอร์นาโด (Tornado) เป็นต้น ทางด้านภูมิอากาศมีอากาศไม่หนาวและไม่ร้อนจนเกินไป ทางด้านภูมิประเทศ ประเทศไทยมีภูมิประเทศที่หลากหลาย คือ มีเทือกเขา ทิวเขา ภูเขา เนินเขา เขิงเขา ที่ราบ ที่ลุ่ม และชายฝั่งที่ลุ่ม เกาะ แก่ง ซึ่งความหลากหลายนี้ทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีหลายรูปแบบไปตามสภาพของภูมิประเทศ เช่น แหล่งท่องเที่ยวบนเขาเขิงเขา แหล่งท่องเที่ยวทางลำน้ำ แหล่งท่องเที่ยวชายทะเล แหล่งท่องเที่ยวในป่าหรือวนอุทยาน ทางด้านภูมิเศรษฐกิจประเทศไทยตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ถือว่าเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งศูนย์กลางคมนาคมทางอากาศและคมนาคมทางบก

การบริหารจัดการมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินกิจการทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นทางด้านภาครัฐ ภาคเอกชนและการบริหารจัดการ ไทยเรายังมีจุดอ่อนทางด้านการบริหารจัดการ จุดอ่อน คือ การบริหารจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ที่ธรรมชาติไม่อำนวยให้ได้

ประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างเต็มที่ จุดอ่อนนี้ก่อให้เกิดปัญหาตามมา เช่น ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเสื่อมโทรม สินค้าทางการท่องเที่ยวไม่ได้มีการพัฒนาใหม่ ทรัพยากรบุคคลทางการท่องเที่ยวยังขาดความรู้ความเข้าใจการท่องเที่ยวอย่างถ่องแท้ เป็นต้น

ความเป็นสากล หมายถึง การรู้ในสิ่งอื่น ๆ ประกอบกันไปด้วย เช่น มีความรู้ความเข้าใจในความคิดอ่าน (Mentality) ค่านิยมวัฒนธรรมวิถีชีวิตของชนชาติต่าง ๆ โดยเฉพาะชนชาติทางตะวันตกซึ่งแตกต่างจากชนชาติทางตะวันออกและการที่ให้ความสำคัญกับชนชาติตะวันตกเพราะนอกจากเป็นตลาดหลักทางการท่องเที่ยวของโลกแล้วยังมีอิทธิพลสูงทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมืองรวมถึงการกำหนดค่าความเป็นความเป็นมาตรฐานคุณภาพของสินค้า ข้อต่อของของไทยในส่วนนี้ที่สำคัญ คือ ภาษาอังกฤษซึ่งนำไปสู่การไม่รู้ในส่วนอื่น ๆ ด้วยเพราะสื่อต่าง ๆ ที่เป็นช่องทางนำไปสู่ความรู้เหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ

7. ยุทธศาสตร์และนโยบายด้านการท่องเที่ยว

7.1 นโยบายรัฐบาล จากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2551 ในด้านนโยบายปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ ภาคการท่องเที่ยวและบริการ ดังนี้ เร่งสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว โดยฟื้นฟู พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน และสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในเชิงกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพ สามารถเชื่อมโยงธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชน รวมถึงการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ควบคู่กับการส่งเสริมตลาดนักท่องเที่ยวคุณภาพ เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มดูแลรักษาสุขภาพ กลุ่มประชุมและแสดงสินค้า และกลุ่มที่มีความสนใจด้านระบบนิเวศ วัฒนธรรมท้องถิ่น แหล่งประวัติศาสตร์และโบราณสถาน เป็นต้น และดูแลให้นักท่องเที่ยวปลอดภัยจากอาชญากรรม การฉ้อฉล และอุบัติเหตุที่เกิดจากความบกพร่องของผู้ประกอบการรวมถึงการพัฒนาธุรกิจบริการที่มีศักยภาพ เพื่อสร้างโอกาสการขยายฐานการผลิตและการตลาดในระดับภูมิภาค เช่น ธุรกิจบริการสุขภาพ ธุรกิจการประชุมและแสดงสินค้า การศึกษานานาชาติ การก่อสร้าง ธุรกิจภาพยนตร์ และธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกีฬาและนันทนาการ เป็นต้น โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาความเข้มแข็งของผู้ประกอบการ การเสริมสร้างบรรยากาศการลงทุน มาตรฐานธุรกิจและการพัฒนาบุคลากรให้พร้อมรับการขยายตัวของธุรกิจ และการส่งเสริมด้านการตลาด (สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. ออนไลน์. 2551) และจากนโยบายในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวและกีฬาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (นายวีระศักดิ์ โควสุรัตน์) ในการประชุมพบปะกับผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2551 เนื่องในโอกาสเข้ารับตำแหน่งใหม่ด้านการท่องเที่ยว ได้กล่าวว่า รัฐบาลมีนโยบายที่จะประกาศให้ปี 2551-2552 เป็นปีแห่งการท่องเที่ยวภายใต้คำขวัญ “ประทับใจไทยแลนด์” เพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของโลก การเสริมสร้างความตระหนักรู้ของคนไทยให้

เกิดความภูมิใจในการเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ และทางด้านวัฒนธรรม รวมถึงการเสริมสร้างทักษะและความรู้ในการอนุรักษ์และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวให้แก่ชุมชน ซึ่งจะเป็นการสร้างต้นทุนทางสังคมและความแข็งแกร่งของชุมชน โดยให้มีการประสานงานกับสถาบันการศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักและการสร้างคุณค่าให้กับแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนมากขึ้น การเร่งรัดฟื้นฟูและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรม เพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี มีความสะดวก สะอาด ปลอดภัย และเข้าถึงเอกลักษณ์ นโยบายส่งเสริมนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพมากกว่าปริมาณ และนักท่องเที่ยวที่มีความเข้าใจและคำนึงถึงการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมและแหล่งท่องเที่ยว เพื่อมิให้รัฐต้องแบกรับภาระทางสังคมและเศรษฐกิจอันเกิดจากการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของ แหล่งท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมให้คนไทยมีทางเลือกและความหลากหลายในการเดินทางท่องเที่ยวพักผ่อนมากขึ้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการกระตุ้นการเดินทางท่องเที่ยวของตลาดภายในประเทศ การส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับตลาดบนและการยกระดับให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับโลก (World class destination) เพื่อสร้างมูลค่ามาตรฐานการบริการเพื่อการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ และดึงดูดนักท่องเที่ยวระดับบน เช่น การส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบ Long Stay เป็นต้น การสนับสนุนให้มีการส่งเสริมอุตสาหกรรมگردآوریภาพถ่ายยนตร์จากต่างประเทศในประเทศไทย เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ประเทศไทยในฐานะที่เป็นจุดหมายปลายทางของการเดินทางท่องเที่ยวของโลก และการสร้างรายได้ การจ้างงานสำหรับคนไทย การสนับสนุนกิจการวิสาหกิจขนาดเล็กและขนาดย่อมด้านการท่องเที่ยว (SMEs) โดยการจัดตั้งแผนสินเชื่อสถาบันการเงินที่เอื้อต่อการลงทุนด้านการท่องเที่ยว และพัฒนาจนเป็นธนาคารท่องเที่ยวในที่สุด เพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนการประกอบธุรกิจของภาคเอกชนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยให้มีความเข้มแข็ง การส่งเสริมให้มีการขับเคลื่อนและลงทุนในการสร้าง แหล่งท่องเที่ยวใหม่ และโครงการ Mega Project เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น โครงการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยว น้ำพุร้อน และสปา รวมถึงการสร้าง มูลค่าให้กับ การบริการและการดูแลผู้สูงอายุและผู้ป่วยซึ่งเป็นตลาดบน โดยรัฐบาลมีนโยบายที่จะสนับสนุนโครงการ Jet Ambulance เพื่อดึงดูดผู้มีรายได้สูง ๆ ในประเทศในภูมิภาคให้เดินทางมาท่องเที่ยว รับประทานอาหารและฟื้นฟูสุขภาพในประเทศไทย ซึ่งจะเป็นการเดินทางเป็นกลุ่มคณะ และพำนักอาศัยอยู่นานกว่านักท่องเที่ยวปกติ แต่มีการใช้จ่ายสูง (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. ออนไลน์. 2551ก)

7.2 ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ. 2551-2554

7.2.1 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทย

7.2.1.1 เป้าประสงค์

- ก. รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น
- ข. สัดส่วนของรายได้จากการท่องเที่ยวต่อผลผลิตมวลรวมของประเทศ (GDP) เพิ่มขึ้น
- ค. ประเทศไทยมีส่วนแบ่งด้านการตลาด (Market share) ด้านการท่องเที่ยวที่สำคัญในภูมิภาคได้อย่างต่อเนื่อง
- ง. ประเทศไทยได้รับการยอมรับว่ามีสินค้าและบริการการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐานปลอดภัย และยั่งยืน
- จ. ประเทศไทยมีบทบาทและภาพลักษณ์ที่โดดเด่นด้านการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชีย

7.2.1.2 กลยุทธ์หลัก

- ก. ส่งเสริมให้ปี 2551-2552 เป็นปีแห่งการท่องเที่ยวไทยประทับใจไทยแลนด์
- ข. ส่งเสริมตลาดและการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและยั่งยืน
- ค. เสริมสร้างศักยภาพเครือข่ายพันธมิตรด้านการเตรียมความพร้อมสินค้าและบริการ ด้านการลงทุนและด้านการตลาด
- ง. พัฒนาระบบสารสนเทศในการบริการและบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว
- จ. สร้างความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว
- ฉ. ส่งเสริมสนับสนุน อุตสาหกรรมการถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย
- ช. เพิ่มความเข้มงวดในการตรวจตรา ดูแล และการปฏิบัติตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่
- ซ. ผลักดันมาตรการป้องกันการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็ก ในธุรกิจท่องเที่ยว

7.2.2 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การปรับโครงสร้างการท่องเที่ยวและบริการ

7.2.2.1 เป้าประสงค์

- ก. บูรณาการและขับเคลื่อนนโยบายการท่องเที่ยวของประเทศ
ให้มีเอกภาพ
- ข. สร้างและพัฒนาระบบเชื่อมโยงกลไกในการบริหารจัดการ
การท่องเที่ยวทั้งในระดับชาติภูมิภาคและท้องถิ่น
- ค. ผลักดันสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ
และมาตรฐาน
- ง. ส่งเสริมและ/หรือฟื้นฟู พัฒนาและสร้างแหล่งท่องเที่ยว
ในพื้นที่ที่มีศักยภาพ
- จ. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจและบุคลากร
ด้านการท่องเที่ยว
- ฉ. ส่งเสริมและ/หรือฟื้นฟูให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับ
นักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม

7.2.2.2 กลยุทธ์หลัก

- ก. ส่งเสริม พัฒนาและยกระดับสินค้า บริการ และมาตรฐาน
ด้านการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ
- ข. เร่งพัฒนา ฟื้นฟู แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมและสร้าง
แหล่งท่องเที่ยวใหม่ในพื้นที่ที่มีศักยภาพให้ได้มาตรฐานและยั่งยืน
- ค. ส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการและบุคลากรด้าน
การท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ
- ง. ผลักดันให้มีการปรับปรุงพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวก
เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม
- จ. สนับสนุนและผลักดันให้เกิดการรวมกลุ่มความร่วมมือและ
เครือข่ายพันธมิตรเพื่อสร้างความเชื่อมโยงของพื้นที่ท่องเที่ยวและสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า
และบริการ
- ฉ. ส่งเสริมการท่องเที่ยวในเชิงกลุ่มพื้นที่และกลุ่มจังหวัดที่มี
ศักยภาพในลักษณะของเขตพัฒนาการท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม
และวิถีชีวิตชุมชน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. ออนไลน์. 2551ข)

7.3 นโยบายด้านการท่องเที่ยวกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

7.3.1 เร่งฟื้นฟูระดับความสัมพันธ์และร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อให้
ไทยเป็นประตูทางผ่านหลักของการท่องเที่ยวในภูมิภาคทั้งด้านการตลาด การขนส่ง การลงทุน
การบริหารจัดการ รวมถึงการจัดปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยว

7.3.2 บริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์การตลาดเชิงรุกโดยสร้างกิจกรรมท่องเที่ยวทั้งระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศและยกระดับประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการประชุมการสัมมนา และการแสดงสินค้าของภูมิภาคเอเชีย

7.3.3 เร่งพัฒนา บุรณะ พื้นฟูมรดกและสินทรัพย์ทางวัฒนธรรมทั้งในเขตเมืองและนอกเขตเมืองเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวใหม่ สร้างแหล่งจัดจำหน่ายสินค้าของนักท่องเที่ยว โดยจะส่งเสริมบทบาทเอกชนร่วมกับชุมชนในการรักษาแหล่งท่องเที่ยวและวิถีชีวิตให้อยู่ในสภาพเดิมอย่างต่อเนื่อง

7.3.4 เพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม โดยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวมากขึ้น ทั้งในรูปแบบการจัดสรรทรัพยากรการท่องเที่ยว และการพัฒนาพื้นที่ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว

7.3.5 เพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวก สร้างความปลอดภัยและป้องกันการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว รวมทั้งเร่งรัดการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของนักท่องเที่ยวอย่างจริงจัง (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. ออนไลน์. 2551ก)

7.4 กรอบนโยบายของคณะกรรมการ ททท. พ.ศ. 2550-2554

7.4.1 ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวมีบทบาทในการช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทั่วทุกภูมิภาคของไทย และเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดการสร้างงานและเพิ่มรายได้ให้กับประเทศ

7.4.2 ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวของประเทศไทยเติบโตอย่างยั่งยืน โดยเน้นการขยายฐานตลาดนักท่องเที่ยวคุณภาพ ทั้งในพื้นที่ใหม่และในตลาดเฉพาะกลุ่ม ภายใต้การสร้างความเข้มแข็งของตราสินค้า (Brand) ประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง

7.4.3 ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตคนไทย โดยเน้นการประสานงานระหว่างเครือข่ายภาครัฐกับภาคเอกชน กระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวภายในประเทศที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการสร้างสรรค์ประโยชน์ทั้งต่อสถาบันครอบครัว และต่อสังคมโดยรวม อันจะนำไปสู่การสร้างและกระตุ้นจิตสำนึกรักษาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งให้เกิดความรักและภาคภูมิใจในเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทย

7.4.4 ส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กระจายตัวสู่แหล่งท่องเที่ยวรองมากขึ้น เพื่อสร้างสมดุลระหว่างพื้นที่ทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มจังหวัดและข้ามภูมิภาค

7.4.5 ส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านโดยการทำการตลาดร่วมกัน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวทั้งภายในภูมิภาคและ

ภายนอกภูมิภาค อันจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานร่วมกันอย่างเป็นระบบ และช่วยเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันของภูมิภาคนี้ในตลาดท่องเที่ยวโลก

7.4.6 มุ่งพัฒนาองค์กร ระบบบริหารจัดการ และเสริมสร้างบุคลากรให้มีทักษะ และขีดความสามารถทางการตลาดท่องเที่ยว เพื่อให้เป็นองค์กรแห่งการขับเคลื่อน (Driving force) ที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และมีศักยภาพทางการแข่งขันระดับนานาชาติ ภายใต้อัตลักษณ์ภาพ รวมทั้งพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรในบทบาทเชิงวิชาการและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการตลาด

7.4.7 พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว (e-Tourism) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ประเทศไทย และเสริมสร้างศักยภาพ ในการส่งเสริมการตลาดผ่านสื่อสารสนเทศ

7.4.8 ส่งเสริมการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว โดยประสานความร่วมมือและแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว กับหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. ออนไลน์. 2551)

7.5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2550-2553

7.5.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาสินค้าทางการท่องเที่ยว

7.5.1.1 พัฒนาคุณภาพสินค้าทางการท่องเที่ยวให้เป็นที่สนใจของ ตลาดท่องเที่ยว

7.5.1.2 พัฒนาสินค้าทางการท่องเที่ยวใหม่ที่มีศักยภาพ (New product) เพื่อเชื่อมโยงและสร้างทางเลือกใหม่แก่นักท่องเที่ยว

7.5.1.3 ส่งเสริมให้มีกิจกรรม เทศกาล งานประเพณี และวิถีชีวิต ของชุมชนเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว

7.5.1.4 สร้างแรงจูงใจเพื่อส่งเสริมให้ภาคเอกชนมาลงทุนสร้างแหล่ง ท่องเที่ยวใหม่ประเภท Man Made

7.5.1.5 พัฒนา ฟื้นฟู และเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมให้เข้าสู่แหล่ง ท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกปลอดภัยให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

7.5.1.6 การพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

7.5.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนามาตรฐานการบริการในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว

7.5.2.1 พัฒนาธุรกิจบริการเชื่อมโยงกับกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจ MICE ธุรกิจสปา แหล่ง Shopping รวมถึงร้านจำหน่ายสินค้า OTOP เป็นต้น

7.5.2.2 พัฒนามาตรฐานของธุรกิจนำเที่ยว มัคคุเทศก์ และบุคลากร ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

7.5.2.3 พัฒนามาตรฐานการรักษาความปลอดภัย และการให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยว

7.5.2.4 พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการพื้นฐานต่าง ๆ

7.5.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมการตลาด

7.5.3.1 ศึกษาและกำหนดกลุ่มตลาดเป้าหมายให้ชัดเจน

7.5.3.2 ส่งเสริมตลาดกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ

7.5.3.3 ขยายฐานตลาดใหม่ ๆ ที่มีศักยภาพ

7.5.3.4 เพิ่มช่องทางการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์

7.5.3.5 ส่งเสริมการท่องเที่ยวในช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยว

7.5.3.6 ส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงภายในกลุ่มจังหวัดภูมิภาคและเพื่อนบ้าน

7.5.3.7 จัดกิจกรรมส่งเสริมการขายในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัด Road Show ทั้งในและต่างประเทศ การจัด Consumer & Trade Fair

7.5.3.8 แสวงหาความร่วมมือกับกลุ่มธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อกำหนดกลยุทธ์การวางแผนการตลาดทั้งในและต่างประเทศ

7.5.3.9 การจัด Famtrips เป็นการจัดทัวร์ให้กับกลุ่มเอเยนต์ทัวร์คุ้นเคย และเห็นความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อประโยชน์ในการนำเสนอบริการ

7.5.4 ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการ

7.5.4.1 การวางแผนการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

7.5.4.2 การติดตามประเมินผลการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

7.5.4.3 การพัฒนาฐานข้อมูลในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

7.5.4.4 การสนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน ท้องถิ่นและประชาชน

7.5.4.5 การศึกษาวิจัยการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

ข้อมูล ณ วันที่ 8 มิถุนายน 2550 (ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการ จังหวัดนครราชสีมา. ออนไลน์. 2551)

การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

1. ความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ในการประชุม Globe'90 ณ ประเทศแคนาดา ได้ให้คำจำกัดความ การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนว่าหมายถึง การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่าง ๆ ของอนุชน

รุ่นหลังด้วย รวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และ ความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศ (Eber. 1992 : 3)

การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ และกลุ่มเล็กที่มีการจัดการอย่างดีเยี่ยมเพื่อสามารถดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวให้มีความ ดึงดูดใจอย่างไม่เสื่อมคลาย ธุรกิจท่องเที่ยวมีการปรับปรุงคุณภาพให้มีผลกำไรอย่างเป็นธรรม ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอย่างเหมาะสม โดยมีนักท่องเที่ยวเข้ามา เยี่ยมเยือนสม่ำเสมออย่างพอเพียง แต่มีผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด หรือไม่มี ผลกระทบเลยอย่างยั่งยืนยาว หรือจะสรุปอย่างง่าย ๆ จากความหมายดังกล่าวข้างต้นได้ว่า การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีลักษณะสำคัญอยู่ 6 ประการ ดังต่อไปนี้คือ

- 1.1 เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภท ทั้งแหล่งท่องเที่ยวประเภท ธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถานวัตถุ และแหล่งท่องเที่ยว ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กิจกรรม
- 1.2 เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว
- 1.3 เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม ในแหล่งท่องเที่ยว
- 1.4 เป็นการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส เรียนรู้ และได้รับประสบการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและวัฒนธรรม
- 1.5 เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ผลตอบแทนแก่ผู้ประกอบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนยาว
- 1.6 เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น และคืนประโยชน์กลับสู่ ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมท้องถิ่นด้วย (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2548ก : 7)

จากความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การท่องเที่ยว แบบยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งสู่การเอื้อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยให้การท่องเที่ยวทุกประเภทมุ่งหารายได้ทางเศรษฐกิจ ในขณะเดียวกันก็มุ่งการอนุรักษ์ ทรัพยากรการท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปพร้อมกันด้วย เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ท้องถิ่น และผลประโยชน์ตอบแทนให้คืนสู่ชุมชนท้องถิ่น

2. การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

การพัฒนาการท่องเที่ยวที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งจะพิจารณาได้จาก องค์ประกอบหลัก 4 ประการ คือ

2.1 การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวในขอบเขตความสามารถของธรรมชาติ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว

2.2 การตระหนักในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีผลต่อชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน

2.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศ ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่มีต่อการท่องเที่ยว

2.4 การประสานความต้องการทางเศรษฐกิจ การคงอยู่ของสังคม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (สำนักพัฒนาบริการท่องเที่ยว. 2549 : 29-30)

3. ข้อค้ำเนิ่งของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมีข้อค้ำเนิ่งที่สำคัญอยู่ 8 ประการคือ

3.1 การพัฒนาแบบยั่งยืนควรค้ำเนิ่งถึงความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว นั้นว่า พวกเขาต้องการเปิดบ้านเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมนหรือไม่ ถ้าหากพวกเขายังไม่พร้อมที่จะต้อนรับนักท่องเที่ยว ก็ควรชะลอการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนออกไปก่อน มิฉะนั้นจะเกิดการขัดแย้งกับชุมชนท้องถิ่นหรือมีการทำร้ายนักท่องเที่ยว ซึ่งจะทำให้ภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวต่ำลง นักท่องเที่ยวอาจไม่กล้าเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวก็ได้ แต่ถ้าหากพวกเขามีความพร้อมที่จะเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวและพร้อมที่จะต้อนรับนักท่องเที่ยว ก็จะเป็นแนวทางพิจารณาส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อชักจูงให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

3.2 การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรค้ำเนิ่งถึงความต้องการของนักท่องเที่ยว ต่อแหล่งท่องเที่ยว นั้นว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการจะเห็นสิ่งใดจากแหล่งท่องเที่ยว นั้น หรือต้องการได้ประโยชน์อะไรจากแหล่งท่องเที่ยว นั้น ซึ่งจะเป็นแนวทางพิจารณาจัดหาหรือจัดสร้างกิจกรรมเสริมในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เพื่อสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวมากที่สุด อันจะเป็นการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยว นี้มากขึ้น ทำให้มีรายได้จากการเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

3.3 การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรค้ำเนิ่งถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว นั้นว่า มีสิ่งอำนวยความสะดวกอะไรอยู่แล้วบ้าง มีความเพียงพอกับความต้องการหรือไม่ และต้องการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นอีกหรือไม่ จะเพิ่มในปริมาณมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะเป็นแนวทางพิจารณาจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งทางตรงและทางอ้อมให้นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ พร้อมทั้งฝึกอบรมพนักงานในการให้บริการด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพและเพียงพอด้วย

3.4 การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรคำนึงถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวเห็นว่า จะถูกกระทบหรือถูกทำลายหรือไม่ ซึ่งจะเป็นแนวทางพิจารณาในการดูแลรักษาคุณค่าของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ และดำรงรักษาวัฒนธรรมประเพณีที่ดั้งเดิมของท้องถิ่นไว้ด้วย

3.5 การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเห็นว่า จะสามารถรับนักท่องเที่ยวได้มากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสม ซึ่งเป็นแนวทางพิจารณาในการกำหนดปริมาณและมาตรฐานของการบริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว พร้อมทั้งกำหนดกิจกรรมท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่เหมาะสม และพิจารณามาตรการจำกัดนักท่องเที่ยวด้วย

3.6 การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการแหล่งท่องเที่ยวเห็นว่า จะให้พวกเขาเข้ามามีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างไร ซึ่งเป็นแนวทางพิจารณาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวให้มีรายได้เพิ่มขึ้นหรือมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นด้วย

3.7 การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรคำนึงถึงสิ่งก่อสร้างในแหล่งท่องเที่ยวเห็นว่า มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมหรือไม่ ในขณะที่เดียวกันได้เน้นการจัดการด้านความสะอาด ความสะอาดสบายตามมาตรฐานสากลหรือไม่ ทำให้สะท้อนถึงความสำเร็จที่เกิดจากความสามารถในการเชื่อมโยงเอกลักษณ์ท้องถิ่นที่มีเสน่ห์เฉพาะตัวกับมาตรฐานสากล ซึ่งเป็นแนวทางพิจารณาการสร้างสมดุลระหว่างการดำรงเอกลักษณ์ท้องถิ่นกับการเตรียมพร้อมสำหรับยุคโลกาภิวัตน์

3.8 การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนควรคำนึงถึงความสำเร็จของแหล่งท่องเที่ยวอื่นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันว่า เขาพัฒนาได้อย่างไรจึงประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นแนวทางพิจารณาในการศึกษาและเปรียบเทียบพร้อมทั้งเป็นแบบอย่างในการประยุกต์ให้ดีกว่าเขา (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2548ก : 18-19)

4. หลักการการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยหลักการ 10 ประการ ดังนี้

4.1 การอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างพอติ (Using resource sustainable) หมายถึง ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว และผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องมีวิธีการจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เดิมทั้งมรดกทางธรรมชาติ และมรดกทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ดั้งเดิมอย่างเพียงพอ หรือใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้อย่างประหยัดให้คุ้มค่า โดยคำนึงถึงต้นทุนอันเป็นคุณค่าคุณภาพของธรรมชาติ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบด้วย

4.1.1 การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง การสงวนรักษาคุณภาพของทรัพยากรให้มีคุณค่าต่อชีวิตที่ดีวิถีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ปรับปรุง บำรุงให้เกิดประโยชน์ได้นานเพิ่มพูนและเสริมสร้างไว้ให้มีมากเพียงพอต่อการใช้เพื่อการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม

4.1.2 การปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากร ต้องคงความเป็นเอกลักษณ์อย่างดั้งเดิมไว้ให้มากที่สุด เกิดผลกระทบอันเป็นผลเสียน้อยที่สุด โดยการใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านประยุกต์กับเทคโนโลยีแบบใหม่ การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและเหมาะสมนั้น จะเป็นแนวทางให้สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างยาวนาน

4.2 การลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นและลดการก่อของเสีย (Reducing over consumption and waste) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องร่วมกันวางแผนกับผู้เกี่ยวข้องจัดการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพหรือจัดหาทรัพยากรอื่นที่มีคุณสมบัติ มีคุณภาพเหมือนกัน ใช้ทดแทนกันได้ เพื่อลดการใช้ทรัพยากรที่หายาก เช่น สิ่งก่อสร้างที่ใช้ไม้จากธรรมชาติหากลดการใช้ไม้ลง โดยใช้วัสดุที่มีคุณสมบัติคล้ายไม้สร้างเสริมประกอบจะเป็นการช่วยลดการตัดไม้ลงได้ หรือการที่สร้างอาคารเพื่อบริการนักท่องเที่ยวอาจใช้วัสดุโปร่งแสงประกอบเพื่อรับแสงสว่างจากธรรมชาติลดแสงสว่างจากการใช้ไฟฟ้า เป็นต้น การลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและลดการใช้พลังงานไฟฟ้ามีส่วนช่วยในการลดค่าใช้จ่าย หรือลดต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการสามารถนำงบประมาณที่เหลือไปใช้ในการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและเพิ่มคุณค่าให้กับแหล่งท่องเที่ยวได้ ส่วนการลดการก่อของเสีย เช่น ขยะปฏิภูล ต้องหาวิธีการจัดการโดยการแยกประเภทขยะ ขยะแห้งอาจนำระบบการหมุนเวียนการใช้ การใช้ซ้ำ และการแปรรูปกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ส่วนขยะเปียกอาจนำไปทำปุ๋ยอินทรีย์ได้

4.3 การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม (Maintaining diversity) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องวางแผนขยายฐานการท่องเที่ยว โดยการรักษาและส่งเสริมให้มีความหลากหลายเพิ่มขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิม โดยการเพิ่มคุณค่า และมาตรฐานการบริการเพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาท่องเที่ยวในสถานที่นั้นนานขึ้น หรือ กลับไปเที่ยวซ้ำอีก เช่น แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นน้ำตก อาจเพิ่มกิจกรรมการดูนก การปีนหน้าผา หรือหมู่บ้านวัฒนธรรม และแหล่งโบราณคดีอาจเพิ่มกิจกรรมการนั่งเกวียนเทียมวัวหรือควาย เป็นต้น

4.4 การประสานแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว (Integrating tourism into planning) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวไม่เพียงแต่ทำงานตามแผนที่วางไว้ จะต้องประสานแผนพัฒนาการท่องเที่ยวกับแผนกลยุทธ์การพัฒนาแห่งชาติ แผนการพัฒนาของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การปกครองท้องถิ่น แผนพัฒนาของสำนักนโยบาย

และสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาของกระทรวง ทบวง กรมที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ จะช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยวในระยะยาว

4.5 การนำการท่องเที่ยวขยายฐานเศรษฐกิจในท้องถิ่น (Supporting local economics) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยสรรหาความโดดเด่น ของทรัพยากรในท้องถิ่นนำไปประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการขาย การท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปเที่ยวให้มากขึ้น เป็นการสร้างรายได้กระจายสู่ ประชากรที่ประกอบการในท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น การส่งเสริมโครงการหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล เพื่อการขยายฐาน สร้างรายได้เสริมให้กับท้องถิ่น

4.6 การมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น (Involving local communities) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมทำงานกับท้องถิ่นแบบเป็นองค์กรร่วม โดยเข้าร่วมในลักษณะหน่วยงานร่วมจัด เช่น เป็นหน่วยงานร่วมทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ เป็นหน่วยงานร่วมวิเคราะห์หรือร่วมแก้ปัญหา เป็นหน่วยงานร่วมส่งเสริมการขายการท่องเที่ยวด้วยกัน เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องประสานเครือข่ายระหว่างองค์กรและท้องถิ่นเพื่อยกระดับคุณภาพของการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

4.7 การประชุมปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน (Consulting stakeholders and the public) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องประสานกับประชาคมในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้ประกอบการสถาบันการศึกษา สถาบันการศาสนา หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่ร่วมประชุมปรึกษาหารือในการเพิ่มศักยภาพให้กับแหล่งท่องเที่ยว การประเมินผลกระทบการท่องเที่ยว การแก้ไขปัญหาที่เกิดจากผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและการตลาดโดยจัดการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่วมปฏิบัติใน ทิศทางเดียวกัน เป็นการลดข้อขัดแย้งในผลประโยชน์ที่ต่างกัน เช่น การใช้ที่สาธารณประโยชน์ การใช้น้ำดื่มเพื่อบริโภคในแหล่งเดียวกัน การจัดการขยะ การบำบัดน้ำเสีย เป็นต้น

4.8 การพัฒนาบุคลากร (Training staff) หมายถึง การพัฒนาคุณภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยว ทั้งในส่วนภาครัฐและเอกชน โดยการพัฒนา ดังกล่าวจะเป็นการให้ความรู้ การฝึกอบรม การส่งพนักงานดูงานอย่างสม่ำเสมอ ให้มีความรู้ มีแนวคิด และวิธีการปฏิบัติในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน นับเป็นการพัฒนาบุคลากรใน องค์กร เป็นการช่วยยกระดับมาตรฐานการบริการการท่องเที่ยว

4.9 การจัดเตรียมข้อมูลคู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวให้พร้อม (Marketing tourism responsibly) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง จัดเตรียมข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว ข่าวสารการบริการ การขายให้พร้อมเพรียงต่อ

การเผยแพร่ อาจจัดทำในรูปสื่อทัศนูปกรณ์รูปแบบต่างๆ เช่น คู่มือการท่องเที่ยว คู่มือการตลาด การท่องเที่ยวที่เป็นเอกสารแผ่นพับ หนังสือคู่มือวิดีโอ แผ่นซีดีรอม เป็นต้น

4.10 การประเมินผล ตรวจสอบและวิจัย (Undertaking research) มีความจำเป็นต่อการช่วยแก้ปัญหา และเพิ่มคุณค่าคุณภาพต่อแหล่งท่องเที่ยว ต่อการลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยว ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการจะต้องมีการประเมินผลการตรวจสอบ ผลกระทบและการศึกษาวิจัยอย่างสม่ำเสมอ โดยการสอบถามจากผู้ใช้บริการโดยตรง จากแบบประเมินผลหรือการวิจัยตลาดการท่องเที่ยวเพื่อให้ทราบผลของการบริการ นำมาปรับปรุงและแก้ไขการจัดการการบริการอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อความประทับใจและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวได้ (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. 2546 : 168-170)

5. การพัฒนาและการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

แนวทางที่จะพัฒนาและส่งเสริมเพื่อให้เกิดศักยภาพการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน สรุปได้ดังนี้

5.1 ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของการท่องเที่ยวบนฐานคิดที่ว่าประชาชนทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากรและเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยว โดยการนำทรัพยากรในท้องถิ่น อาทิ ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต และวิถีการผลิตของชุมชนมาใช้เป็นต้นทุนหรือปัจจัยในการจัดการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม

5.2 ส่งเสริมให้คนในชุมชนมีความรู้ ความสามารถ และบทบาทสำคัญในการดำเนินงาน ตั้งแต่การตัดสินใจวางแผนการดำเนินงาน การสรุปบทเรียนและมุ่งเน้นให้เกิดความยั่งยืนสู่คนรุ่นลูกรุ่นหลานและเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติเป็นสำคัญ

5.3 ส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยส่งเสริมให้เกิดการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น และเกิดการพัฒนาท้องถิ่น ดังนั้นประชาชนในพื้นที่ต้องได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกันต้องได้รับการจัดสรรผลประโยชน์อย่างลงตัว โดยมีการประชุมหารือร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

5.4 ผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับจัดการท่องเที่ยวต้องมีวิธีการในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ รู้จักการสงวนรักษาคุณภาพของทรัพยากรลดการใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นและการลดของเสีย เช่น ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล ฯลฯ

5.5 บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามาทำงานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวต้องได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้เข้ารับการฝึกอบรม การประชุมสัมมนา และศึกษาดูงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน

5.6 มีการแต่งตั้งและมอบหมายให้มีบุคคล คณะบุคคลหรือหน่วยงานเป็นเจ้าภาพรับผิดชอบการดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

5.7 มีการจัดทำแผนแม่บท แผนปฏิบัติการและโครงการทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยต้องนำแผนงานและโครงการไปปฏิบัติอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีการประเมินผล และปรับปรุงแผนการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้แผนดังกล่าวต้องสอดคล้องและบูรณาการกับแผนพัฒนาด้านอื่น ๆ ด้วย

5.8 ต้องมีการประสานและขอรับการสนับสนุนการดำเนินงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและมีการประสานแผนงานกับหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ แผนพัฒนาของสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด แผนพัฒนาของกลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาของกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อให้การส่งเสริมการทำงานในสถานที่เดียวกันมีศักยภาพเพิ่มขึ้น

5.9 มีการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนงานและโครงการ รวมถึงการเตรียมงบประมาณไว้ในเหตุการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ ตลอดจนมีการบริหารจัดการงบประมาณอย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพและโปร่งใส (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2549 : 55-56)

6. บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

6.1. มีการสำรวจ ค้นหาสถานที่และข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยการหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ของชุมชน รวบรวมข้อมูล เส้นทาง ประวัติ และความสำคัญของสถานที่ สำหรับการประชาสัมพันธ์ ถ้าแหล่งท่องเที่ยวทรุดโทรม ต้องซ่อมแซมให้มีสภาพที่ดีขึ้น

6.2 ร่วมกันวางแผนพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว สร้างจิตสำนึกร่วมกัน จัดทำแผนพัฒนา และปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผนวกแผนดังกล่าวเข้าไปในแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้แผนพัฒนาในแต่ละสาขาของการพัฒนามีความเชื่อมโยงกัน และสนับสนุนการจัดการท่องเที่ยว

6.3 จัดให้มีการดูแล รักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว วางระบบในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และสุขอนามัยของที่พักร้านอาหาร และเครื่องดื่ม โดยการประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่และถือปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.2535 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6.4 มีการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ตรวจสอบบริการสาธารณะที่มีอยู่ว่าต้องสร้างใหม่ ปรับปรุง หรือเพิ่มบริการสาธารณะใหม่ ๆ ในชุมชน ทั้งเรื่องไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ระบบการจับเก็บหรือกำจัดขยะ ระบบบำบัดน้ำเสีย การจัดเก็บผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ค่าผ่านทางเข้าชมในพิพิธภัณฑ์ หรือ สถานที่ท่องเที่ยวซึ่งอยู่ในความดูแลขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดทำของที่ระลึกโดยชุมชน และการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น มัคคุเทศก์ประจำท้องถิ่น บริการที่พักอาศัยแก่นักท่องเที่ยว ร้านจำหน่ายสินค้า เป็นต้น

6.5 มีการจัดทำโฆษณาประชาสัมพันธ์ และการตลาดการท่องเที่ยว โดยเผยแพร่ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวแก่สาธารณชนผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ จดหมาย แผ่นพับ หอกระจายข่าว อินเทอร์เน็ตตำบล เป็นต้น (ศตพงษ์ สุนทรารักษ์. 2546 : 160-161)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า แนวความคิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน มุ่งเน้นให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยรวม ปรับสภาพการจัดการเพื่อเข้าสู่ยุคใหม่ของกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นขอบเขตของการพัฒนาจึงครอบคลุมทุกองค์ประกอบทุกส่วนของการท่องเที่ยว หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งหมด ต้องมุ่งสู่ความยั่งยืน กล่าวโดยสรุป กิจกรรมการท่องเที่ยวจะต้องสามารถดำรงอยู่ได้ มีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยือนอย่างสม่ำเสมอ ทรัพยากรการท่องเที่ยวยังคงรักษาความดึงดูดไว้ได้ไม่เสื่อมคลาย กิจกรรมการบริการมีกำไร แม้ว่าจะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการให้บริการอยู่เสมอ ผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม จะต้องไม่มี หรือมีน้อยที่สุด การจัดการอย่างยั่งยืนเท่านั้น จึงจะสามารถคงความยั่งยืนของการท่องเที่ยวไว้ได้

องค์การบริหารส่วนตำบลกับการจัดการการท่องเที่ยว

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทมีบทบาท อำนาจหน้าที่ และความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวแตกต่างกันไปตามสภาพพื้นที่และศักยภาพของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมีบทบาท อำนาจหน้าที่ และความสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยมีการวางแผนการพัฒนา มีการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียง เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การประสานงานและการเกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกประเภทสามารถกระทำได้โดยมีการวางแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่สอดคล้องกัน มีการสร้างเครือข่าย และประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด รวมทั้งการดำเนินกิจการสาธารณะที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวร่วมกัน

1. การพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล

การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความสำคัญและก่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ในหลายด้าน คือ

1.1 ก่อให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ในด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

1.2 ก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านการเมือง ในเรื่องของการกระจายอำนาจให้กับท้องถิ่นในระดับตำบล การพัฒนาทางการบริหารของประชาชน โดยให้ประชาชนเป็นผู้บริหารให้เกิดความก้าวหน้าของชุมชน

1.3 การพัฒนาทางด้านสังคม และวัฒนธรรม

1.4 การพัฒนาทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การปกครองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจให้องค์กรมีอิสระในการบริหารทรัพยากรเพื่อแก้ปัญหา สนองความต้องการ สร้างความเจริญ และการพัฒนาให้แก่ราษฎรในท้องถิ่นทำให้ราษฎรรู้จักรับผิดชอบในการปกครองท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น และมีส่วนได้ส่วนเสียในกิจการท้องถิ่นโดยตรง (ชูวงศ์ ฉายะบุตร. 2539 : 26-27)

จากบทบาทและความสำคัญที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น สามารถสรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรที่ขับเคลื่อนการพัฒนาของรัฐบาล ลงสู่ การบริหารระดับตำบล เป็นจุดเริ่มต้นของการกระจายอำนาจ การบริหาร การปกครอง สู่องค์ความรู้พื้นฐาน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนอย่างแท้จริง ประชาชนได้รับประโยชน์จาก องค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านการพัฒนาตำบล ซึ่งการดำเนินการจะตรงกับปัญหา และความต้องการของประชาชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อการพัฒนาในทิศทางที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบล และส่งผลให้เกิดความเจริญ ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศ

2. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พุทธศักราช 2546 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ดังนี้

2.1 มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

2.2 มีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

2.2.1 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

2.2.2 รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้ง

กำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

2.2.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

- 2.2.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 2.2.5 ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 2.2.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ
- 2.2.7 ค้ำครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2.2.8 บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 2.2.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย
- 2.3 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจกรรมในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลได้ดังต่อไปนี้
 - 2.3.1 ให้มีน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และการเกษตร
 - 2.3.2 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
 - 2.3.3 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
 - 2.3.4 ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ
 - 2.3.5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
 - 2.3.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
 - 2.3.7 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
 - 2.3.8 การควบคุมดูแล และรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน
 - 2.3.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - 2.3.10 ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
 - 2.3.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
 - 2.3.12 การท่องเที่ยว
 - 2.3.13 การผังเมือง
- 2.4 องค์การบริหารส่วนตำบล ยังมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตนเอง ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ดังต่อไปนี้
 - 2.4.1 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
 - 2.4.2 การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
 - 2.4.3 การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ
 - 2.4.4 การสาธารณสุขปลอดและการก่อสร้างอื่น ๆ
 - 2.4.5 การสาธารณสุขการ

- 2.4.6 การส่งเสริม การฝึกและการประกอบอาชีพ
- 2.4.7 การพาณิชย์ และส่งเสริมการลงทุน
- 2.4.8 การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 2.4.9 การจัดการศึกษา
- 2.4.10 การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
- 2.4.11 การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 2.4.12 การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด และการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- 2.4.13 การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- 2.4.14 การส่งเสริมกีฬา
- 2.4.15 การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- 2.4.16 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- 2.4.17 การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- 2.4.18 การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
- 2.4.19 การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
- 2.4.20 การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
- 2.4.21 การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- 2.4.22 การจัดให้มีและการควบคุมการฆ่าสัตว์
- 2.4.23 การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่น ๆ
- 2.4.24 การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2.4.25 การผังเมือง
- 2.4.26 การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
- 2.4.27 การดูแลรักษาที่สาธารณะ
- 2.4.28 การควบคุมอาคาร
- 2.4.29 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 2.4.30 การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุน การป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2.4.31 กิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศ

3. บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการท่องเที่ยว

ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (ศตพงษ์ สุนทรารักษ์. 2546 : 154)

สภาพพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ มีทรัพยากรการท่องเที่ยวอยู่เป็นจำนวนมาก รวมทั้งศักยภาพของแต่ละพื้นที่ซึ่งมีลักษณะเป็นเมือง เป็นพื้นที่ชนบท หรือกึ่งเมืองกึ่งชนบท ดังนั้น บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวจึงสามารถดำเนินการได้โดยมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ และวัฒนธรรมท้องถิ่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและกีฬา เป็นต้น

องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดระบบบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพ ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดในกฎหมายจัดตั้งและกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ ให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียงด้วยเพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการท่องเที่ยว ควรมีดังนี้

3.1 สำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว และแสวงหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่มีศักยภาพในพื้นที่ โดยประสานงานกับจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียง

3.2 พัฒนา ปรับปรุง พื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว โบราณสถาน โบราณวัตถุในเขตพื้นที่ให้มีความสวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยว

3.3 ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ทางสื่อที่จัดหาได้ รวมทั้ง ปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เช่น ป้ายชื่อสถานที่ท่องเที่ยว ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวก และดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว

3.4 ปรับปรุงบริการ สิ่งอำนวยความสะดวก ในสถานที่ท่องเที่ยวให้มีคุณภาพมาตรฐาน เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านสะดวกซื้อ ร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง บริการพาหนะรับส่งนักท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ท้องถิ่น เป็นต้น

3.5 ประสานและแสวงหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การจัดกิจกรรม การท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยอาจจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยว กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับกิจการท่องเที่ยว รวมทั้งการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อรักษาอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548ก : 170-173) ได้กล่าวถึงบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนเอง มี 6 ประการ ดังนี้

1. บทบาทด้านการตลาดท่องเที่ยว เป็นบทบาทเกี่ยวกับการจัดทำระบบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว และการส่งเสริมตลาดท่องเที่ยว
2. บทบาทด้านการแสวงหาและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่
3. บทบาทด้านการให้บริการท่องเที่ยว ด้านการขนส่ง ที่พัก อาหารและเครื่องดื่ม นันทนาการและมัคคุเทศก์ จำหน่ายสินค้าที่ระลึก
4. บทบาทด้านการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยดูแลรับผิดชอบ การจัดทำแผนพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก
5. บทบาทด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว
6. บทบาทด้านการให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

4. แนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (ศตพงษ์ สุนทรารักษ์. 2546 : 160)

4.1 ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมท่องเที่ยว และติดตามประเมินผลโดยให้มีแผนงาน โครงการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในพื้นที่และสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ

4.2 พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยประสานงานกับหน่วยงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม

4.3 พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว โดยประสานงานกับหน่วยงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องและให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม

4.4 พัฒนาการบริการทางการท่องเที่ยว โดยประสานงานกับหน่วยงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง มีการสร้างเครือข่ายการบริการการท่องเที่ยว และให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม

4.5 พัฒนาการประกอบธุรกิจนำเที่ยว และมััคคุเทศก์ โดยการสร้างเครือข่ายกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม

4.6 วางแผนหาแหล่งเงินทุนในการจัดทำงบประมาณการพัฒนา โดยกำหนดไว้ในแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าจะใช้งบประมาณจากหน่วยใด จะขอรับการสนับสนุนจากรัฐบาลหรือไม่

5. การวางแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การส่งเสริมการท่องเที่ยวนโยบายที่สำคัญของประเทศ เพราะการท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราเข้าประเทศเป็นจำนวนมหาศาล ซึ่งถือเป็นรายได้อันดับหนึ่งเมื่อเทียบกับรายได้จากสินค้าและบริการอื่น ๆ รายได้จากการท่องเที่ยวจะมีผลทวีคูณในการสร้างรายได้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้ผลผลิตส่วนรวมของประเทศมีค่าทวีคูณขึ้น นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดการหมุนเวียนและการกระจายรายได้สู่ภูมิภาค เมื่อมีการเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ตามภูมิภาค ก่อให้เกิดการสร้างสรรคการพัฒนาภูมิภาคต่อเนื่องกันไปเป็นลูกโซ่ อีกทั้งยังเป็นการสร้างงานใหม่ให้กับภูมิภาคเพื่อการสนับสนุนการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิตและการนำเอาทรัพยากร โดยเฉพาะทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสม โดยอยู่ในรูปของสินค้าและบริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว นับได้ว่าการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่สิ้นเปลืองวัตถุดิบ ผลผลิตสามารถจำหน่ายได้ตลอดเวลาขึ้นอยู่กับความเหมาะสม และความสามารถในการจำหน่าย และยังช่วยกระตุ้นให้เกิดการผลิตเป็นวงจรหมุนเวียนภายในประเทศ ทำให้เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพให้กับประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นการลดปัญหาการว่างงาน ประชากรมีรายได้ส่งผลให้รัฐบาลสามารถเก็บภาษีอากรได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย

นอกจากนี้การท่องเที่ยวมีส่วนในการส่งเสริมความสัมพันธ์ของมนุษยชาติ สันติภาพความเป็นมิตรไมตรี ความเข้าใจอันดีระหว่างเจ้าบ้านและผู้มาเยือน การอนุรักษ์ฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ความภาคภูมิใจ ความสำนึกและตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมตลอดจนการรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ รู้สึกหวงแหนและรักผืนแผ่นดินที่อยู่อาศัย และที่สำคัญไปกว่านั้น การท่องเที่ยวช่วยให้ประชาชนในชนบทรู้จักใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ รู้จักใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น มาประดิษฐ์ของใช้ในรูปสินค้าและบริการพื้นเมืองเพื่อรองรับการท่องเที่ยวความสำคัญของการท่องเที่ยวดังกล่าว ทำให้การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวต้องมีทิศทางและแนวทางที่เหมาะสม ซึ่งต้องใช้กระบวนการในการวางแผนอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การกำหนดนโยบายที่ชัดเจน มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือแผนแม่บท จากนั้นนำแผนงานและโครงการไปสู่การปฏิบัติ โดยมีการอำนวยการและกำกับติดตามผลจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้สำหรับการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็เช่นเดียวกัน ต้องมีการวางแผนส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยมีคณะกรรมการหรือคณะทำงานเข้ามารับผิดชอบตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือแผนแม่บท แล้วนำแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังในการจัดทำแผนแม่บทด้านการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการดำเนินงานแผนงาน โครงการต่าง ๆ ที่จะตอบสนองตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยแผนแม่บทควรมีระยะเวลา 3-5 ปี

ในส่วนของการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจดำเนินการได้ 3 แนวทาง ได้แก่

แนวทางที่ 1 จัดจ้างสถาบันการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ดำเนินการจัดทำแผนแม่บทเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

แนวทางที่ 2 ส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดทำแผนแม่บทด้านการท่องเที่ยวหรือการจัดการฝึกอบรมให้ความรู้ในด้านการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวให้แก่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถจัดทำแผน ฯ ได้เอง

แนวทางที่ 3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งภายในจังหวัดรวมกลุ่มกันเพื่อทำโครงการจัดทำแผนแม่บทเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยขอรับการสนับสนุนการดำเนินงานจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ประสานงานและอำนวยความสะดวกในการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

ทั้งสามแนวทางดังกล่าว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเลือกดำเนินการได้ตามความเหมาะสม โดยยึดหลักการของการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยว 5 ขั้นตอน ดังนี้

5.1 ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา สืบหาข้อมูล และจัดหมวดหมู่ข้อมูล

เป็นขั้นตอนแรกของการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ข้อมูลที่จำเป็นในการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจึงต้องอาศัยข้อมูลในด้านต่าง ๆ ประกอบนอกเหนือจากข้อมูลทางด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้ได้ภาพระดับกว้าง และการพัฒนาการท่องเที่ยวจะสอดคล้องกับการพัฒนาอื่น ๆ ด้วย ข้อมูลที่ต้องทำการศึกษานั้นประกอบไปด้วย 4 ด้าน คือ ด้านทั่วไป ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการตลาด โดยมีรายละเอียดดังนี้

5.1.1 สืบหาข้อมูลด้านทั่วไป ได้แก่

5.1.1.1 สภาพที่ตั้งและเขตการปกครอง

ก. ที่ตั้งและเขตการปกครอง

ข. สภาพภูมิประเทศ เช่น ความสูงของพื้นที่ แหล่งน้ำ

ค. สภาพภูมิอากาศ เช่น อุณหภูมิ ปริมาณฝนตก ทิศทางลม

ฤดูกาล

ง. ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ เหมืองแร่

จ. ภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย วาตภัย ลมมรสุม

ปรากฏการณ์สึนามิ

ฉ. การใช้ที่ดิน

5.1.1.2 สภาพเศรษฐกิจ ได้แก่

ก. ผลผลิตมวลรวมของพื้นที่

- ข. รายได้ต่อหัวของประชากร
- ค. อาชีพพื้นฐานของประชากร
- ง. โครงสร้างทางเศรษฐกิจ
- จ. การจ้างงานทางตรงและทางอ้อมจากการท่องเที่ยว

5.1.1.3 ลักษณะประชากร ได้แก่

- ก. จำนวนและอัตราการเพิ่มประชากร
- ข. อัตราการเกิด การตาย การอพยพของประชากร
- ค. จำนวนแรงงานและสัดส่วนของประชากรที่เป็นแรงงาน

เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

5.1.1.4 สภาพสังคม ได้แก่

- ก. ประวัติความเป็นมาของพื้นที่
- ข. การนับถือศาสนา
- ค. สภาพการศึกษา
- ง. ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ การละเล่น กีฬาท้องถิ่น
- จ. สภาพทั่วไปด้านสาธารณสุข

5.1.2 สํารวจข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่

5.1.2.1 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น ป่า เขา ถ้ำ น้ำตก

ชายหาด เกาะ เป็นต้น

5.1.2.2 แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์/ศาสนา เช่น วัด

โบราณสถาน เป็นต้น

5.1.2.3 แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น งานประเพณี กีฬา

การละเล่น เป็นต้น

5.1.3 สํารวจข้อมูลด้านโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่

5.1.3.1 เส้นทางโครงข่ายการคมนาคม

5.1.3.2 ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์

5.1.3.3 จำนวนร้านค้า ร้านอาหาร สถานบริการ

5.1.3.4 จำนวนที่พักค้างแรม จำนวนห้องพัก ราคาค่าบริการ

5.1.4 สํารวจข้อมูลด้านการตลาดท่องเที่ยว ได้แก่

5.1.4.1 จำนวนและที่มาของนักท่องเที่ยว

5.1.4.2 แหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสนใจ

5.1.4.3 การกระจายตัวของนักท่องเที่ยว

5.1.4.4 โครงสร้างของนักท่องเที่ยว เช่น อายุ เชื้อชาติ ศาสนา

5.1.4.5 การใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว

5.1.4.6 รูปแบบการเดินทาง เช่น ขั้บรถมาเที่ยวเอง มากับบริษัทนำเที่ยว

ข้อมูลทั้ง 4 ด้านนี้อาจมีวิธีรวบรวมที่แตกต่างกันออกไป เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นฐานทั่วไป ส่วนใหญ่จะสามารถรวบรวมได้จากเอกสารและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องโดยตรง แต่ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวทั้งด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว การตลาดการท่องเที่ยว และความพร้อมด้านการท่องเที่ยว ต้องอาศัยเทคนิคในการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เช่น การสำรวจภาคสนาม เพื่อจะได้รู้จักพื้นที่ สัมผัสความรู้สึก และรับรู้ปัญหาที่แท้จริง การสังเกตการณ์และการออกแบบสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ได้มาซึ่งข้อมูลด้านการท่องเที่ยวที่ค่อนข้างเที่ยงตรง

5.2 ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์และกำหนดข้อได้เปรียบเสียเปรียบด้านการท่องเที่ยว

เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเบื้องต้นมาทำการวิเคราะห์เพื่อหาจุดแข็งและจุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวของท้องถิ่น โดยการเปรียบเทียบกับพื้นที่ใกล้เคียงว่าศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่ สามารถแข่งขันกับพื้นที่ที่เป็นแบบเดียวกันได้หรือไม่ อย่างไร ประเด็นที่ควรนำมาพิจารณาในการวิเคราะห์และกำหนดข้อได้เปรียบเสียเปรียบด้านการท่องเที่ยว ได้แก่

5.2.1 ภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว หมายถึง การรับรู้ของคนทั่วไปต่อการท่องเที่ยวของท้องถิ่น เช่น เมื่อกล่าวถึงวัฒนธรรมแบบชาวเหนือ คนก็จะนึกถึง จังหวัด เชียงใหม่ เมื่อกล่าวถึงหาดใหญ่ คนก็จะนึกถึงแหล่งจับจ่ายซื้อของ เป็นต้น

5.2.2 ที่ตั้ง หมายถึง ตำแหน่งที่ตั้งของพื้นที่ท่องเที่ยวอยู่ในเส้นทางเดินทางท่องเที่ยวหลักของประเทศ หรือมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจใกล้เคียงหรือไม่

5.2.3 ความสนใจของท้องถิ่น หมายถึง ทศนคติของคนในท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยวว่าเป็นไปในทิศทางใดและมากน้อยแค่ไหน โดยเฉพาะองค์กรพัฒนาเอกชน เช่น ชมรมสมาคมด้านการท่องเที่ยวในท้องถิ่น มีความเข้มแข็งเพียงใด

นอกจากประเด็นหลักเหล่านี้แล้วประเด็นอื่นๆ เช่น นโยบายระดับชาติ ระดับจังหวัด โครงการพัฒนาในด้านอื่น ๆ สถานการณ์ทางการเมือง เป็นต้น ต่างก็มีส่วนต่อการพิจารณาข้อได้เปรียบเสียเปรียบด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่ทั้งสิ้น ซึ่งการพิจารณาต้องนำประเด็นต่าง ๆ มาพิจารณาในภาพรวมเพื่อที่จะได้ทราบว่า การจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวควรจะพัฒนาไปถึงระดับไหน เช่น ควรได้รับการพัฒนาขึ้นเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของภาค หรือเพียงพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวของท้องถิ่น เป็นต้น

5.3 ขั้นตอนที่ 3 กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

หลังจากที่ได้วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรคแล้วจะทำให้มีข้อมูลในการวางแผนและตัดสินใจ ดังนั้น จึงควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายให้สอดคล้อง

กับนโยบายและแผนของประเทศ ของจังหวัด ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

5.4 ขั้นตอนที่ 4 เขียนแผนงานและโครงการ

เมื่อมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่มีความชัดเจนและทิศทางที่แน่นอนแล้ว จำเป็นที่จะต้องเขียนแผนงานและโครงการ โดยแผนงานและโครงการควรจะต้องคล้องกับ นโยบาย และโครงการดังกล่าวต้องคำนึงถึงมาตรฐานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว

5.5 ขั้นตอนที่ 5 ดำเนินการตามแผนงานและโครงการ

ในขั้นตอนนี้ควรจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้มีการใช้ งบประมาณได้อย่างเหมาะสม มีการอำนวยความสะดวกและประสานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพจาก การดำเนินการจัดทำแผนแม่บทเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้ง 5 ขั้นตอนนั้น องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่นจะเห็นภาพรวมของพื้นที่ทั่วไป ด้านแหล่งท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐาน และ การตลาดการท่องเที่ยว ซึ่งสามารถนำมาวิเคราะห์ SWOT ในแง่มุมของจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคตลอดจนข้อได้เปรียบเสียเปรียบทางการท่องเที่ยว สุดท้ายก็จะเกิดแผนงาน โครงการต่าง ๆ ที่สอดคล้องกัน เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ซึ่งในหลักการ นั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวจะเน้นหนักไปที่องค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ด้านแหล่ง ท่องเที่ยว ด้านที่ 2 ด้านบริการทางการท่องเที่ยว ด้านที่ 3 ด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยว ซึ่งแนวทางการปฏิบัติงานทั้ง 3 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้

5.5.1 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นกระทำใน 2 กรณี คือ

5.5.1.1 กรณีที่มีแหล่งท่องเที่ยวอยู่แล้ว

กรณีที่มีแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในท้องถิ่นอยู่แล้วองค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการบำรุง ดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว ตามรายละเอียดดังนี้

ก. ดำเนินการปรับปรุงด้านกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว เช่น โครงสร้างเส้นทางเดิน ที่พัก ชุมประดู เป็นต้น

ข. ดำเนินการปรับปรุงด้านการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่จอดรถ ห้องจำหน่ายบัตร ร้านจำหน่ายสินค้า ป้ายบอกเส้นทาง เป็นต้น

ค. ดำเนินการปรับปรุงด้านการบริหารจัดการ เช่น ผู้รับผิดชอบ งบประมาณ เป็นต้น

5.5.1.2 กรณีที่ยังไม่มีแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในท้องถิ่น

กรณีที่ยังไม่มีแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในท้องถิ่น องค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ตามรายละเอียด ดังนี้

ก. ค้นหาจุดเด่น หรือจุดดึงดูดของท้องถิ่นทางด้านการท่องเที่ยว เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต เป็นต้น

ข. ดำเนินการ พัฒนาทางด้านกายภาพ เช่น โครงสร้างเส้นทางเดิน ที่พักผ่อน เป็นต้น

ค. ดำเนินการ พัฒนาทางด้านการบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่จอดรถ ห้องจำหน่ายบัตร ร้านจำหน่ายสินค้า ห้องน้ำ ป้ายบอก เส้นทาง เป็นต้น

ง. ดำเนินการ พัฒนาทางด้านการบริหารจัดการ เช่น ผู้รับผิดชอบ งบประมาณ เป็นต้น

จ. ดำเนินการ พัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อม เช่น มลพิษทางเสียง ฝุ่นละออง น้ำเสีย ขยะ และสิ่งปฏิกูล

5.5.2 การพัฒนาบริการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ

การดำเนินการพัฒนาบริการการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น สามารถดำเนินการได้โดยพิจารณาจากองค์ประกอบของด้านการบริการท่องเที่ยวทั้ง 8 องค์ประกอบดังนี้

5.5.2.1 บริการด้านความปลอดภัย

5.5.2.2 บริการภัตตาคารและร้านอาหาร

5.5.2.3 บริการสินค้าและของที่ระลึก

5.5.2.4 บริการที่พักค้างแรมสำหรับนักท่องเที่ยว

5.5.2.5 บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์

5.5.2.6 บริการด้านบันเทิงและนันทนาการ

5.5.2.7 บริการด้านสารสนเทศ

5.5.2.8 บริการด้านการขนส่ง

5.5.3 การพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยว

การดำเนินการพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น สามารถดำเนินการได้โดยการพิจารณาจากการดำเนินงานด้านการตลาดการท่องเที่ยว ทั้ง 3 ด้านดังนี้

5.5.3.1 การกำหนดแผนการตลาดการท่องเที่ยว

5.5.3.2 การสร้างเส้นทางหรือกิจกรรมการท่องเที่ยว

5.5.3.3 การโฆษณาไปยังกลุ่มเป้าหมาย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2549 : 17-24)

สรุปได้ว่า การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมที่มีความน่าสนใจและดึงดูดนักท่องเที่ยว มีทั้งนโยบายการบริหารจัดการ และบทบาทการพัฒนาการท่องเที่ยว การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจึงต้องมีการพัฒนาให้ครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในท้องถิ่น จึงต้องพัฒนาตามบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว 5 ด้าน คือ

1. ด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว เป็นการสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว แสวงหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่มีศักยภาพในพื้นที่ และประสานงานกับจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลใกล้เคียง

2. ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เป็นการพัฒนา ปรับปรุง ฟื้นฟูสภาพแหล่งท่องเที่ยว โบราณสถาน โบราณวัตถุ ในเขตพื้นที่ให้มีความสวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยว และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีความสวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย เหมาะสำหรับเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมถึงการให้บริการด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน และด้านสุขอนามัยของที่พัก อาหาร และเครื่องดื่ม

3. ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เป็นการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ทางสื่อที่จัดหาได้ รวมทั้ง ปรับปรุง พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เช่น ป้ายชื่อสถานที่ท่องเที่ยว ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศเพื่ออำนวยความสะดวก และดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว

4. ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว โดยการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ระบบบริการ สิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยวให้มีคุณภาพมาตรฐาน เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านสะดวกซื้อ ร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง บริการพาหนะรับส่งนักท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ท้องถิ่น

5. ด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว โดยการประสานและแสวงหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยอาจจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยว กลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับกิจการท่องเที่ยว รวมทั้งการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อรักษาแหล่งท่องเที่ยว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มนัส สุวรรณ และคณะ (2541 : 66-69) ได้ทำการศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล จากการศึกษาพบว่า มีข้อจำกัดหลายประการที่ยังไม่สามารถทำให้การบริหารและจัดการการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ได้ข้อจำกัดที่สำคัญมีดังนี้ ความจำกัดของงบประมาณ รายได้ส่วนใหญ่ จะถูกนำไปใช้เพื่อ
 กิจการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ไม่ให้ความสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่
 ข้อจำกัดด้านบุคลากร ในการทำหน้าที่บริหารและจัดการการท่องเที่ยวขององค์การบริหาร
 ส่วนตำบลและสภาตำบล อุปสรรคด้านการประสานงาน คือการไม่รู้และไม่เข้าใจเพราะบุคลากร
 ขององค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล ยังไม่ทราบขอบข่ายอำนาจและภาระหน้าที่ที่ได้รับ
 มอบหมายตามกฎหมายใหม่ การกล่าวอ้างสิทธิในแหล่งท่องเที่ยวว่าเป็นขององค์การบริหาร
 ส่วนตำบลและสภาตำบล หรืออยู่ในเขตความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลและสภา
 ตำบล ข้อจำกัดด้านขอบเขตอำนาจและภาระหน้าที่ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลและ
 สภาตำบล ยังไม่ทราบแน่ชัดว่าอำนาจและภาระหน้าที่ของหน่วยงานมีขอบเขตกว้างหรือ
 แคบแคไหน การจัดการการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล
 ต้องเป็นภาระความรับผิดชอบของ องค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล อุปสรรคด้าน
 การออกกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ ข้อกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์การ
 บริหารส่วนตำบลและสภาตำบลมีเป็นจำนวนมาก และหน่วยงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
 และสภาตำบลเองก็เป็นองค์กรนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นใหม่ทำให้โอกาสในการศึกษากฎหมายและระเบียบ
 ข้อบังคับต่าง ๆ ยังไม่ครอบคลุม อีกทั้งการบริหารและการจัดการทรัพยากรหลาย ๆ อย่าง
 ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบลเองก็ยังมีกฎหมายอีกหลายฉบับที่ยังมีผล
 บังคับใช้ ที่สำคัญคือ การบริหารและจัดการทรัพยากรบางอย่างยังมีหน่วยราชการอีกหลายส่วน
 ร่วมรับผิดชอบอยู่ด้วย และข้อจำกัดด้านปัญหาความขัดแย้งทั้งภายในและภายนอกองค์การ
 บริหารส่วนตำบลและสภาตำบล ผลการศึกษาที่พบคือ ความขัดแย้งกับหน่วยงานอื่นมีค่อนข้าง
 น้อยที่พอจะเห็นความขัดแย้งเด่นชัดคือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับกลุ่มผลประโยชน์ ทั้งกลุ่ม
 ผลประโยชน์จากบุคลากรภายนอก และกลุ่มผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นภายในหมู่สมาชิกของ
 องค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบลด้วยตนเอง และได้เสนอแนะ รูปแบบการบริหารและ
 การจัดการการท่องเที่ยว ดังนี้

1. การโฆษณาและประชาสัมพันธ์
2. การสำรวจและพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว
3. การบริหารและจัดการ
4. การวางแผนปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
5. การรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว

จุฑามาศ จิเจริญ (2545 : 164-167) ได้ทำการวิจัยบทบาทที่ปฏิบัติจริง บทบาทที่
 คาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยว ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย
 เพื่อศึกษาบทบาทที่ปฏิบัติจริงของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนา
 การท่องเที่ยว บทบาทที่คาดหวังของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนา

การท่องเที่ยว และศึกษาปัจจัยองค์กร ได้แก่ รายได้ต่อปีขององค์กรบริหารส่วนตำบล ระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล การมีแหล่งท่องเที่ยว การมีแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ตอบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย จำนวน 336 คน และประชาชน จำนวน 126 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ และวิธีการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง วิเคราะห์และเปรียบเทียบข้อมูล หาค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) นอกจากนี้ยังได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสนทนากลุ่ม (Focus group) จำนวน 3 กลุ่ม และการเสวนา (Symposium) จำนวน 1 ครั้ง ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็น เพศชาย มีอายุระหว่าง 36-47 ปี ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งประมาณ 1-2 ปี มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมและไม่เคยศึกษาดูงานด้านการท่องเที่ยวมาก่อน องค์การบริหารส่วนตำบลมีรายได้มากกว่า 3 ล้านบาท มีระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่า 3 ปี มีแหล่งท่องเที่ยว และมีแผนพัฒนาการท่องเที่ยว บทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบล และบทบาทที่คาดหวังของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่องค์การบริหารส่วนตำบลแสดงบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่า ประชาชนมีความคาดหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบลแสดงบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละบทบาท ได้แก่ บทบาทในการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยว บทบาทในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว บทบาทในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และบทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลแสดงบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลแสดงบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับต่ำ กว่า ความคาดหวังของประชาชน

ผลการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ปัจจัยองค์กร ได้แก่ รายได้ต่อปีขององค์การบริหารส่วนตำบล ระยะเวลาในการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล การมีกับไม่มีแหล่งท่องเที่ยว ในพื้นที่รับผิดชอบ การมีกับไม่มีแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล 5 ปี (พ.ศ. 2545-2549) ที่แตกต่างกัน มีส่วนทำให้การแสดงบทบาทที่ปฏิบัติจริงขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาการท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการท่องเที่ยวตามความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชน พบว่ามีปัญหาสำคัญที่สุดคือปัญหาการขาดการบำรุงรักษาแหล่งท่องเที่ยว รองลงมาคือปัญหาเกี่ยวกับความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว

วรัญญู เวียงอำพล (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงการจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในประเทศไทย เพื่อศึกษาแนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในประเทศไทย การวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในปัจจุบัน และเป็นการเสนอแนะหลักการในการจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย โดยใช้วิธีการศึกษารูปแบบการวิจัยเอกสาร ซึ่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา คือ ข้อมูลทุติยภูมิ จากการรวบรวมเอกสารหนังสือ วารสาร ผลงานวิชาการ รายงานการประชุม งานวิจัย และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ในเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

ผลจากการศึกษาทำให้ได้แนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่เหมาะสมและเป็นไปได้ สำหรับประเทศไทย คือ ต้องมีการพัฒนาองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน คือ 1. การจัดการด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวและโครงสร้างพื้นฐาน 2. การจัดการด้านการตลาด การบริการ การประชาสัมพันธ์ และโฆษณา 3. การจัดการด้านการให้การศึกษาและพัฒนาบุคลากร 4. การจัดการด้านการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งต้องดำเนินงานหรือปฏิบัติองค์ประกอบหลักทั้ง 4 ด้าน ไปพร้อม ๆ กันอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพราะทุกองค์ประกอบจะมีความสัมพันธ์ เชื่อมโยง ส่งผลกระทบซึ่งกันและกัน

ผลการศึกษาแนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในประเทศไทย ด้วยการใช้เทคนิค 3 รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ 1 การวิเคราะห์ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ 6 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านเศรษฐกิจศาสตร์ 2) ด้านสิ่งแวดล้อม 3) ด้านสังคม 4) ด้านองค์การและการบริหาร
- 5) ด้านกฎหมาย 6) ด้านเทคนิคและกายภาพ

รูปแบบที่ 2 เทคนิค SWOT analysis

รูปแบบที่ 3 เทคนิค CIPP-I model

ซึ่งสรุปได้ว่า การจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในประเทศไทย เป็นแนวทางการจัดการที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ มีความสอดคล้อง สนับสนุน และเกื้อกูลต่อสถานการณ์การท่องเที่ยวในปัจจุบัน หากมีการวางแนวทางเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้จริงและให้เป็นรูปธรรม ดังนั้น การจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย จึงมีหลักการโดย สรุป 5 ประการ ดังนี้

1. การจัดการการท่องเที่ยวมีการดำเนินงานภายใต้ขีดความสามารถ ในการรองรับของสังคม วัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ

2. การจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องก่อให้เกิดความสมดุลทางสังคม วัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ

3. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว คือ ภาครัฐ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ภาคเอกชน หรือผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ชุมชน ประชาชน เจ้าของพื้นที่ และนักท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็น ผู้มีส่วนร่วมผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ต้องมีความรู้ ได้รับการศึกษา มีความพร้อม มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวร่วมกัน

4. ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีการกระจายออกไปอย่างเป็นธรรม

5. การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีการติดตามและประเมินผลการจัดการ อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง

กษมา ประจง (2546 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยถึงผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชน กรณีศึกษาชุมชนบ้านศรีฐาน ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย เพื่อศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชนและความสัมพันธ์ของผลกระทบด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองและสิ่งแวดล้อม ของชุมชนบ้านศรีฐาน ตำบลภูกระดึง จังหวัดเลย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ใฝ่รู้ ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้าน พระสงฆ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้อาวุโส และเจ้าหน้าที่อุทยาน จำนวน 15 คน ผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจำนวน 25 คน หัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนหัวหน้าครอบครัวจำนวน 50 คน ลูกหาบ จำนวน 25 คน เยาวชน จำนวน 15 คน ศึกษาข้อมูลภาคสนามโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ที่มีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม และเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านบวก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจการสร้างงาน การยกมาตรฐานการครองชีพ และลดภาวะ การว่างงาน ผลกระทบด้านลบทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ปัญหารายได้ไม่แน่นอน ปัญหาค่าครองชีพ ปัญหาการแบ่งปันผลประโยชน์และปัญหาการถือครองที่ดิน ผลกระทบทางสังคมด้านบวก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงแบบแผนการประกอบอาชีพ การสร้างสรรค์ความเจริญทางสังคม การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม การสร้างความสามัคคีในชุมชน การป้องกันการอพยพย้ายถิ่นของประชากร และการเสริมสร้างการศึกษา ผลกระทบทางสังคมด้านลบได้แก่การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและค่านิยมความไม่เป็นธรรมในสังคม อาชญากรรม และความขัดแย้งระหว่างนักท่องเที่ยวกับชุมชน ผลกระทบทางวัฒนธรรมด้านบวก ได้แก่ ความร่วมมือในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การส่งเสริมงานศิลปวัฒนธรรมและความกระตือรือร้นในการประกอบอาชีพและผลกระทบทางวัฒนธรรมด้านลบ ได้แก่ ค่านิยมในการครองชีพ การเปลี่ยนแปลงด้านความเชื่อ การแต่งกาย และภาษา ผลกระทบทางด้านการเมืองด้านบวก ได้แก่ การจัดระเบียบสังคมของชุมชนความเข้าใจในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ความสามัคคี ความสำคัญทางการศึกษาและการตื่นตัว

ทางการเมืองท้องถิ่น ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมด้านบวก ได้แก่ การสร้างความตระหนักถึงคุณค่าสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมคุณค่าของสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมคุณค่าของแวดล้อม และการพัฒนาและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมของชุมชน ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมด้านลบ ได้แก่ การทำลายทางชีวภาพ และการทำลาย ภูมิทัศน์ของชุมชน

ความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อ ด้านเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม การเมืองและสิ่งแวดล้อม มีดังนี้ คือ ผลกระทบของการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอาชีพประเพณี ภาษา ความหลากหลายทางชีวภาพ ป่าไม้ และภูมิทัศน์ของสิ่งแวดล้อม

พรณี จุฑานนท์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชนบ้านนาทะเล โดยความร่วมมือของชุมชนบ้านนาทะเล หมู่ 5 ตำบลชัยชุมพล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อศึกษาสภาพชุมชนและศักยภาพด้านการท่องเที่ยวบ้านนาทะเล เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยชุมชนบ้านนาทะเล หมู่ 5 ตำบลชัยชุมพล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ วิธีการศึกษาใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วม การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การจัดเวทีชาวบ้าน โดยความร่วมมือของคนในชุมชนบ้านนาทะเล ในการเป็นผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้ร่วมตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนบ้านนาทะเล มีศักยภาพที่สามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ โดยพบว่าปัจจัยที่มีผลในการทำให้ชุมชนเกิดศักยภาพประกอบด้วย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความเข้มแข็งของชุมชน เมื่อพิจารณาศักยภาพที่ชุมชนมีอยู่เพื่อนำไปศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวชุมชนและกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยว พบว่ารูปแบบที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพชุมชนมี 2 รูปแบบ ได้แก่ แบบไม่ค้างคืนและแบบค้างคืนในชุมชน กิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้น สำหรับนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ ภายใต้การดำเนินการของคนในชุมชนที่ได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการท่องเที่ยว และการจัดการการท่องเที่ยว โดยได้รับการอบรมและการศึกษาดูงานในพื้นที่ตัวอย่าง

สมชาย เลี้ยงพรพรรณ (2548 : 1-10) ได้ศึกษา บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในท้องถิ่น ซึ่งมีบทบาททั้งโดยตรงและโดยอ้อม ดังนี้

1. บทบาทตามกฎหมายปกครองส่วนท้องถิ่น กฎหมายปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละฉบับจะกำหนดอำนาจและหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทดำเนินการในเรื่องเกี่ยวกับบริการสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกต่อประชาชนในท้องถิ่นของตน ซึ่งการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในท้องถิ่นได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมดังนี้ กฎหมายปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดอำนาจ และหน้าที่ให้องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยว ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีหน้าที่โดยตรงตามกฎหมายที่จะดำเนินการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในท้องถิ่นของตน

กฎหมายปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดอำนาจ และหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตน ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ดังกล่าว จะมีผลดีต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในด้านความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความปลอดภัย มีทัศนียภาพที่สวยงาม เป็นต้น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทด้านการศึกษาในท้องถิ่นของตนเอง ทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนี้ บทบาทโดยตรง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่จัดการศึกษาในท้องถิ่นของตนเองได้ตามกฎหมาย บทบาททางอ้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทส่งเสริมการศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้หลายประการ เช่น การศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์ สนับสนุนให้มีการศึกษา สักรวจ และค้นหาแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นต้น

2. บทบาทด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทอำนาจและหน้าที่ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม สรุปได้ดังนี้ บทบาททางตรง เป็นบทบาทตามกฎหมายปกครองส่วนท้องถิ่น การที่กฎหมายดังกล่าว กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดการการบำรุงรักษา ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ที่ดิน น้ำ แร่ธาตุ ป่าไม้ สัตว์ป่า เป็นต้น และสิ่งแวดล้อม เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปกรรม จารีตประเพณี เป็นต้น บทบาททางอ้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากจะมีบทบาทหน้าที่โดยตรงตามกฎหมายปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ยังสามารถดำเนินการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วยบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ ดังนี้ บทบาทในการศึกษารวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นเพื่อนำมาใช้วางแผนพัฒนาท้องถิ่น และการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในท้องถิ่น บทบาทในการส่งเสริมและเผยแพร่ข้อมูลความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสู่คนในท้องถิ่นเพื่อให้เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บทบาทในการส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นรวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่ม ชมรม มูลนิธิ สมาคม หรือองค์กรเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตน บทบาทในการชี้แจงข้อเท็จจริงและปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น พร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในท้องถิ่น บทบาทในการสร้างความเข้าใจและประสานความร่วมมือระหว่างรัฐ ประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อการแก้ปัญหาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืน

3. บทบาทด้านการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ตามกฎหมายปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งในการจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ขยายตัวและเกิดผลดีได้นั้น จำเป็นต้องมีการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ควรดำเนินการให้มีความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น ถนนที่เข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว พาหนะที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว พาหนะรับจ้างที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ป้ายชี้ทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ควรดำเนินการให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในแหล่งท่องเที่ยว เช่น น้ำประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ ภาชนะรองขยะ สถานที่จอดรถ ท่าเทียบเรือที่พักผ่อน ร้านอาหารเครื่องดื่ม ห้องน้ำ เป็นต้น ด้านสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ควรดำเนินการป้องกันและดูแลรักษาสภาพธรรมชาติ ระบบนิเวศ โบราณสถาน โบราณวัตถุ เป็นต้น ด้านคุณค่าและความสำคัญ ควรมีมาตรการดูแลรักษาคุณค่าทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ โบราณคดี และศิลปวัฒนธรรม ด้านการตอบรับของประชาชนในท้องถิ่น ควรดำเนินการให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยว เต็มใจต้อนรับนักท่องเที่ยว ด้านการจัดการ ควรดำเนินการให้มีหรือเพิ่มการดำเนินการ เช่น การให้การศึกษหรือการสื่อความหมาย การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม องค์กรในการจัดการควรเป็นองค์กรที่เกิดจากความร่วมมือของประชาชนในท้องถิ่น

4. บทบาทด้านการประชาสัมพันธ์ท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ต้องส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่นและหนึ่งในมาตรการการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่สำคัญมากก็คือ การประชาสัมพันธ์ท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ในแต่ละท้องถิ่นมีแหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อีกจำนวนมากที่ยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป

จากที่กล่าวแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนในท้องถิ่น มีบทบาทหน้าที่ทั้งโดยตรงและโดยอ้อมในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในท้องถิ่น ดังนั้นความสำเร็จของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จึงขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั่นเอง

วัชรีย์ ชูรักษา (2548 : 16) ได้ทำการศึกษาวิจัยศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย : ผลกระทบและการตอบสนองต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อประเมินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะเต่า ในการตอบสนองต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยศึกษาวิจัยจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ ภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา สื่อมวลชน และผู้นำชุมชนในพื้นที่ตำบลเกาะเต่า อำเภอเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ดี

ขึ้นในระดับท้องถิ่น การพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในระยะเริ่มต้นต้องมีการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานในองค์กร การจัดสรรงบประมาณและอัตรากำลังบุคลากรที่เหมาะสม และการจัดตั้งคณะทำงานชุดท้องถิ่นที่ประกอบด้วยผู้แทนจากภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้พัฒนาให้มีศักยภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแล้ว น่าจะเป็นกลไกสำคัญสนับสนุนให้เกิดการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นมาจากชุมชนท้องถิ่นมากกว่ามาจากรัฐบาลกลาง การศึกษาวิจัยนี้ นับเป็นโอกาสสำคัญของประเทศไทยที่ได้ทบทวนศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน หากศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการพัฒนา การบริหารจัดการการท่องเที่ยวของท้องถิ่นจะได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น หากการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นประสบความสำเร็จ ประเทศไทยก็จะบรรลุเป้าหมายและนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติในการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยให้เป็นไปอย่างยั่งยืนได้ ประเทศไทยจะยังคงเป็นประเทศท่องเที่ยวที่สำคัญและเป็นผู้นำในภูมิภาคเอเชีย ที่ประสบความสำเร็จทั้งในด้านการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวและด้านการวางแผนพัฒนาและความยั่งยืนของการท่องเที่ยว มิใช่ประสบความสำเร็จเพียงเฉพาะด้านการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยวเพียงด้านเดียวเหมือนที่ผ่านมา

ชุกลิน อุณวิจิตร (2549 : 180-181) ได้ทำการวิจัยศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อศึกษาศักยภาพ บทบาทและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยว โดยสำรวจเอกสาร การสัมภาษณ์และจัดเวทีสนทนา และใช้แบบสอบถามผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกหน่วยในจังหวัดเชียงรายจำนวน 144 หน่วยงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่า S.D. และค่า Chi-Square ผลการวิจัยสามารถสรุปว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีศักยภาพในการวางแผนทุกด้าน โดยเฉพาะด้านโครงสร้างกฎหมายและยุทธศาสตร์ ด้านงบประมาณ ศักยภาพของบุคลากร ด้านผู้นำ ด้านที่มีความพร้อมรองลงมาคือด้านเครือข่าย และความพร้อมสนับสนุนด้านอื่น ๆ ศักยภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อย มีศักยภาพระดับปานกลางเพียง 4 เรื่องคือ นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัด วิสัยทัศน์ทางการท่องเที่ยวของผู้นำ ความพร้อมของบุคลากรในการทำงานร่วมกับชุมชนและความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน ศักยภาพด้านอื่น ๆ พบว่าอยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดการท่องเที่ยวในทุกเรื่อง แต่บทบาททางการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบันทั้งหมดอยู่ในระดับน้อยและน้อยสุด โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีบทบาทด้านการดูแลแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การดูแลแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและการจัดกิจกรรม ประเพณีสำหรับการท่องเที่ยว บทบาทที่มี

อยู่ระดับน้อยคือการบริการทางการท่องเที่ยว เช่น การจัดยานพาหนะ การจัดบริการเสริม ฯลฯ ด้านความต้องการในการวางแผนและพัฒนากลไกการจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความต้องการพัฒนาคนในท้องถิ่นและการอนุรักษ์เป็นวัตถุประสงค์หลัก กลไกที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาคือผู้นำ ประชาชน และกลุ่ม ชมรมต่างๆ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้น้ำหนักกลไกด้านประชาชนมากที่สุด ผู้สนับสนุนภายนอกที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคาดหวัง จากหน่วยงานของรัฐบาลมากที่สุดโดยเฉพาะการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการจังหวัด วิธีบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ต้องการบริหารในรูปคณะกรรมการร่วมมากที่สุด ความต้องการพัฒนาส่วนใหญ่เป็นความต้องการในระยะปีแรก ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องศักยภาพ บทบาทและความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวแยกตามสถานะขององค์กรขนาดใหญ่ เช่น องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล กับ องค์กรบริหารส่วนตำบล และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารระดับสูงระดับกลางและระดับล่าง พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน

นันทพร อติเรกโชติกุล (2549 : 202) ได้ทำการวิจัยการพัฒนากองการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวขององค์กรบริหารส่วนตำบลในกลุ่มอีสานใต้ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวขององค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในกลุ่มอีสานใต้ รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ องค์กรบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของ 6 จังหวัด ในกลุ่มอีสานใต้ จำนวน 24 ตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านการจัดการการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของ องค์กรบริหารส่วนตำบลยังขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทั้งด้านบุคลากรและสื่อ โดยองค์กรบริหารส่วนตำบลเกือบทุกแห่งไม่มีเจ้าหน้าที่ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยตรง และเจ้าหน้าที่ยังขาดทักษะด้านการสื่อสาร ปัจจัยด้านนโยบาย พบว่า องค์กรบริหารส่วนตำบล ไม่มีการกำหนดนโยบายการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่ชัดเจน ขาดการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานและขาดการมีส่วนร่วมจากชุมชนและภาคีท่องเที่ยว ปัจจัยด้านการดำเนินงาน พบว่า องค์กรบริหารส่วนตำบลมีบทบาทน้อยมากในการดำเนินงานการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ทั้งนี้เพราะเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจ และความสามารถในการผลิตสื่อ ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร พบว่า เครื่องมือที่ องค์กรบริหารส่วนตำบลใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร การท่องเที่ยวมุ่งเน้นเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวเป็นหลัก โดยสื่อที่ใช้มีลักษณะที่ไม่ดึงดูดใจ องค์กรบริหารส่วนตำบลยังขาดการสำรวจความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง สำหรับปัจจัยภายนอกด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง พบว่าไม่ส่งผลกระทบต่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

ระนอง จรุงกิจกุล (2549 : 63-65) ได้ทำการวิจัยศักยภาพและการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อศึกษา สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรในชุมชนตำบลเกาะเกร็ด ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนเกษตรตำบลเกาะเกร็ด ศึกษาความต้องการการสนับสนุนจากภาครัฐในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนเกษตรตำบลเกาะเกร็ด และศึกษาถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคของชุมชนเกษตรตำบลเกาะเกร็ดในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ประชากรในการวิจัย คือ เกษตรกรในชุมชนตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 181 ราย และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ จำนวน 28 ราย เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปใช้สถิติการวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยใช้วิธีการทางสถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการแจกแจงความถี่ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเกษตรกร ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ขณะที่เจ้าหน้าที่เป็นชาย ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับสูงสุดชั้นประถมศึกษา ประกอบอาชีพค้าขายเป็นอาชีพหลักและอาชีพรอง เกษตรกร ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคมและไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม โดยที่เจ้าหน้าที่มีตำแหน่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเป็นกรรมการบริหารชุมชน ศักยภาพด้านพื้นที่ เกษตรกรและเจ้าหน้าที่มีความเห็นว่าชุมชนมีศักยภาพด้านพื้นที่ในระดับปานกลาง ส่วนความเหมาะสมด้านการจัดการ เกษตรกรมีความเห็นว่าชุมชนมีความเหมาะสมด้านการจัดการพื้นที่ของตำบลเกาะเกร็ดในระดับปานกลาง ขณะที่เจ้าหน้าที่มีความเห็นว่าชุมชนมีความเหมาะสมในระดับมากในทุกประเด็น และด้านความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความเห็นว่าชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับปานกลาง ขณะที่เจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นว่ามีความรู้ความเข้าใจในการท่องเที่ยวเชิงการเกษตรอยู่ในระดับมาก

สุรีย์วัลย์ เทิกขุนทด (2550 : 63-65) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของผู้แทนองค์กรเครือข่ายวัฒนธรรม ในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของผู้แทนองค์กรเครือข่ายวัฒนธรรม ในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ กลุ่มองค์กรเครือข่าย และประสบการณ์การทำงานด้านวัฒนธรรม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นผู้แทนองค์กรเครือข่ายวัฒนธรรม ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 210 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม 5 ด้าน คือ การสำรวจและจัดทำ ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว การวางแผนพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว การรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วม

ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของผู้แทนองค์กรเครือข่ายวัฒนธรรม ในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ส่วนการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของผู้แทนองค์กรเครือข่ายวัฒนธรรม ในจังหวัดนครราชสีมา มีดังนี้ จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มี 3 ด้าน คือ การสำรวจและจัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว การวางแผนพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว และการรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามอายุ พบว่า ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามอาชีพ พบว่า ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามกลุ่มองค์กรเครือข่าย พบว่า ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานด้านวัฒนธรรม โดยภาพรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มี 4 ด้าน คือ การวางแผนพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว การรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งได้ทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชน คณะกรรมการชุมชนและภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต ผลการวิจัยพบว่า บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่อการท่องเที่ยวนั้นมีบทบาททั้งโดยตรงและโดยอ้อมและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของประชาชนอยู่ในระดับน้อย ปานกลาง และมาก การมีส่วนร่วมเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการคิดค้นปัญหาและตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติการ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผล โดยการประสานและแสวงหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว และแสวงหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่มีศักยภาพในพื้นที่ โดยประสานงานกับจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียง ด้านพัฒนาปรับปรุง พื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว โบราณสถาน โบราณวัตถุในเขตพื้นที่ให้มีความสวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ทางสื่อที่จัดหาได้ รวมทั้ง ปรับปรุง พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เช่น ป้ายชื่อสถานที่ท่องเที่ยว ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวก และดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ด้านปรับปรุงบริการ สิ่งอำนวยความสะดวก ในสถานที่ท่องเที่ยวให้มีคุณภาพมาตรฐาน

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ผู้วิจัยมุ่งศึกษาบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวและด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว รวมถึงเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาจำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว คือ องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ โดยมีลำดับขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ องค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวน 278 แห่ง (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา, 2551) ข้อมูล ณ พฤษภาคม 2551 ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง จำนวน 97 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ จำนวน 181 แห่ง (ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการจังหวัดนครราชสีมา, 2549 : 10-150) โดยการแบ่งอำเภอออกเป็น 4 โซน (คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดนครราชสีมา, 2547 : 61) ประกอบด้วย

โซนที่ 1 จำนวน 8 อำเภอ ได้แก่ ปากช่อง สีคิ้ว สูงเนิน ขามทะเลสอ ปักธงชัย วังน้ำเขียว ด่านขุนทด และเทพารักษ์

โซนที่ 2 จำนวน 7 อำเภอ ได้แก่ เมือง โชคชัย นครบุรี เฉลิมพระเกียรติ เลิงสาง หนองบุญมาก และจักราช

โซนที่ 3 จำนวน 7 อำเภอ ได้แก่ พิมาย ห้วยแถลง ชุมพวง โนนแดง ประทาย เมืองยาง และลำทะเมนชัย

โซนที่ 4 จำนวน 10 อำเภอ ได้แก่ โนนสูง ขามสะแกแสง บ้านเหลื่อม คง บัวใหญ่ สีดา บัวลาย โนนไทย แก้งสนามนาง และพระทองคำ

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 161 แห่ง จากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan (दनัย ไชยโยธา และ สุวิทย์ จำปา. 2549 : 26) โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง จำนวน 54 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ จำนวน 107 แห่ง ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โซนละ 4 อำเภอ ได้ดังนี้

โซนที่ 1 ได้ อำเภอด่านขุนทด สีคิ้ว ปักธงชัย และอำเภอปากช่อง

โซนที่ 2 ได้ อำเภอโชคชัย ครบุรี เสิงสางและอำเภอเมือง

โซนที่ 3 ได้ อำเภอพิมาย ประทาย ชุมพวง และอำเภอห้วยแถลง

โซนที่ 4 ได้ อำเภอสีดา โนนสูง โนนไทยและอำเภอบัวใหญ่

เมื่อพิจารณาตามประชากร ได้องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 183 แห่ง แบ่งเป็น องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง จำนวน 67 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ จำนวน 116 แห่ง

ตารางที่ 5 จำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างอำเภอในขั้นตอนที่ 1

ลำดับ	อำเภอ	จำนวน อบต.ในอำเภอ		รวม
		มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง	มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ	
1.	ด่านขุนทด	2	14	16
2.	สีคิ้ว	4	8	12
3.	ปักธงชัย	8	6	14
4.	ปากช่อง	3	7	10
5.	โชคชัย	4	6	10
6.	ครบุรี	6	6	12
7.	เสิงสาง	4	2	6
8.	เมือง	7	14	21
9.	พิมาย	7	5	12
10.	ประทาย	2	11	13
11.	ชุมพวง	1	7	8
12.	ห้วยแถลง	6	4	10
13.	สีดา	3	2	5
14.	โนนสูง	5	9	14
15.	โนนไทย	2	8	10
16.	บัวใหญ่	3	7	10
	รวม	67	116	183

ที่มา : สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา. พฤษภาคม 2551 ; ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการจังหวัดนครราชสีมา. 2549.

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ในอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนที่ 1 ได้้องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง จำนวน 54 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ จำนวน 107 แห่ง รวมได้้องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 161 แห่ง

ตารางที่ 6 จำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนที่ 2

ลำดับ	อำเภอ	จำนวน อบต.กลุ่มตัวอย่าง		รวม
		มีศักยภาพด้าน การท่องเที่ยวสูง	มีศักยภาพด้าน การท่องเที่ยวต่ำ	
1.	ด่านขุนทด	1	13	14
2.	สีคิ้ว	4	7	11
3.	ปักธงชัย	8	6	14
4.	ปากช่อง	3	7	10
5.	โชคชัย	3	6	9
6.	ครบุรี	5	6	11
7.	เสิงสาง	3	2	5
8.	เมือง	6	12	18
9.	พิมาย	6	5	11
10.	ประทาย	1	10	11
11.	ชุมพวง	1	7	8
12.	ห้วยแถลง	4	4	8
13.	สีดา	2	2	4
14.	โนนสูง	3	6	9
15.	โนนไทย	2	7	9
16.	บัวใหญ่	2	7	9
	รวม	54	107	161

3. ผู้ให้ข้อมูล

ในแต่ละองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง กำหนดผู้ให้ข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยวหรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลเรื่องการท่องเที่ยว รวมเป็นผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 161 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ ศึกษาจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยยึดกรอบแนวคิดในการวิจัยเป็นแนวในการสร้างเครื่องมือ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 3 ตอน รายละเอียดตามผนวก ข คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ในด้านสถานภาพ ตำแหน่งของผู้ให้ข้อมูล และสถานภาพองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมการบริการด้านการท่องเที่ยวที่อยู่ในพื้นที่

ตอนที่ 2 การพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ตามบทบาท 5 ด้าน จำนวน 62 รายการ ได้แก่

ด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 8 รายการ

ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 18 รายการ

ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว จำนวน 12 รายการ

ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 13 รายการ

และ

ด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว จำนวน 11 รายการ

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับในกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว แต่ถ้าในกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวให้เลือกในช่องไม่ได้ดำเนินการ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด สอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

2. การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษานโยบายหลักด้านการท่องเที่ยวของรัฐบาล ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างและจังหวัดนครราชสีมา บทบาทหน้าที่และความสำคัญขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยว พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537 และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและการพัฒนาการท่องเที่ยว

2.2 ศึกษาการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ แนวทางสู่การปฏิบัติ ประมวลข้อมูล ความรู้ กรอบแนวคิดที่ได้จากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาเป็นกรอบแนวคิดในสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง ตามกรอบแนวคิดการวิจัย

2.3 นำแบบสอบถามฉบับร่าง เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไขเนื้อหา และสำนวนภาษาที่ใช้ ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมของแบบสอบถามแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอแนะ

2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คนรายชื่อตามภาคผนวก ก เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8-1.0 รายละเอียดตามภาคผนวก ง

2.5 ปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 ตัวอย่าง

2.6 นำผลจากการนำไปทดลองใช้มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (दनัย ไชโยทยา และสุวิทย์ จำปา. 2549 : 50) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.997 และได้ค่าความเชื่อมั่นในแต่ละด้าน ดังนี้

2.6.1 ด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.985

2.6.2 ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจำนวน ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.989

2.6.3 ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.993

2.6.4 ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.988

2.6.5 ด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.991

2.7 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ แล้วจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ไปยังนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

พร้อมแบบสอบถาม และซองเปล่าปิดแสตมป์ จ่าหน้าซอง ชื่อที่อยู่ ถึงผู้วิจัย บรรจุ ใส่ซอง ปิดผนึก ส่งไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และส่งทางไปรษณีย์

2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ โดยผู้วิจัยเป็นขอความอนุเคราะห์นายก องค์การบริหารส่วนตำบล จัดส่งให้ผู้แทนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และให้ส่งแบบสอบถามคืนทาง ไปรษณีย์ ในกำหนดระยะเวลา 30 วัน เมื่อไม่ได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ไปเก็บรวบรวมใหม่ด้วยตนเอง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาทั้งสิ้น 54 วัน ตั้งแต่วันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ถึงวันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2552 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาและเก็บรวบรวมใหม่ ด้วยตนเองทั้งสิ้น จำนวน คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยดำเนินการวิเคราะห์ ข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด 161 ฉบับ พบว่า มีความสมบูรณ์เพียงพอที่จะนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

2. การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว การบริการด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 นำมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ด้านการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว ด้านประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่ง ท่องเที่ยวและด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว ใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 นำมาดำเนินการ ดังนี้

2.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลในกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีการดำเนินการ ด้านการท่องเที่ยว ซึ่งพิจารณาจากการตอบแบบสอบถามที่เลือกในช่อง ไม่ได้ดำเนินการ ในทุกข้อ ของแต่ละด้าน (หากถ้ามีการเลือกตั้งแต่ 1 รายการถือว่ามีดำเนินการด้านการท่องเที่ยว) นำมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

2.2.2 ในกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ดำเนินการ ดังนี้

2.2.2.1 นำมาตรวจให้ได้คะแนนตามเกณฑ์ โดยกำหนดค่า น้ำหนัก เป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 162)

5 หมายถึง มากที่สุด

4 หมายถึง มาก

3 หมายถึง ปานกลาง

2 หมายถึง น้อย

1 หมายถึง น้อยที่สุด

2.2.2.2 เมื่อตรวจให้คะแนนเสร็จแล้วนำมาวิเคราะห์โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยเทียบตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 163) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

2.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบ บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว และด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว โดยใช้วิธีการทดสอบค่าที (t-test) (สุวิมล ติรกานันท์. 2548 : 235)

2.4 สรุปประเด็น การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จากคำถามปลายเปิด ในตอนที่ 3 ของแบบสอบถาม

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมาทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวและด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว รวมถึงเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว คือ องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ โดยดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

ตอนที่ 4 สรุปประเด็น ในการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว การบริการด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยจำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ จำนวน 107 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง จำนวน 54 แห่ง รวมเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 161 แห่ง โดยมีรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 สถานภาพของผู้ตอบและสถานภาพด้านการท่องเที่ยวขององค์กรบริหาร
ส่วนตำบล จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

สถานภาพของผู้ตอบและสถานภาพ ด้านการท่องเที่ยวของ องค์กรบริหารส่วนตำบล	ศักยภาพด้าน การท่องเที่ยวต่ำ (n=107)		ศักยภาพด้าน การท่องเที่ยวสูง (n=54)		รวม (n=161)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. สถานภาพของผู้ตอบ						
1.1 นายกองกิจการบริหารส่วน ตำบล	1	0.93	1	1.85	2	1.24
1.2 รองนายกองกิจการบริหาร ส่วนตำบล	0		0		0	
1.3 เลขานุการนายกองกิจการ บริหารส่วนตำบล	0		0		0	
1.4 ปลัดองค์กรบริหารส่วน ตำบล	83	77.67	43	79.63	126	78.26
1.5 สมาชิกองค์กรบริหารส่วน ตำบล	0		0		0	
1.6 พนักงานหรือลูกจ้าง องค์กรบริหารส่วนตำบล	23	21.50	10	18.52	33	20.50
2. สถานภาพด้านการท่องเที่ยว ขององค์กรบริหารส่วนตำบล						
2.1 ไม่มีแหล่งท่องเที่ยว	87	81.31	18	33.33	105	65.22
2.2 มีแหล่งท่องเที่ยวประเภท (เลือกได้มากกว่า 1 รายการ)						
2.2.1 ทางธรรมชาติ เช่น ภูเขา ถ้ำ น้ำตก อ่างเก็บน้ำ	12	11.21	20	37.04	32	19.88
2.2.2 ทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี เช่น พระราชวัง พิพิธภัณฑน์ อุทยานประวัติศาสตร์ และแหล่งชุมชนโบราณ	3	2.80	15	27.78	18	11.18
2.2.3 ทางศิลปวัฒนธรรม เช่น หมู่บ้านวัฒนธรรม	5	4.67	6	11.11	11	6.83
2.2.4 เพื่อนันทนาการและ บันเทิง เช่น สถานบันเทิงและ สวนสนุก	1	0.93	3	5.56	4	2.48

ตารางที่ 7 (ต่อ)

สถานภาพของผู้ตอบและสถานภาพ ด้านการท่องเที่ยวของ องค์การบริหารส่วนตำบล	ศักยภาพด้าน การท่องเที่ยวต่ำ (n=107)		ศักยภาพด้าน การท่องเที่ยวสูง (n=54)		รวม (n=161)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3. การบริการด้านการท่องเที่ยว						
3.1 ไม่มีบริการด้านการ ท่องเที่ยว	87	81.31	35	64.81	125	77.64
3.2 มีบริการด้านการ ท่องเที่ยว ดังนี้ (เลือกได้มากกว่า 1 รายการ)						
3.2.1 ด้านความปลอดภัย	4	3.74	11	20.37	15	9.32
3.2.2 ด้านภัตตาคารและ ร้านอาหาร	2	1.87	6	11.11	8	4.97
3.2.3 ด้านสินค้าและของที่ ระลึก	10	9.35	9	16.67	19	11.80
3.2.4 ด้านที่พักค้างแรม สำหรับนักท่องเที่ยว	5	4.67	6	11.11	11	6.83
3.2.5 ด้านนำเที่ยวและ มัคคุเทศก์	2	1.87	5	9.26	7	4.35
3.2.6 ด้านบันเทิงและ นันทนาการ	3	2.80	2	3.70	5	3.11
3.2.7 ด้านสารสนเทศ	5	4.67	4	7.41	9	5.59
3.2.8 ด้านขนส่ง	1	0.93	2	3.70	3	1.86

จากตารางที่ 7 พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว มีผู้ตอบแบบสอบถามใน 3 สถานภาพคือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานหรือลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด ดังนี้ กลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ร้อยละ 77.67 และ กลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ร้อยละ 79.63 ภาพรวม ร้อยละ 78.26 รองลงมา พนักงานหรือลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ

ร้อยละ 21.50 และ กลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ร้อยละ 18.52 ภาพรวม ร้อยละ 20.50 น้อยที่สุดตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ร้อยละ 0.93 และกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ร้อยละ 1.85 ภาพรวม ร้อยละ 1.24

สำหรับสถานภาพด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ไม่มีแหล่งท่องเที่ยว ในกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ร้อยละ 81.31 และ กลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ร้อยละ 33.33 ภาพรวม ร้อยละ 65.22

สำหรับสถานภาพด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ไม่มีการบริการด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ร้อยละ 81.31 และกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ร้อยละ 64.81 ภาพรวม ร้อยละ 77.64

ตอนที่ 2 บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา

ดำเนินการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละในกรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวซึ่งพิจารณาจากการตอบแบบสอบถามที่เลือกในช่อง ไม่ได้ดำเนินการ ในทุกข้อของแต่ละด้าน (หากถ้ามีการเลือกตั้งแต่ 1 รายการถือว่าการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว) จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว รายละเอียดดังตารางที่ 8 และวิเคราะห์บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีรายละเอียดดังตารางที่ 9-14

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละขององค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่มีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

องค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่มีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว	ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ (n=107)		ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง (n=54)		รวม (n=161)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	1. ไม่มีการดำเนินการทั้ง 5 ด้าน	27	25.23	7	12.96	34
2. ไม่มีการดำเนินการในแต่ละด้าน ดังนี้						
2.1 ด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว	42	39.25	8	14.81	50	31.06
2.2 ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	29	27.10	8	14.81	37	22.98
2.3 ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว	45	42.06	14	25.93	59	36.65
2.4 ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว	50	46.73	16	29.63	66	40.99
2.5 ด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว	43	40.19	12	22.22	55	34.16

จากตารางที่ 8 พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่มีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ไม่มีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวทั้ง 5 ด้าน ในกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ร้อยละ 25.23 และ กลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ร้อยละ 12.96 โดยภาพรวม ร้อยละ 21.12

เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ร้อยละ 39.25 และ กลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ร้อยละ 14.81 ภาพรวม ร้อยละ 31.06 ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ร้อยละ 27.10 และกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ร้อยละ 14.81 ภาพรวม ร้อยละ 22.98 ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ไม่มีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ร้อยละ 42.06 และ กลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ร้อยละ 25.93 ภาพรวม ร้อยละ 36.65

ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มองค์กรการบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ร้อยละ 46.73 และกลุ่มองค์กรการบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ร้อยละ 29.63 ภาพรวม ร้อยละ 40.99 ด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยวไม่มีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มองค์กรการบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ร้อยละ 40.19 และ กลุ่มองค์กรการบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ร้อยละ 22.22 ภาพรวม ร้อยละ 34.16

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรการบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม

บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ขององค์กรการบริหารส่วนตำบล	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว	2.61	0.85	ปานกลาง
2. ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	2.62	0.85	ปานกลาง
3. ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว	2.34	0.94	น้อย
4. ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว	2.41	0.84	น้อย
5. ด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนากิจการท่องเที่ยว	2.66	0.99	ปานกลาง
การดำเนินการทั้ง 5 ด้าน	2.51	0.79	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 พบว่า บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.51$, S.D. = 0.79) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ที่อยู่ในระดับ ปานกลาง มีอยู่ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการสำรวจจัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.61$, S.D. = 0.85) ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.62$, S.D. = 0.85) ด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.66$, S.D. = 0.99) และที่อยู่ในระดับน้อย มี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.34$, S.D. = 0.94) และด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.41$, S.D. = 0.84)

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว

บทบาทการพัฒนาการท่องเที่ยว ด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. สนับสนุนหรือจัดให้มีการสำรวจสถานที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น	2.89	0.96	ปานกลาง
2. สนับสนุนหรือจัดให้มีการสืบค้นประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น	2.76	1.03	ปานกลาง
3. สนับสนุนหรือจัดให้มีการสำรวจเส้นทางที่สะดวกในการเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยว	2.90	0.98	ปานกลาง
4. สนับสนุนหรือจัดทำระบบข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน	2.83	0.93	ปานกลาง
5. สนับสนุนหรือจัดให้มีการสำรวจข้อมูลบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เช่น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ อาสาสมัคร เจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัย เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย	2.63	1.02	ปานกลาง
6. สนับสนุนหรือจัดให้มีการสำรวจแสวงหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่มีศักยภาพในพื้นที่	2.78	0.87	ปานกลาง
7. สนับสนุนหรือได้มีการบูรณาการหรือประสานงานกับส่วนราชการหรือท้องถิ่นในการจัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว	2.72	0.94	ปานกลาง
8. สนับสนุนหรือจัดให้มีการกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ โดยเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจเข้าด้วยกัน	2.82	0.87	ปานกลาง
รวมด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว	2.61	0.85	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 พบว่า บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.61$, S.D. = 0.85) เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กร

บริหารส่วนตำบลด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว สูงที่สุด ได้แก่ รายการที่ 3 สนับสนุนหรือจัดให้มีการสำรวจเส้นทางที่สะดวกในการเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.90$, S.D. = 0.98) รองลงมา คือ รายการที่ 1 สนับสนุนหรือจัดให้มีการสำรวจสถานที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยว ในท้องถิ่น ($\bar{X} = 2.89$, S.D. = 0.96) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ต่ำที่สุด ได้แก่ รายการที่ 5 สนับสนุนหรือจัดให้มีการสำรวจข้อมูลบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เช่น เจ้าหน้าที่ ส่งเสริมการท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ อาสาสมัคร เจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัย เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ($\bar{X} = 2.63$, S.D. = 1.02)

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวของ องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

	บทบาทการพัฒนาการท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1.	สนับสนุนหรือพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้มี ความสะดวก และน่าสนใจ	2.87	1.11	ปานกลาง
2.	สนับสนุนหรือจัดให้มีการบูรณะ ฟื้นฟู แหล่ง ท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อม ประเพณีและวัฒนธรรม	3.04	1.13	ปานกลาง
3.	สนับสนุนหรือจัดให้มีการปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่ง ท่องเที่ยวให้มีความสวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย	2.87	1.08	ปานกลาง
4.	สนับสนุนหรือจัดให้มีการจัดตกแต่งซุ้มทางเข้าให้มี ความสวยงามและเหมาะสม	2.61	0.95	ปานกลาง
5.	สนับสนุนหรือจัดให้มีกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว เช่น การเดินป่า การดูนก การพายเรือ การล่องแก่ง การปีนหน้าผา การแสดงทางวัฒนธรรม และประเพณี ต่างๆ	2.62	1.07	ปานกลาง
6.	สนับสนุนหรือจัดให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการดูแล รักษามิให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม	2.52	0.95	ปานกลาง

ตารางที่ 11 (ต่อ)

	บทบาทการพัฒนาการท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
7.	สนับสนุนหรือจัดให้มีห้องน้ำ สาธารณะที่ถูก สุขลักษณะอย่างเพียงพอ	2.74	1.09	ปานกลาง
8.	สนับสนุนหรือจัดให้มีอุปกรณ์รองรับขยะมูลฝอย เพียงพอและเหมาะสม	2.86	1.18	ปานกลาง
9.	สนับสนุนหรือจัดให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ ในการจัดเก็บขยะและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ	2.88	1.31	ปานกลาง
10.	สนับสนุนหรือจัดให้มีการติดป้าย/สัญญาณเตือนภัย ตามแหล่งท่องเที่ยว	2.66	1.03	ปานกลาง
11.	สนับสนุนหรือจัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย	2.70	0.99	ปานกลาง
12.	สนับสนุนหรือจัดให้มีไฟฟ้าแสงสว่างในจุดต่าง ๆ อย่างเหมาะสมตามสภาพพื้นที่	3.05	1.09	ปานกลาง
13.	สนับสนุนหรือจัดให้มีการเตรียมเครื่องมือสื่อสาร ให้กับเจ้าหน้าที่ เมื่อเกิดเหตุร้ายหรือกรณี นักท่องเที่ยวเจ็บป่วย	2.90	0.96	ปานกลาง
14.	สนับสนุนหรือจัดให้มีรั้วหรืออุปกรณ์ป้องกันอันตราย ที่เหมาะสมตามสภาพแหล่งท่องเที่ยว	2.57	0.97	ปานกลาง
15.	สนับสนุนหรือจัดให้มีงบประมาณด้านการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสม	2.52	0.93	ปานกลาง
16.	สนับสนุนหรือได้พัฒนาพื้นที่สาธารณะหรือพื้นที่ รกร้างว่างเปล่าให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่	2.32	0.96	น้อย
17.	สนับสนุนหรือพัฒนาวิถีชีวิตของประชาชนให้เกิดเป็น กิจกรรมท่องเที่ยวใหม่	2.53	1.03	ปานกลาง
18.	สนับสนุนหรือฟื้นฟูและส่งเสริมงานประเพณีของ ท้องถิ่นให้เกิดเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวใหม่	2.87	1.08	ปานกลาง
	รวมด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	2.62	0.85	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 พบว่า บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหาร
ส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวม อยู่ในระดับ

ปานกลาง ($\bar{X} = 2.62$, S.D. = 0.85) เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 17 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสูงสุด ได้แก่ รายการที่ 12 สนับสนุนหรือจัดให้มีไฟฟ้าแสงสว่างในจุดต่าง ๆ อย่างเหมาะสมตามสภาพพื้นที่ ($\bar{X} = 3.05$, S.D. = 1.09) รองลงมา คือ รายการที่ 2 สนับสนุนหรือจัดให้มีการบูรณะ ฟื้นฟู แหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อม ประเพณีและวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.04$, S.D. = 1.13) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ รายการที่ 16 สนับสนุนหรือได้พัฒนาพื้นที่สาธารณะหรือพื้นที่รกร้างว่างเปล่าให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ($\bar{X} = 2.32$, S.D. = 0.96)

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยว

บทบาทการพัฒนาการท่องเที่ยว ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. สนับสนุนหรือจัดให้มีคณะทำงานด้านประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยว	2.45	0.94	น้อย
2. สนับสนุนหรือจัดให้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการประชาสัมพันธ์ และคำแนะนำด้านการท่องเที่ยว	2.44	0.92	น้อย
3. สนับสนุนหรือจัดให้มีการกำหนดกลุ่มนักท่องเที่ยว เป้าหมายในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว	2.39	0.97	น้อย
4. สนับสนุนหรือจัดให้มีเอกสาร แผ่นพับข้อมูล ด้านการท่องเที่ยวเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว	2.36	1.04	น้อย
5. สนับสนุนหรือจัดให้มีการเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยว ทางวิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์	2.44	1.04	น้อย
6. สนับสนุนหรือจัดให้มีเว็บไซต์เพื่อแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่น	2.63	1.24	ปานกลาง

ตารางที่ 12 (ต่อ)

	บทบาทการพัฒนาการท่องเที่ยว ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
7.	สนับสนุนหรือจัดให้มีคัทเอาต์ป้ายโฆษณาแหล่งท่องเที่ยว	2.53	1.05	ปานกลาง
8.	สนับสนุนหรือจัดงบประมาณในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว	2.39	1.03	น้อย
9.	สนับสนุนหรือจัดให้มีป้ายแสดงข้อมูลเฉพาะของแหล่งท่องเที่ยว	2.46	1.09	น้อย
10.	สนับสนุนหรือจัดให้มีการบูรณาการด้านการประชาสัมพันธ์กับหน่วยงานราชการอื่น ๆ	2.45	1.00	น้อย
11.	สนับสนุนหรือจัดให้มีรายการนำเที่ยว นำนักท่องเที่ยวมาเที่ยวในท้องถิ่นของตน	2.39	1.10	น้อย
12.	สนับสนุนหรือจัดให้มีบุคลากรแนะนำ ดำเนินการด้านประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของ อบต.	2.45	1.02	น้อย
	รวมด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว	2.34	0.94	น้อย

จากตารางที่ 12 พบว่า บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.34$, S.D. = 0.94) เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว สูงที่สุด ได้แก่ รายการที่ 6 สนับสนุนหรือจัดให้มีเว็บไซต์เพื่อแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่น ($\bar{X} = 2.63$, S.D. = 1.24) รองลงมา คือ รายการที่ 7 สนับสนุนหรือจัดให้มีคัทเอาต์ ป้ายโฆษณาแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.53$, S.D. = 1.05) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อย จำนวน 10 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ รายการที่ 4 สนับสนุนหรือจัดให้มีเอกสาร แผ่นพับข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.36$, S.D. = 1.04)

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว
ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว

บทบาทการพัฒนาการท่องเที่ยว		\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว				
1.	สนับสนุนหรือจัดให้มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว หรือสนับสนุนให้มีสำนักงานที่ทำการของแหล่งท่องเที่ยว	2.47	0.95	น้อย
2.	สนับสนุนหรือจัดให้มีห้องน้ำ สาธารณะอย่างเพียงพอ	2.56	1.04	ปานกลาง
3.	สนับสนุนหรือจัดให้มีเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว	2.75	1.14	ปานกลาง
4.	สนับสนุนหรือจัดให้มีร้านอาหารที่จำหน่ายอาหารให้แก่นักท่องเที่ยว	2.53	1.05	ปานกลาง
5.	สนับสนุนหรือจัดให้มีสินค้าและของที่ระลึกบริการนักท่องเที่ยว	2.59	1.08	ปานกลาง
6.	สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการที่พักที่สะอาด ปลอดภัย	2.65	1.15	ปานกลาง
7.	สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์แก่นักท่องเที่ยว	2.26	0.96	น้อย
8.	สนับสนุนหรือจัดให้มีระบบขนส่งสาธารณะไว้บริการนักท่องเที่ยว	2.15	0.85	น้อย
9.	สนับสนุนหรือจัดให้มีกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจหรือนันทนาการ บันเทิง สนุกสนาน	2.50	0.98	น้อย
10.	สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านสารสนเทศ เช่น การติดต่อทางโทรศัพท์ โทรสาร และอินเทอร์เน็ต	2.70	0.99	ปานกลาง
11.	สนับสนุนหรือจัดให้มีที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ศาลา หรือซุ้มพักคอย ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้	2.50	0.97	น้อย
12.	สนับสนุนหรือจัดให้มีลานกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว สำหรับจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว เช่น เวทีการแสดง พื้นที่เล่นรอบกองไฟ	2.31	1.00	น้อย
13.	สนับสนุนหรือจัดทำมาตรฐานของการบริการทางด้านการท่องเที่ยว เช่น มาตรฐานที่พัก	2.34	0.97	น้อย
รวมด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว		2.41	0.84	น้อย

จากตารางที่ 13 พบว่า บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.41, S.D. = 0.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 6 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวสูงสุด ได้แก่ รายการที่ 3 สนับสนุนหรือจัดให้มีเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.75, S.D. = 1.14$) รองลงมา คือ รายการที่ 10 สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านสารสนเทศ เช่น การติดต่อทางโทรศัพท์ โทรสาร และอินเทอร์เน็ต ($\bar{X} = 2.70, S.D. = 0.99$) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อย จำนวน 7 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ รายการที่ 12 สนับสนุนหรือจัดให้มีลานกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว สำหรับจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว เช่น เวทีการแสดง พื้นที่เล่นรอบกองไฟ ($\bar{X} = 2.31, S.D. = 1.00$)

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว

บทบาทการพัฒนาการท่องเที่ยว				
ด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	
1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้ด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีทางการท่องเที่ยว	2.68	1.05	ปานกลาง	
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการสำรวจสถานที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยว สืบค้นประวัติความเป็นมา และเส้นทางที่สะดวกในการเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยว	2.60	1.05	ปานกลาง	
3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว	2.65	1.02	ปานกลาง	

ตารางที่ 14 (ต่อ)

บทบาทการพัฒนาการท่องเที่ยว				
ด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว		\bar{X}	S.D.	ความหมาย
4.	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในแสดงความคิดเห็นและให้คำแนะนำในการพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นสถานที่ที่มีความน่าสนใจต่อนักท่องเที่ยว	2.68	1.08	ปานกลาง
5.	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว	2.59	1.08	ปานกลาง
6.	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว	2.64	1.09	ปานกลาง
7.	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว	2.82	1.01	ปานกลาง
8.	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในรายได้และผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ชุมชนได้รับจากการท่องเที่ยวในท้องถิ่น	2.77	1.12	ปานกลาง
9.	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมด้านการพัฒนา บริหาร จัดการ ด้านการท่องเที่ยว	2.74	1.09	ปานกลาง
10.	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว	3.23	1.11	ปานกลาง
11.	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยวและหาแนวทางแก้ไข	2.70	1.16	ปานกลาง
รวมด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว		2.66	0.91	ปานกลาง

จากตารางที่ 14 พบว่า บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.66$, S.D. = 0.91) เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวสูงที่สุด ได้แก่ รายการที่ 10 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.23$, S.D. = 1.11) รองลงมา คือ รายการที่ 7 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.82$, S.D. = 1.01) ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวต่ำที่สุด ได้แก่ รายการที่ 5 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 2.59$, S.D. = 1.08)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว
การเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว โดยการทดสอบค่าที (t-test) มีรายละเอียดดังตารางที่ 15-20

ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา
จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว โดยภาพรวม และรายด้าน

บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ขององค์การบริหารส่วนตำบล	ศักยภาพด้าน การท่องเที่ยวต่ำ (n=107)				ศักยภาพด้าน การท่องเที่ยวสูง (n=54)				t	p
	ไม่ดำเนินการ		ดำเนินการ		ไม่ดำเนินการ		ดำเนินการ			
	ร้อยละ	ร้อยละ	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ	ร้อยละ	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว	39.25	60.75	2.58	0.88	14.81	85.19	2.66	0.81	0.537	0.592
2. ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	27.10	72.90	2.65	0.83	14.81	85.19	2.57	0.88	0.488	0.627
3. ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว	42.06	57.94	2.29	0.90	25.93	74.07	2.41	1.00	0.610	0.543
4. ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่ง ท่องเที่ยว	46.73	53.27	2.41	0.79	29.63	70.37	2.41	0.92	0.026	0.970
5. ด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว	40.19	59.81	2.54	0.96	22.22	77.78	2.83	1.02	1.486	0.140
รวมทั้ง 5 ด้าน	25.23	74.77	2.51	0.79	12.96	87.04	2.53	0.81	0.121	0.904

จากตารางที่ 15 การเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว โดยภาพรวมพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ไม่ได้ดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ร้อยละ 25.23 ดำเนินการ ร้อยละ 74.77 องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ไม่ได้ดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ร้อยละ 12.96 ดำเนินการ ร้อยละ 87.04 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 16 การเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา
 จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เป็นรายการ ในด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว

บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ขององค์การบริหารส่วนตำบล	ศักยภาพด้าน การท่องเที่ยวต่ำ (n=107)				ศักยภาพด้าน การท่องเที่ยวสูง (n=54)					
	ไม่ดำเนินการ		ดำเนินการ		ไม่ดำเนินการ		ดำเนินการ			
	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	S.D.	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	S.D.		
1. สนับสนุนหรือจัดให้มีการสำรวจสถานที่ตั้ง แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น	52.30	2.71	47.70	1.01	35.20	3.17	64.80	0.82	2.353*	0.021
2. สนับสนุนหรือจัดให้มีการสืบค้นประวัติ ความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น	47.70	2.64	52.30	1.12	33.30	2.94	66.70	0.86	1.456	0.149
3. สนับสนุนหรือจัดให้มีการสำรวจเส้นทางที่ สะดวกในการเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยว	51.40	2.77	48.60	1.00	27.80	3.08	72.20	0.93	1.455	0.138
4. สนับสนุนหรือจัดทำระบบข้อมูลของแหล่ง ท่องเที่ยวในชุมชน	49.50	2.81	50.40	0.93	29.60	2.84	70.40	0.95	0.137	0.891
5. สนับสนุนหรือจัดให้มีการสำรวจข้อมูล บุคลากรด้านการท่องเที่ยว เช่น เจ้าหน้าที่ ส่งเสริมการท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ อาสาสมัคร เจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัย เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ฯ	57.90	2.62	42.10	1.03	33.30	2.64	66.70	1.02	0.073	0.942

ตารางที่ 16 (ต่อ)

บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ขององค์การบริหารส่วนตำบล	ศักยภาพด้าน การท่องเที่ยวต่ำ (n=107)				ศักยภาพด้าน การท่องเที่ยวสูง (n=54)				t	p
	ไม่ดำเนินการ		ดำเนินการ		ไม่ดำเนินการ		ดำเนินการ			
	ร้อยละ	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ	\bar{X}	S.D.	ร้อยละ	\bar{X}		
6. สนับสนุนหรือจัดให้มีการสำรวจแสวงหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่มีศักยภาพในพื้นที่	54.20	45.80	2.86	0.96	37.00	63.00	2.68	0.73	0.929	0.355
7. สนับสนุนหรือได้มีการบูรณาการหรือประสานงานกับส่วนราชการหรือท้องถิ่นในการจัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว	48.60	51.40	2.69	0.90	29.60	70.40	2.76	1.00	0.364	0.717
8. สนับสนุนหรือจัดให้มีการกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ โดยเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่นำสนใจเข้าด้วยกัน	51.40	48.60	2.85	0.83	37.00	63.00	2.79	0.95	0.253	0.788
รวมด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว	39.25	60.75	2.58	0.88	14.81	85.19	2.66	0.81	0.537	0.592

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 16 การเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เป็นรายการในการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวม พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวในการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ไม่ได้ดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ร้อยละ 39.25 ดำเนินการ ร้อยละ 60.75 องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ไม่ได้ดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ร้อยละ 14.81 ดำเนินการ ร้อยละ 85.19 และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ในการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 รายการ ได้แก่ รายการที่ 1 สนับสนุนหรือจัดให้มีการสำรวจสถานที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง มีบทบาทมากกว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา
 จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เป็นรายการ ในด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว	ศักยภาพด้าน การท่องเที่ยวต่ำ (n=107)				ศักยภาพด้าน การท่องเที่ยวสูง (n=54)				t	p
	ไม่ดำเนินการ		ดำเนินการ		ไม่ดำเนินการ		ดำเนินการ			
	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย X̄	S.D.	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย X̄	S.D.	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย X̄		
1. สนับสนุนหรือพัฒนาและปรับปรุงแหล่ง ท่องเที่ยวให้มีความสะดวก และน่าสนใจ	51.10	44.90	2.81	1.08	31.50	68.50	2.95	1.15	0.547	0.586
2. สนับสนุนหรือจัดให้มีการบูรณะ ฟื้นฟู แหล่ง ท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อม ประเพณีและ วัฒนธรรม	42.10	57.90	2.98	1.12	22.20	77.80	3.12	1.15	0.596	0.553
3. สนับสนุนหรือจัดให้มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ แหล่งท่องเที่ยวให้มีความสวยงาม เป็น ระเบียบเรียบร้อย	45.80	54.20	2.76	1.05	29.60	70.40	3.05	1.11	1.311	0.193
4. สนับสนุนหรือจัดให้มีการจัดตั้งศูนย์ ทางเข้าให้มีความสวยงามและเหมาะสม	55.10	44.90	2.50	0.97	48.10	51.90	2.79	0.92	1.265	0.210
5. สนับสนุนหรือจัดให้มีกิจกรรมด้านการ ท่องเที่ยว เช่น การเดินป่า การดูนก การพายเรือ การล่องแก่ง การปั่นจักรยาน การแสดงทางวัฒนธรรม และประเพณีต่างๆ	57.90	42.10	2.67	0.98	42.60	51.40	2.55	1.21	0.471	0.639

ตารางที่ 17 (ต่อ)

	ศักยภาพด้าน การท่องเที่ยวต่ำ (n=107)				ศักยภาพด้าน การท่องเที่ยวสูง (n=54)				t	p
	ไม่ดำเนินการ		ดำเนินการ		ไม่ดำเนินการ		ดำเนินการ			
	ร้อยละ	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ร้อยละ	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	S.D.		
6. สนับสนุนหรือจัดให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบใน การดูแลรักษาให้มีแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงโครง 7. สนับสนุนหรือจัดให้มีห้องน้ำ สาธารณะที่ถูก สุขลักษณะอย่างเพียงพอ	64.50	35.50	2.58	0.95	48.10	51.90	2.43	0.96	0.634	0.529
8. สนับสนุนหรือจัดให้มีอุปกรณ์รองรับขยะมูล ฝอยเพียงพอและเหมาะสม	61.70	38.30	2.88	1.12	42.60	57.40	2.55	1.03	1.279	0.205
9. สนับสนุนหรือจัดให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบใน การจัดเก็บขยะและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ	51.40	48.60	2.83	1.12	33.30	66.70	2.92	1.27	0.350	0.727
10. สนับสนุนหรือจัดให้มีการตีป้ายสัญญาณ เตือนภัยตามแหล่งท่องเที่ยว	57.90	42.10	2.80	1.25	40.70	59.30	3.00	1.39	0.659	0.512
11. สนับสนุนหรือจัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย	65.40	36.60	2.57	1.04	48.10	51.90	2.79	1.04	0.840	0.404
12. สนับสนุนหรือจัดให้มีไฟส่องสว่างในจุดต่าง ๆ อย่างเหมาะสมตามสภาพพื้นที่	57.00	43.00	2.72	0.96	42.60	57.40	2.68	1.05	0.173	0.863
	44.90	55.10	3.14	0.99	29.60	70.40	2.92	1.12	0.987	0.326

ตารางที่ 17 (ต่อ)

	ศักยภาพด้าน การท่องเที่ยวต่ำ (n=107)				ศักยภาพด้าน การท่องเที่ยวสูง (n=54)				t	p
	ไม่ดำเนินการ		ดำเนินการ		ไม่ดำเนินการ		ดำเนินการ			
	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน		
13. สนับสนุนหรือจัดให้มีการเตรียมเครื่องมือสื่อสาร เมื่อเกิดเหตุร้ายหรือกรณีนักท่องเที่ยวเจ็บป่วย	58.90	41.10	2.95	0.86	46.30	53.70	2.83	1.10	0.550	0.584
14. สนับสนุนหรือจัดให้มีรั้วหรืออุปกรณ์ป้องกันอันตราย ที่เหมาะสมตามสภาพแหล่งท่องเที่ยว	67.30	32.70	2.66	0.84	51.90	48.10	2.46	1.14	0.739	0.464
15. สนับสนุนหรือจัดให้มีงบประมาณด้านการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสม	56.10	43.90	2.57	0.93	35.20	64.80	2.46	0.95	0.561	0.576
16. สนับสนุนหรือได้พัฒนาพื้นที่สาธารณะหรือพื้นที่ รกร้างว่างเปล่าให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่	55.10	44.90	2.35	0.96	44.40	55.60	2.27	0.98	0.389	0.698
17. สนับสนุนหรือพัฒนาวิถีชีวิตของประชาชนให้เกิด เป็นกิจกรรมท่องเที่ยวใหม่	56.10	43.90	2.53	0.95	42.60	57.40	2.52	1.15	0.066	0.948
18. สนับสนุนหรือฟื้นฟูและส่งเสริมงานประเพณี ของท้องถิ่นให้เกิดเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวใหม่	42.10	57.90	2.94	1.02	27.80	72.20	2.77	1.18	0.749	0.455
รวมด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	27.10	72.90	2.65	0.83	14.81	85.19	2.57	0.88	0.488	0.627

จากตารางที่ 17 การเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เป็นรายการในด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวมและเป็นรายการ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ไม่ได้ดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ร้อยละ 27.10 ดำเนินการ ร้อยละ 72.90 องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ไม่ได้ดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ร้อยละ 14.81 ดำเนินการ ร้อยละ 85.19

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา
จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เป็นรายการ ในด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว	ศักยภาพด้าน การท่องเที่ยวต่ำ (n=107)				ศักยภาพด้าน การท่องเที่ยวสูง (n=54)				t	p
	ไม่ดำเนินการ		ดำเนินการ		ไม่ดำเนินการ		ดำเนินการ			
	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	S.D.	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	S.D.		
1. สนับสนุนหรือจัดให้มีโต๊ะทำงานด้าน การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว	64.30	2.42	35.50	0.86	38.90	61.10	2.48	1.03	0.284	0.777
2. สนับสนุนหรือจัดให้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ ในการประชาสัมพันธ์ และคำแนะนำ ด้านการท่องเที่ยว	64.50	2.42	35.30	0.92	38.90	61.10	2.45	0.94	0.152	0.880
3. สนับสนุนหรือจัดให้มีการกำหนดกลุ่ม นักท่องเที่ยวเป้าหมายในการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยว	63.60	2.36	36.40	0.96	48.10	51.90	2.43	1.00	0.288	0.774
4. สนับสนุนหรือจัดให้มีเอกสาร แผ่นพับข้อมูล ด้านการท่องเที่ยวเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว	62.60	2.50	37.40	0.96	38.90	61.10	2.79	1.11	1.187	0.239
5. สนับสนุนหรือจัดให้มีการเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยว ทางวิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์	61.70	2.34	38.30	0.96	40.70	59.30	2.56	1.13	0.899	0.372
6. สนับสนุนหรือจัดให้มีเว็บไซต์เพื่อแนะนำ สถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่น	56.10	2.60	43.90	1.21	35.20	64.80	2.69	1.30	0.323	0.748

จากตารางที่ 18 การเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เป็นรายการในด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว โดยภาพรวมและเป็นรายการ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ไม่ได้ดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ร้อยละ 42.06 ดำเนินการ ร้อยละ 57.94 องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ไม่ได้ดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ร้อยละ 25.93 ดำเนินการ ร้อยละ 74.07

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา
จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เป็นรายการ ในด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว

	ศักยภาพด้าน การพัฒนาการท่องเที่ยว				ศักยภาพด้าน การท่องเที่ยวสูง (n=54)				t	p
	ขององค์การบริหารส่วนตำบล		ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งท่องเที่ยว		ไม่ดำเนินการ		ดำเนินการ			
	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย		
1. สนับสนุนหรือจัดให้มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว หรือ สนับสนุนให้มีสำนักงานที่ทำการของแหล่งท่องเที่ยว	71.00	29.00	2.39	0.92	59.30	40.70	2.59	1.01	0.764	0.448
2. สนับสนุนหรือจัดให้มีห้องน้ำ สาธารณะอย่างเพียงพอ	66.40	33.60	2.61	1.02	44.40	55.60	2.50	1.07	0.430	0.669
3. สนับสนุนหรือจัดให้มีเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว	58.90	41.10	2.75	1.12	31.50	68.50	2.76	1.16	0.027	0.979
4. สนับสนุนหรือจัดให้มีร้านอาหารที่จำหน่ายอาหาร ให้แก่นักท่องเที่ยว	66.40	33.60	2.56	1.05	48.10	51.90	2.50	1.07	0.208	0.836
5. สนับสนุนหรือจัดให้มีสินค้าและของที่ระลึกบริการ นักท่องเที่ยว	62.60	37.40	2.57	1.01	51.90	48.10	2.62	1.20	0.147	0.883
6. สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการที่พักที่สะอาด ปลอดภัย	70.10	29.90	2.69	1.00	48.10	51.90	2.61	1.31	0.269	0.789
7. สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านการนำเที่ยวและ มัคคุเทศก์แก่นักท่องเที่ยว	74.80	25.20	2.22	0.85	51.90	48.10	2.31	1.09	0.320	0.750

ตารางที่ 19 (ต่อ)

	ศึกษาทางด้าน การท่องเที่ยวสูง (n=54)				ศึกษาทางด้าน การท่องเที่ยวต่ำ (n=107)				t	p
	ไม่ดำเนินการ		ดำเนินการ		ไม่ดำเนินการ		ดำเนินการ			
	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย		
8. สนับสนุนหรือจัดให้มีระบบขนส่งสาธารณะไว้บริการ นักท่องเที่ยว	72.90	27.10	2.03	0.73	57.40	42.60	2.30	0.97	1.142	0.259
9. สนับสนุนหรือจัดให้มีกิจกรรมเพื่อการพักผ่อน หย่อนใจหรือนันทนาการ บนเทิง สวนสนาม	67.30	32.70	2.51	0.95	53.70	46.30	2.48	1.05	0.132	0.895
10. สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านสารสนเทศ เช่น การติดต่อทางโทรศัพท์ โทรสาร และอินเทอร์เน็ต	50.50	49.50	2.68	0.96	46.30	53.70	2.76	1.06	0.346	0.730
11. สนับสนุนหรือจัดให้มีที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ศาลา หรือซุ้มพักคอย ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้	63.60	36.40	2.44	0.99	46.30	53.70	2.59	0.95	0.629	0.531
12. สนับสนุนหรือจัดให้มีลานกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ แหล่งท่องเที่ยว สำหรับจัดกิจกรรมด้านกา รท่องเที่ยว เช่น เวทีการแสดง พื้นที่เล่นรอบกองไฟ	67.30	32.70	2.00	0.96	48.10	51.90	2.46	1.04	1.046	0.300
13. สนับสนุนหรือจัดตั้งมาตรฐานของกาบริการทาง ด้านการท่องเที่ยวเช่น มาตรฐานที่พัก	72.00	28.00	2.33	0.88	48.10	51.90	2.36	1.06	0.093	0.926
รวมด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว	46.73	53.27	2.41	0.79	29.63	70.37	2.41	0.92	0.026	0.979

จากตารางที่ 19 การเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว รายการในด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวโดยภาพรวมและเป็นรายการ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ไม่ได้ดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ร้อยละ 46.73 ดำเนินการ ร้อยละ 53.27 องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ไม่ได้ดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ร้อยละ 29.63 ดำเนินการ ร้อยละ 70.37

ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา
จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เป็นรายการ ในด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว

บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ขององค์การบริหารส่วนตำบล	ศักยภาพด้าน การท่องเที่ยวต่ำ (n=107)		ศักยภาพด้าน การท่องเที่ยวสูง (n=54)		t	p				
	ไม่ดำเนินการ	ดำเนินการ	ไม่ดำเนินการ	ดำเนินการ						
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ						
1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่น มีความรู้ ด้านการบริหารจัดการ การพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว การรักษามรดกศิลปกรรมและ สิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีทางการท่องเที่ยว	54.20	45.80	2.59	1.00	29.60	70.40	2.79	1.12	0.869	0.387
2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นให้มี ส่วนร่วมในการสำรวจสถานที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยว สืบค้นประวัติศาสตร์ความเป็นมา และเส้นทางที่สะดวก ในการเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยว	52.30	47.70	2.49	1.07	33.30	66.70	2.75	1.07	1.138	0.258
3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นให้ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาและฟื้นฟู แหล่งท่องเที่ยว	51.60	48.60	2.50	1.00	33.30	66.70	2.86	1.02	1.553	0.102

ตารางที่ 20 (ต่อ)

บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว	ศักยภาพด้าน การท่องเที่ยวต่ำ (n=107)			ศักยภาพด้าน การท่องเที่ยวสูง (n=54)			t	P		
	ไม่ดำเนินการ	ดำเนินการ	S.D.	ไม่ดำเนินการ	ดำเนินการ	S.D.				
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ				
9. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นให้มี ส่วนร่วมด้านการพัฒนา บริหาร จัดการ ด้านการท่องเที่ยว	55.10	44.90	2.56	1.03	33.30	66.70	2.97	1.13	1.728	0.088
10. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นให้มี ส่วนร่วมในการช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว	50.50	49.50	3.08	1.14	25.90	74.10	3.42	1.06	1.508	0.135
11. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นให้มี ส่วนร่วมในการประเมินผลผลกระทบจาก การท่องเที่ยวและหาแนวทางแก้ไข รวมด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว	57.00	43.00	2.57	1.13	37.00	63.00	2.88	1.20	1.210	0.230
* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05	40.19	59.81	2.54	0.96	22.22	77.78	2.83	1.02	1.486	0.140

จากตารางที่ 20 การเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เป็นรายการในด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยภาพรวมพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง มีบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ไม่ได้ดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ร้อยละ 40.19 ดำเนินการ ร้อยละ 59.81 องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ไม่ได้ดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ร้อยละ 22.22 ดำเนินการ ร้อยละ 77.78 และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 รายการ ได้แก่ รายการที่ 6 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง มีบทบาทมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ

ตอนที่ 4 สรุปประเด็น ในการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

สรุปได้เป็น 4 ประเด็น มีผู้ไม่แสดงความคิดเห็น จำนวน 113 ราย คิดเป็นร้อยละ 70.19 มีผู้แสดงความคิดเห็น จำนวน 48 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.81 มีรายละเอียดดังนี้

1. ไม่มีแหล่งท่องเที่ยว ที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยว ไม่สามารถพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้ จำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.84 ของผู้ที่แสดงความคิดเห็น
2. มีแหล่งท่องเที่ยวแต่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการอื่น ๆ อาทิเช่น อุทยานแห่งชาติ, กรมชลประทาน, กรมศิลปากร เป็นต้น จำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.08 ของผู้ที่แสดงความคิดเห็น
3. มีความต้องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแต่ขาดแคลนบุคลากรที่รับผิดชอบ จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.33 ของผู้ที่แสดงความคิดเห็น
4. ผู้นำ/ผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ให้ความสำคัญในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว หรือให้ความสนใจน้อยมาก จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.75 ของผู้ที่แสดงความคิดเห็น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวและด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว และเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 161 แห่ง โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มตัวอย่าง คือองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง จำนวน 54 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ จำนวน 107 แห่ง วิธีได้มาใช้ในการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.997 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ใน 5 ด้าน คือ ด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวและด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง และการทดสอบสมมุติฐานการวิจัยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาและการเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว สรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ จำนวน 107 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง จำนวน 54 แห่ง รวมได้องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 161 แห่ง

มีผู้ตอบแบบสอบถามใน 3 สถานภาพคือ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานหรือลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งส่วนใหญ่ตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด ดังนี้ กลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ร้อยละ 77.67 และ กลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ร้อยละ 79.63 ภาพรวม ร้อยละ 78.26 รองลงมา พนักงานหรือลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ร้อยละ 21.50 และ กลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ร้อยละ 18.52 ภาพรวม ร้อยละ 20.50 น้อยที่สุดตำแหน่งนายกองค้การบริหารส่วนตำบล กลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ร้อยละ 0.93 และกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ร้อยละ 1.85 ภาพรวม ร้อยละ 1.24 สำหรับสถานภาพด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ร้อยละ 81.31 และกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ร้อยละ 33.33 ภาพรวม ร้อยละ 65.22 ไม่มีการบริการด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ร้อยละ 81.31 และกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ร้อยละ 64.81 ภาพรวม ร้อยละ 77.64

2. องค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่มีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ไม่มีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวทั้ง 5 ด้าน ในกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ร้อยละ 25.23 และ กลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ร้อยละ 12.96 โดยภาพรวม ร้อยละ 21.12 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ร้อยละ 39.25 และ กลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ร้อยละ 14.81 ภาพรวม ร้อยละ 31.06 ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ร้อยละ 27.10 และกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ร้อยละ 14.81 ภาพรวม ร้อยละ 22.98 ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ไม่มีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ร้อยละ 42.06 และ กลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ร้อยละ 25.93 ภาพรวม ร้อยละ 36.65 ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ร้อยละ 46.73 และกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ร้อยละ 29.63 ภาพรวม ร้อยละ

40.99 ด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยวไม่มีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ในกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพ ด้านการท่องเที่ยวต่ำ ร้อยละ 40.19 และกลุ่มองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพ ด้านการท่องเที่ยวสูง ร้อยละ 22.22 ภาพรวม ร้อยละ 34.16

3. บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัด นครราชสีมา โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ที่อยู่ในระดับ ปานกลาง มีอยู่ 3 ด้าน ตามลำดับ ดังนี้ ด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา กิจการท่องเที่ยว ส่วนที่อยู่ในระดับน้อย มี 2 ด้าน ตามลำดับ ดังนี้ ด้านการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยว และด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว สรุปผลในแต่ละด้าน เป็นรายการได้ดังนี้

3.1 ด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายการ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยบทบาท ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่ง ท่องเที่ยวสูงสุด ได้แก่ การสนับสนุนหรือจัดให้มีการสำรวจเส้นทางที่สะดวกในการเข้าไป ในแหล่งท่องเที่ยว รองลงมา คือ การสนับสนุนหรือจัดให้มีการสำรวจสถานที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยว ในท้องถิ่น ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหาร ส่วนตำบลด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ต่ำที่สุด ได้แก่ การสนับสนุนหรือจัดให้มี การสำรวจข้อมูลบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เช่น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ อาสาสมัคร เจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัย เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

3.2 ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง พิจารณา เป็นรายการ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 17 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยบทบาท ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สูงที่สุด ได้แก่ การสนับสนุนหรือจัดให้มีไฟฟ้าแสงสว่างในจุดต่าง ๆ อย่างเหมาะสมตามสภาพ พื้นที่ รองลงมา คือ การ สนับสนุนหรือจัดให้มีการบูรณะ พื้นฟู แหล่งท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อม ประเพณีและวัฒนธรรม ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวของ องค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การสนับสนุน หรือได้พัฒนาพื้นที่สาธารณะหรือพื้นที่รกร้างว่างเปล่าให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่

3.3 ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อ พิจารณาเป็นรายการ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ย บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยว สูงที่สุด ได้แก่ การสนับสนุนหรือจัดให้มีเว็บไซต์เพื่อแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว

ในท้องถิ่น รองลงมา คือ การสนับสนุนหรือจัดให้มีคัทเอาต์ ป้ายโฆษณาแหล่งท่องเที่ยว ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อย จำนวน 10 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การสนับสนุนหรือจัดให้มีเอกสาร แผ่นพับข้อมูลด้านการท่องเที่ยว เพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว

3.4 ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 6 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวสูงที่สุด ได้แก่ การสนับสนุนหรือจัดให้มีเส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว รองลงมา คือ การสนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านสารสนเทศ เช่น การติดต่อทางโทรศัพท์ โทรสาร และอินเทอร์เน็ต ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับน้อย จำนวน 7 รายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การสนับสนุนหรือจัดให้มีลานกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว สำหรับจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว เช่น เวทีการแสดง พื้นที่เล่นรอกองไฟ

3.5 ด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกรายการ โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยวสูงที่สุด ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว รองลงมา คือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยวต่ำที่สุด ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว

4. การเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยวโดยภาพรวม พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ไม่ได้ดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ร้อยละ 25.23 ดำเนินการ ร้อยละ 74.77 องค์การบริหารส่วนตำบล

ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ไม่ได้ดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ร้อยละ 12.96 ดำเนินการ ร้อยละ 87.04 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 5 ด้าน พบว่า บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปผลในแต่ละด้านเป็นรายการ ได้ดังนี้

4.1 ด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวม พบว่า องค์กรการบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ และองค์กรการบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และองค์กรการบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ไม่ได้ดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ร้อยละ 39.25 ดำเนินการ ร้อยละ 60.75 องค์กรการบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ไม่ได้ดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ร้อยละ 14.81 ดำเนินการ ร้อยละ 85.19 และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรการบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 รายการ ได้แก่ การสนับสนุนหรือจัดให้มีการสำรวจสถานที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น ซึ่งองค์กรการบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง มีบทบาทมากกว่าองค์กรการบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ

4.2 ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวมและเป็นรายการ พบว่า องค์กรการบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ และองค์กรการบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และองค์กรการบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ไม่ได้ดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ร้อยละ 27.10 ดำเนินการ ร้อยละ 72.90 องค์กรการบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ไม่ได้ดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ร้อยละ 14.81 ดำเนินการ ร้อยละ 85.19

4.3 ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว โดยภาพรวมและเป็นรายการ พบว่า องค์กรการบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ และองค์กรการบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และองค์กรการบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ไม่ได้ดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ร้อยละ 42.06 ดำเนินการ ร้อยละ 57.94 องค์กรการบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ไม่ได้ดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ร้อยละ 25.93 ดำเนินการ ร้อยละ 74.07

4.4 ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวโดยภาพรวมและเป็นรายการ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ในด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ไม่ได้ดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ร้อยละ 46.73 ดำเนินการ ร้อยละ 53.27 องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ไม่ได้ดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ร้อยละ 29.63 ดำเนินการ ร้อยละ 70.37

4.5 ด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยวโดยภาพรวม พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ในด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ ไม่ได้ดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ร้อยละ 40.19 ดำเนินการ ร้อยละ 59.81 องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง ไม่ได้ดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ร้อยละ 22.22 ดำเนินการ ร้อยละ 77.78 และเมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 รายการ ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง มีบทบาทมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ

5. สรุปประเด็น การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ในตอนที่ 3 ได้เป็น 4 ประเด็น ได้แก่ ไม่มีแหล่งท่องเที่ยว ที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยว ไม่สามารถพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้ คิดเป็นร้อยละ 45.84 ของผู้ที่แสดงความคิดเห็น , มีแหล่งท่องเที่ยว แต่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการอื่น ๆ อาทิเช่น อุทยานแห่งชาติ กรมชลประทาน กรมศิลปากร เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 27.08 ของผู้ที่แสดงความคิดเห็น , มีความต้องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแต่ขาดแคลนบุคลากรที่รับผิดชอบ คิดเป็นร้อยละ 8.33 ของผู้ที่แสดงความคิดเห็น, ผู้นำ/ผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ให้ความสำคัญในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว หรือให้ความสนใจน้อยมาก คิดเป็นร้อยละ 18.75 ของผู้ที่แสดงความคิดเห็น

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการศึกษาบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมาและการเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว มีประเด็นที่สำคัญควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จุฑามาศ จิเจริญ (2545 : 164-167) ทำการวิจัยบทบาทที่ปฏิบัติจริง บทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยว ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย พบว่าบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับปานกลาง และงานวิจัยของ สุรีย์วัลย์ เทิกขุนทด (2550 : 92-97) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของผู้แทนองค์กรเครือข่ายวัฒนธรรมในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางและไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชุกกลิ่น อุณวิจิตร (2549 : 184) ศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากผลการศึกษา พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแม้จะเป็นเจ้าของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและมีความต้องการการพัฒนาการท่องเที่ยวแต่ก็ยังมีบทบาทน้อยและขาดศักยภาพแทบทุกด้าน ส่วนบทบาทการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ซึ่งภาพรวม อยู่ในระดับน้อยนั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทพร อติเรกโชติกุล (2549 : 202) การพัฒนาการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มอีสานใต้ จากผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบาทน้อยมากในการดำเนินงานการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ทั้งนี้ เพราะเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจ และความสามารถในการผลิตสื่อ สำหรับด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อยก็สอดคล้องกับงานวิจัยของสมชาย เลี้ยงพรพรรณ (2548 : 1-10) บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในท้องถิ่น ให้ความเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่อยู่แล้วตามกฎหมายปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งในการจัดการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ขยายตัวและเกิดผลดีได้นั้น จำเป็นต้องมีการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่ง ควรดำเนินการให้มีความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น ถนนที่เข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว พาหนะที่เข้าถึงแหล่ง พาหนะรับจ้างที่เข้าถึงแหล่ง ป้ายชี้ทางเข้าสู่แหล่ง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งควรดำเนินการให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่

จำเป็นต่อนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในแหล่ง เช่น น้ำประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ ภาชนะรองขยะ สถานที่จอดรถ ท่าเทียบเรือ ที่พักผ่อน ร้านอาหารเครื่องดื่ม ห้องน้ำ เป็นต้น

2. การเปรียบเทียบบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวต่ำ และองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญการส่งเสริมการท่องเที่ยวน้อย แม้จะมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวหรือไม่ก็ตาม เห็นได้จากผลการวิจัยที่พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่มีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ทั้ง 5 ด้าน ถึงร้อยละ 21.12 และในงานวิจัยของ มนัส สุวรรณ และคณะ (2541 : 66-69) ที่ได้ทำการศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการ การท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล พบว่า มีข้อจำกัดหลายประการที่ยังไม่สามารถทำให้การบริหารและจัดการ การท่องเที่ยวขององค์การบริหาร ส่วนตำบลและสภาตำบล ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพได้ข้อจำกัดที่สำคัญมีดังนี้ ความจำกัดของงบประมาณ รายได้ส่วนใหญ่ จะถูกนำไปใช้เพื่อกิจการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ไม่ให้ความสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชุกฉัตร อุณวิจิตร (2549 : 180-181) ที่ศึกษาศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการ การท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากผลการศึกษา พบว่าผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องศักยภาพ บทบาท และความต้องการ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแยกตามสถานะขององค์กร และสถานะของผู้บริหารแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

ข้อค้นพบจากการวิจัยนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินการเพื่อการพัฒนา การท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์ ในบทบาทด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนตำบลควรที่จะ ดำเนินการได้ในการสำรวจสถานที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยแสวงประโยชน์ในการลง พื้นที่พบปะประชาชนและประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในการจัดทำ

ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวรวมถึงการสำรวจข้อมูลบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เช่น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ อาสาสมัคร เจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัย เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย และจัดทำระบบฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพื่อนำมาวิเคราะห์ศักยภาพ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคและบริบทของพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบ นำมาจัดทำแผนการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยว เสนอบรรจุลงในแผนการพัฒนาดำบล 3-5 ปี

1.2 ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ในกรณีที่ต้องจัดการบริหารส่วนตำบลมีแหล่งท่องเที่ยวอยู่แล้วควรบูรณะฟื้นฟู แหล่งท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรมให้มีภูมิทัศน์สวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย สะดวกสบาย ถูกสุขลักษณะ โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบและจัดกิจกรรมเสริมที่นำสนใจ อาทิ เช่น การเดินป่า การดูนก การพายเรือ การล่องแก่ง การปีนหน้าผา การแสดงทางวัฒนธรรม และประเพณีต่าง ๆ การประกวดแผนไทย การส่งเสริมสุขภาพ การแสดงสินค้าที่มีชื่อเสียงของท้องถิ่น เป็นต้น ควรเน้นในเรื่องของความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น ในกรณีที่ต้องจัดการบริหารส่วนตำบลไม่มีแหล่งท่องเที่ยว ควรพัฒนาพื้นที่ให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ โดยพิจารณาจาก พื้นที่สาธารณะหรือพื้นที่รกร้างว่างเปล่าในท้องถิ่นและจัดกิจกรรมท่องเที่ยวใหม่ที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยว เช่น การพัฒนาวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ฟื้นฟูและส่งเสริมงานประเพณีท้องถิ่น กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ กิจกรรมส่งเสริมสถาบันครอบครัว และควรเน้นในเรื่องของความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเช่นกัน

1.3 ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เป็นบทบาทที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลควรเร่งดำเนินการด้านการประชาสัมพันธ์ กำหนดเป็นนโยบาย มีวัตถุประสงค์ แผนงานและเป้าหมายที่ชัดเจน จัดตั้งคณะทำงานด้านการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยว จัดให้มีการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน พัฒนาบุคลากรทางด้านการประชาสัมพันธ์ ทำการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ทางสื่อทุกแขนงที่มีหรือดำเนินการได้ จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ การปรับปรุง พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เช่น จัดทำป้ายชื่อสถานที่ท่องเที่ยวให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ป้ายแสดงข้อมูลเฉพาะของแหล่งท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวก และดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว รวมทั้งการประสานงานกับหน่วยราชการอื่น ๆ

1.4 ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนตำบล ควรปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ระบบบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยวให้มีคุณภาพมาตรฐาน เช่น ที่พัก ลานจอดรถ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ร้านอาหาร ร้านสะดวกซื้อ ร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง บริการพาหนะรับส่งนักท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ท้องถิ่นและยังควรให้การบริการในกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจหรือนันทนาการ บันเทิง สันทนาการ เช่น ศาลา หรือซุ้มพักผ่อน ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้ เวทีการแสดง พื้นที่เล่นรอบกองไฟ

1.5 ด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนตำบลควรดำเนินการประสานงานและแสวงหาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนากิจการท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยอาจจัดตั้งกลุ่มส่งเสริมการท่องเที่ยว กลุ่มอาชีพ ที่เกี่ยวข้องกับกิจการท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในรายได้และผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ชุมชนได้รับ จากการท่องเที่ยวในท้องถิ่น สนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้ ด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดี ทางการท่องเที่ยว สนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในแสดงความคิดเห็นและให้ คำแนะนำในการพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นสถานที่ที่มีความน่าสนใจต่อนักท่องเที่ยว รวมถึงสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการประเมินผลผลกระทบจากการท่องเที่ยวและหาแนวทางแก้ไข

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยว่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนด บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นแผนแม่บทส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537 ที่กำหนดให้ องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล มีการกำหนดเรื่องการท่องเที่ยวอยู่ด้วย (มาตรา 68 (12) บัญญัติเพิ่มโดย พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2542) และ ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจ และหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งก็ได้กำหนดให้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวไว้ด้วยเช่นกัน

สำหรับแนวทางในการดำเนินการนั้น มนัส สุวรรณ และคณะ (2541 : ภาคผนวก) ได้ทำการศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล ได้ร่วมกันจัดทำ “คู่มือแนวทางการบริหารและจัดการ การท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และสภาตำบล (สต.)” และ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้ร่วมกับ คณะสังคมศาสตร์และ มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จัดทำ “มาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยว” ไว้ให้ได้ศึกษา เป็นแนวทางขั้นต้นแล้ว

บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้ง 5 ด้านในทุกรายการของแบบสอบถาม สามารถกำหนดเป็นตัวชี้วัดในการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยวขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยและรูปแบบการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวต่ำ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวต่ำ ได้มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ไม่เกิดการอพยพย้ายถิ่นอันเป็นสาเหตุสำคัญต่อปัญหาสังคมและมีรูปแบบมาตรฐานการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวไว้ให้ศึกษาแนวทาง

2.2 ควรมีการศึกษาปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไข ในการสร้างเครือข่ายการบริการด้านท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูง เพื่อให้เกิดเป็นอุตสาหกรรมท่องเที่ยวครบวงจร สร้างรายได้ สร้างอาชีพให้กับประชาชนในท้องถิ่นด้วย

2.3 ควรมีการศึกษาบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภารกิจการท่องเที่ยว โดยพิจารณาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายโอนมากกว่า 3 ปีและน้อยกว่า เพื่อทราบถึงการดำเนินการตามภารกิจการท่องเที่ยว ความชัดเจนในสิทธิ หน้าที่ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว การจัดสรรงบประมาณ การพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยวภารกิจการท่องเที่ยว เพราะตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 กำหนดการถ่ายโอนขอบเขตความรับผิดชอบในการให้บริการ สาธารณะของรัฐให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา 30 โดยท้องถิ่นที่มีความพร้อมภายใน 4 ปี ท้องถิ่นที่ยังไม่พร้อมภายใน 10 ปี ในภารกิจ ทั้ง 6 ด้าน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว คือ ภารกิจที่ (4) ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว

2.4 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงในพื้นที่ที่ต่างกันว่ามี การดำเนินการด้านการท่องเที่ยว แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร วิธีชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในชุมชนนั้น ๆ แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2549). **มาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยว**.
[ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://www.thailocaladmin.go.th/work/e_book/eb1/std210550/22/22.htm [3 มิถุนายน 2551].
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2551ก). **สรุปประเด็นสำคัญแนวทางและนโยบายการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวและกีฬาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.thaihospitalitystaff.com/modules.php?name=News&file=article&sid=2> [27 เมษายน 2551].
- _____. (2551ข). **ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ. 2551-2554**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://www.mots.go.th/images/article/freetemp/article_20080626160131.pdf [20 กันยายน 2551].
- กษมา ประจง. (2546). **ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อชุมชน กรณีศึกษาชุมชนบ้านศรีฐาน ตำบลศรีฐาน อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาไทยศึกษาเพื่อการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเลย.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2551). **กรอบนโยบายของคณะกรรมการ ททท. พ.ศ. 2550-2554**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://thai.tourismthailand.org/about-tat/about-tat-24-1.html> [20 กันยายน 2551].
- คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดนครราชสีมา. (2547). **แนวทางการดำเนินงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดนครราชสีมา**. นครราชสีมา : โชคเจริญมาร์เก็ตติ้ง.
- จุฑามาศ จิเจริญ. (2545). **บทบาทที่ปฏิบัติจริง บทบาทที่คาดหวังในการพัฒนาการท่องเที่ยว ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเลย.
- ชุกกลิ่น อุณวิจิตร. (2549). "ศักยภาพและความต้องการในการวางแผนและจัดการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น." ใน **เทิดชาย ช่วยบำรุง, บรรณาธิการ. การท่องเที่ยวไทยนานาชาติ**. หน้า 180-188. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). **การปกครองท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพฯ : กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น.

- ณัฐรี ทองดี. (2551). บทสังเคราะห์การวิจัยและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
พื้นที่อีสานใต้และจังหวัดนครราชสีมา. นครราชสีมา : โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรม
ท่องเที่ยวและธุรกิจบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- दनัย ไชโยธา และสุวิทย์ จำปา. (2549). การวิจัย : โครงสร้าง แนวคิด และหลักการ.
กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นติ้ง เฮาส์.
- นันทพร อติเรกโชติกุล. (2549). "การพัฒนาการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวขององค์การ
บริหารส่วนตำบลในกลุ่มอีสานใต้." ใน เกิดชาย ช่วยบำรุง, บรรณาธิการ.
การท่องเที่ยวไทยนานาชาติ. หน้า 202-210. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย (สกว.) สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวไทย.
- นิคม จารุมณี. (2544). การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นติ้ง เฮาส์.
- นิตา ชัชกุล. (2550). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : วี พริ้นท์ (1991).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548ก). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ :
เพรส แอนด์ ดีไซน์ส์.
- _____. (2548ข). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : เพรส แอนด์ ดีไซน์ส์.
- _____. (2548ค). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ธุรกิจที่ไม่มีวันตายของประเทศไทย.
กรุงเทพฯ : เพรส ซี พี บুক สแตนดาร์ด.
- ประภัทร สุทธาเวศ. (2551). วิวัฒนาการและพัฒนาการ การท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ :
เอเซียติจิดอล การพิมพ์.
- พจนา สวนศรี. (2546). คู่มือ การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน. กรุงเทพฯ : โครงการ
ท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ.
- พรรณี จุฑานนท์. (2546). รูปแบบการท่องเที่ยวชุมชนบ้านนาทะเล โดยความร่วมมือ
ของชุมชนบ้านนาทะเล หมู่ 5 ตำบลชัยชุมพล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์.
วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น
บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏอุตรดิตถ์.
- "พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ. 2542." (11 พฤศจิกายน 2542). ราชกิจจานุเบกษา. ฉบับกฤษฎีกา.
เล่ม 116 ตอนที่ 114ก (17 พฤศจิกายน 2542) หน้า 48.
- "พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537." (26 พฤศจิกายน 2537).
ราชกิจจานุเบกษา. ฉบับกฤษฎีกา. เล่ม 111 ตอนที่ 53ก (2 ธันวาคม 2537)
หน้า 11.

- “พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542.” (17 มกราคม 2542). ราชกิจจานุเบกษา. ฉบับกฤษฎีกา. เล่ม 116 ตอนที่ 40ก (20 พฤษภาคม 2542) หน้า 1.
- “พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546.” (17 มกราคม 2546). ราชกิจจานุเบกษา. ฉบับกฤษฎีกา. เล่ม 120 ตอนที่ 6ก.
- มนัส สุวรรณ และคณะ. (2541). **โครงการศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และสภาตำบล (สต.).** เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ยุพดี เสตพรรณ. (2548). **ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยวไทย.** พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : พิเศษการพิมพ์.
- ระนอง จรุงกิจกุล. (2549). **ศักยภาพและการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.** วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรัญญา เวียงอำพล. (2546). **การจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในประเทศไทย.** สารนิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม สำนักพัฒนาบัณฑิตศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วัชรีย์ ชูรักษา. (2548). “รายงานวิจัยฉบับย่อ บทสรุปสำหรับผู้บริหารงานวิจัยในหัวข้อศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย : ผลกระทบและการตอบสนองต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.” **จูลสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.** [ออนไลน์]. 3 : 16 หน้า. แหล่งที่มา : <http://www.etajournal.com> [17 พฤษภาคม 2551].
- ศตพงษ์ สุนทรารักษ์. (2546). “บทบาทหน้าที่และความสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการท่องเที่ยว.” ใน **เอกสารชุดฝึกอบรมทางไกลหลักสูตร : การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน.** กรุงเทพฯ : สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว.
- ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการจังหวัดนครราชสีมา. (2549). **คู่มือท่องเที่ยวจังหวัดนครราชสีมา.** นครราชสีมา : ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการจังหวัดนครราชสีมา.
- _____. (2551). **ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2550-2553.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.korattoursport.com/index.php?link=history> [20 กันยายน 2551].

- สมชาย เลี้ยงพรพรรณ. (2548). “บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในท้องถิ่น.” **จูลสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย**. [ออนไลน์]. 1 : 11 หน้า. แหล่งที่มา : <http://www.etajournal.com> [17 พฤษภาคม 2551].
- สันติชัย เอื้อจงประสิทธิ์. (28 ตุลาคม 2549). “การท่องเที่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย” **จูลสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย**. [ออนไลน์]. 1 : 4 หน้า. แหล่งที่มา : <http://www.etajournal.com> [17 พฤษภาคม 2551].
- สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา. (2551). **รายงานสภาพองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา**. นครราชสีมา : สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. (2546). **เอกสารชุดฝึกอบรมทางไกลหลักสูตร : การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว.
- _____. (2549). **โครงการ “ที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท (Home stay) พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและสินค้า OTOP”**. กรุงเทพฯ : สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว.
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2551). **คำแถลงนโยบาย ของคณะรัฐมนตรี นายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://edia.thaigov.go.th/pageconfig/viewcontent/viewcontent1.asp?pageid=471&directory=1779&contents=15861-58k> [27 เมษายน 2551].
- สุรีย์วัลย์ เทิกขุนทด. (2550). **การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของผู้แทนองค์กรเครือข่ายวัฒนธรรม ในจังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สุวิมล ติรภานันท์. (2548). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Eber, S. (1992). **Beyond the green horizon : Principles for sustainable tourism**. United Kingdom : World Wide Fund for Nature (WWF).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

**รายชื่อ องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา
จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว**

**รายชื่อ องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนครราชสีมา
จำแนกตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยว**

ลำดับที่	อำเภอ	อบต.	ขนาด	ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว
1.	สีดา	โพนทอง	กลาง	สูง
2.	สีดา	สีดา	กลาง	สูง
3.	สีดา	หนองตาดใหญ่	เล็ก	ต่ำ
4.	สีดา	สามเมือง	กลาง	ต่ำ
5.	ครบุรี	ครบุรีใต้	เล็ก	สูง
6.	ครบุรี	บ้านใหม่	กลาง	ต่ำ
7.	ครบุรี	แซะ	กลาง	สูง
8.	ครบุรี	ครบุรี	เล็ก	สูง
9.	ครบุรี	สระวานพระยา	เล็ก	ต่ำ
10.	ครบุรี	โคกกระชาย	เล็ก	สูง
11.	ครบุรี	จระเข้หิน	เล็ก	สูง
12.	ครบุรี	ลำเพี้ยก	เล็ก	ต่ำ
13.	ครบุรี	ตะแบกบาน	เล็ก	ต่ำ
14.	ครบุรี	มาบตะโกเอน	เล็ก	ต่ำ
15.	ครบุรี	อรพิมพ์	เล็ก	ต่ำ
16.	ชุมพวง	ท่าลาด	เล็ก	ต่ำ
17.	ชุมพวง	สาหร่าย	เล็ก	ต่ำ
18.	ชุมพวง	โนนรัง	เล็ก	ต่ำ
19.	ชุมพวง	ตลาดไทย	เล็ก	ต่ำ
20.	ชุมพวง	โนนยอ	เล็ก	ต่ำ
21.	ชุมพวง	หนองหลัก	เล็ก	ต่ำ
22.	ชุมพวง	ประสุข	เล็ก	สูง
23.	ชุมพวง	โนนตูม	เล็ก	ต่ำ
24.	โชคชัย	พลับพลา	กลาง	ต่ำ
25.	โชคชัย	ท่าเยี่ยม	กลาง	ต่ำ
26.	โชคชัย	ท่าจะหลุง	เล็ก	ต่ำ
27.	โชคชัย	ท่าอ่าง	เล็ก	สูง
28.	โชคชัย	ทุ่งอรุณ	กลาง	ต่ำ

ลำดับที่	อำเภอ	อบต.	ขนาด	ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว
29.	โชคชัย	ท่าลาดขาว	กลาง	ต่ำ
30.	โชคชัย	โชคชัย	กลาง	สูง
31.	โชคชัย	ด่านเกวียน	กลาง	สูง
32.	โชคชัย	ละลมใหม่พัฒนา	เล็ก	ต่ำ
33.	ด่านขุนทด	ด่านขุนทด	กลาง	ต่ำ
34.	ด่านขุนทด	กุดพิมาน	เล็ก	สูง
35.	ด่านขุนทด	ด่านนอก	เล็ก	ต่ำ
36.	ด่านขุนทด	บ้านแปรง	กลาง	ต่ำ
37.	ด่านขุนทด	หนองกรด	กลาง	ต่ำ
38.	ด่านขุนทด	หนองบัวละคร	เล็ก	ต่ำ
39.	ด่านขุนทด	โนนเมืองพัฒนา	เล็ก	ต่ำ
40.	ด่านขุนทด	พันชนะ	เล็ก	ต่ำ
41.	ด่านขุนทด	บ้านเก่า	เล็ก	ต่ำ
42.	ด่านขุนทด	หนองไทร	เล็ก	ต่ำ
43.	ด่านขุนทด	ด่านใน	เล็ก	ต่ำ
44.	ด่านขุนทด	หนองบัวตะเกียด	กลาง	ต่ำ
45.	ด่านขุนทด	สระจรเข้	กลาง	ต่ำ
46.	ด่านขุนทด	ตะเคียน	เล็ก	ต่ำ
47.	โนนไทย	โนนไทย	กลาง	สูง
48.	โนนไทย	ด่านจาก	เล็ก	ต่ำ
49.	โนนไทย	ค้ำพลู	เล็ก	ต่ำ
50.	โนนไทย	มะค่า	กลาง	ต่ำ
51.	โนนไทย	สายออ	เล็ก	ต่ำ
52.	โนนไทย	บัลลังก์	กลาง	สูง
53.	โนนไทย	บ้านวัง	กลาง	ต่ำ
54.	โนนไทย	ลำโรง	เล็ก	ต่ำ
55.	โนนไทย	กำปัง	เล็ก	ต่ำ
56.	โนนสูง	ธารปราสาท	กลาง	สูง
57.	โนนสูง	ลำมูล	เล็ก	ต่ำ
58.	โนนสูง	เมืองปราสาท	เล็ก	สูง
59.	โนนสูง	บึง	เล็ก	ต่ำ

ลำดับที่	อำเภอ	อบต.	ขนาด	ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว
60.	โนนสูง	จันอัด	เล็ก	ต่ำ
61.	โนนสูง	ดอนชมพู	กลาง	สูง
62.	โนนสูง	ลำคองหงส์	เล็ก	ต่ำ
63.	โนนสูง	โตนด	เล็ก	ต่ำ
64.	โนนสูง	ด่านคล้า	เล็ก	ต่ำ
65.	บัวใหญ่	โนนทองหลาง	กลาง	ต่ำ
66.	บัวใหญ่	ดอนตะหนัก	เล็ก	สูง
67.	บัวใหญ่	หนองบัวสะอาด	เล็ก	ต่ำ
68.	บัวใหญ่	ด่านช้าง	เล็ก	ต่ำ
69.	บัวใหญ่	กุดจอก	เล็ก	สูง
70.	บัวใหญ่	ห้วยยาง	เล็ก	ต่ำ
71.	บัวใหญ่	หนองแจ้งใหญ่	เล็ก	ต่ำ
72.	บัวใหญ่	บัวใหญ่	เล็ก	ต่ำ
73.	บัวใหญ่	ขุนทอง	เล็ก	ต่ำ
74.	ประทาย	โนนเพ็ด	เล็ก	ต่ำ
75.	ประทาย	เมืองโตน	กลาง	ต่ำ
76.	ประทาย	หนองพลวง	กลาง	ต่ำ
77.	ประทาย	ตลาดไทร	เล็ก	ต่ำ
78.	ประทาย	หนองค่าย	เล็ก	ต่ำ
79.	ประทาย	ทุ่งสว่าง	เล็ก	ต่ำ
80.	ประทาย	กระทุ่มราย	เล็ก	ต่ำ
81.	ประทาย	หันห้วยทราย	เล็ก	ต่ำ
82.	ประทาย	วังไม้แดง	เล็ก	ต่ำ
83.	ประทาย	ดอนมัน	เล็ก	ต่ำ
84.	ประทาย	ประทาย	กลาง	สูง
85.	ปักธงชัย	ตะคุ	กลาง	สูง
86.	ปักธงชัย	ธงชัยเหนือ	กลาง	สูง
87.	ปักธงชัย	สะแกราช	เล็ก	สูง
88.	ปักธงชัย	โคกไทย	เล็ก	ต่ำ
89.	ปักธงชัย	เกษมทรัพย์	เล็ก	สูง
90.	ปักธงชัย	สุขเกษม	เล็ก	ต่ำ

ลำดับที่	อำเภอ	อบต.	ขนาด	ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว
91.	ปักธงชัย	ลำโรง	เล็ก	ต่ำ
92.	ปักธงชัย	ดอน	เล็ก	ต่ำ
93.	ปักธงชัย	จิ้ว	กลาง	สูง
94.	ปักธงชัย	ตะขบ	เล็ก	สูง
95.	ปักธงชัย	ดุม	เล็ก	สูง
96.	ปักธงชัย	นกออก	กลาง	ต่ำ
97.	ปักธงชัย	ภูหลวง	เล็ก	สูง
98.	ปักธงชัย	เมืองปัก	กลาง	ต่ำ
99.	ปากช่อง	หนองสาหร่าย	กลาง	ต่ำ
100.	ปากช่อง	หนองน้ำแดง	กลาง	สูง
101.	ปากช่อง	ขนางพระ	กลาง	สูง
102.	ปากช่อง	คลองม่วง	กลาง	ต่ำ
103.	ปากช่อง	จันทึก	กลาง	ต่ำ
104.	ปากช่อง	ปากช่อง	กลาง	สูง
105.	ปากช่อง	วังกระทะ	เล็ก	ต่ำ
106.	ปากช่อง	พญาเย็น	เล็ก	ต่ำ
107.	ปากช่อง	โป่งตาลอง	เล็ก	ต่ำ
108.	ปากช่อง	วังไทร	กลาง	ต่ำ
109.	พิมาย	กระซอน	กลาง	ต่ำ
110.	พิมาย	ในเมือง	กลาง	สูง
111.	พิมาย	โบสถ์	เล็ก	ต่ำ
112.	พิมาย	ดงใหญ่	กลาง	สูง
113.	พิมาย	ท่าหลวง	เล็ก	ต่ำ
114.	พิมาย	สัมฤทธิ์	เล็ก	สูง
115.	พิมาย	กระเบื้องใหญ่	กลาง	สูง
116.	พิมาย	รังกาใหญ่	เล็ก	สูง
117.	พิมาย	หนองระเวียง	เล็ก	ต่ำ
118.	พิมาย	ชีวาน	เล็ก	สูง
119.	พิมาย	ธารละหลอด	เล็ก	ต่ำ
120.	เมืองนครราชสีมา	บ้านเกาะ	กลาง	ต่ำ
121.	เมืองนครราชสีมา	บ้านใหม่	ใหญ่	ต่ำ

ลำดับที่	อำเภอ	อบต.	ขนาด	ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว
122.	เมืองนครราชสีมา	โคกสูง	กลาง	สูง
123.	เมืองนครราชสีมา	หนองบัวศาลา	กลาง	ต่ำ
124.	เมืองนครราชสีมา	สุรนารี	กลาง	สูง
125.	เมืองนครราชสีมา	หมีนไวย	กลาง	สูง
126.	เมืองนครราชสีมา	ตลาด	กลาง	ต่ำ
127.	เมืองนครราชสีมา	พลกรัง	กลาง	ต่ำ
128.	เมืองนครราชสีมา	สีมูม	เล็ก	ต่ำ
129.	เมืองนครราชสีมา	หนองกระทุ่ม	กลาง	ต่ำ
130.	เมืองนครราชสีมา	พะเนา	กลาง	ต่ำ
131.	เมืองนครราชสีมา	ไชยมงคล	กลาง	สูง
132.	เมืองนครราชสีมา	บ้านโพธิ์	กลาง	สูง
133.	เมืองนครราชสีมา	มะเริง	กลาง	ต่ำ
134.	เมืองนครราชสีมา	ปรุใหญ่	กลาง	ต่ำ
135.	เมืองนครราชสีมา	หนองระเวียง	เล็ก	ต่ำ
136.	เมืองนครราชสีมา	โพธิ์กลาง	เล็ก	ต่ำ
137.	เมืองนครราชสีมา	พุดซา	เล็ก	สูง
138.	สีคิ้ว	ลาดบัวขาว	กลาง	สูง
139.	สีคิ้ว	ดอนเมือง	เล็ก	ต่ำ
140.	สีคิ้ว	มิตรภาพ	เล็ก	สูง
141.	สีคิ้ว	สีคิ้ว	เล็ก	ต่ำ
142.	สีคิ้ว	หนองหญ้าขาว	เล็ก	สูง
143.	สีคิ้ว	หนองน้ำใส	เล็ก	ต่ำ
144.	สีคิ้ว	กฤษณา	เล็ก	ต่ำ
145.	สีคิ้ว	บ้านหัน	เล็ก	ต่ำ
146.	สีคิ้ว	กุดน้อย	เล็ก	ต่ำ
147.	สีคิ้ว	คลองไผ่	เล็ก	สูง
148.	สีคิ้ว	หนองบัวน้อย	เล็ก	ต่ำ
149.	เสิงสาง	สุขไพบูรณ์	เล็ก	ต่ำ
150.	เสิงสาง	สระตะเคียน	เล็ก	สูง
151.	เสิงสาง	กุดโบสถ์	เล็ก	ต่ำ
152.	เสิงสาง	โนนสมบูรณ์	เล็ก	สูง

ลำดับที่	อำเภอ	อบต.	ขนาด	ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว
153.	เสิงสาง	เสิงสาง	เล็ก	สูง
154.	ห้วยแถลง	จัว	กลาง	สูง
155.	ห้วยแถลง	กงรถ	เล็ก	ต่ำ
156.	ห้วยแถลง	ตะโก	เล็ก	ต่ำ
157.	ห้วยแถลง	เมืองพลับพลา	กลาง	สูง
158.	ห้วยแถลง	หลุ่งตะเคียน	กลาง	สูง
159.	ห้วยแถลง	หินดาด	เล็ก	สูง
160.	ห้วยแถลง	ห้วยแคน	เล็ก	ต่ำ
161.	ห้วยแถลง	ห้วยแถลง	กลาง	ต่ำ

ที่มา : ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬา และนันทนาการจังหวัดนครราชสีมา. 2549. ; สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 1. 2550. ; สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา. พฤษภาคม 2551.

ภาคผนวก ข

**แบบสอบถามเพื่อการวิจัยเรื่อง บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา**

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา
สำหรับผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในองค์การบริหารส่วนตำบล

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา
2. โปรดพิจารณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงให้ครบทุกข้อ ทุกตอนเพื่อความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูล คำตอบของท่านมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำไปเป็นแนวทางปรับปรุงและพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา
3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะนำเสนอในภาพรวม ไม่เจาะจงบุคคล กลุ่มบุคคลหรือหน่วยงานใดเฉพาะ และจะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด คำตอบของท่าน ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับและจะใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น
4. แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 การพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา
 - ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

พันโท ภาณุรัตน์ ดีเสมอ

(ภาณุรัตน์ ดีเสมอ)

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

เลขที่.....

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง บทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา
สำหรับผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในองค์การบริหารส่วนตำบล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดกาเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพปัจจุบันของท่าน

1. ท่านในฐานะผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวใน อบต.ของท่านปัจจุบันดำรงตำแหน่งอะไร

- () นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
- () รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
- () เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
- () ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
- () สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
- () พนักงานหรือลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบล

ตำแหน่ง.....

2. อบต.ที่ท่านกำลังปฏิบัติงานอยู่คือ.....ในปัจจุบันเป็น อบต.ขนาดใด

- () ขนาดใหญ่
- () ขนาดกลาง
- () ขนาดเล็ก

3. ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่ท่านปฏิบัติงานอยู่ มีแหล่งท่องเที่ยว หรือไม่

- () ไม่มี
- () มี เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภท (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- () แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น ภูเขา ถ้ำ น้ำตก อ่างเก็บน้ำ และ

จุดชมวิว

- () แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์โบราณคดี เช่น พระราชวัง พิพิธภัณฑ์ อุทยานประวัติศาสตร์ และแหล่งชุมชนโบราณ

- () แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม เช่น หมู่บ้านวัฒนธรรม
- () แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการและบันเทิง เช่น สถานบันเทิง และสวน

สนุก

4. องค์การบริหารส่วนตำบลของท่านได้ดำเนินการด้านการบริการการท่องเที่ยว

หรือไม่

- () ไม่มี
- () มี ด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - () มีบริการด้านความปลอดภัย
 - () มีบริการภัตตาคารและร้านอาหาร
 - () มีบริการสินค้าและของที่ระลึก
 - () มีบริการที่พักค้างแรมสำหรับนักท่องเที่ยว
 - () มีบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์
 - () มีบริการด้านบันเทิงและนันทนาการ
 - () มีบริการด้านสารสนเทศ
 - () มีบริการด้านขนส่ง

ตอนที่ 2 การพัฒนาการท่องเที่ยว ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ที่ตรงกับระดับการปฏิบัติตามบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน ตามความเป็นจริงจากน้อยที่สุดไปมากที่สุดตาม ในกรณีที่มีการปฏิบัติ

ถ้ายังไม่มีผลการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวให้กาเครื่องหมาย ✓ ลง ยังไม่ได้ดำเนินการ

ข้อที่	การพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับการปฏิบัติ					ยังไม่ได้ดำเนินการ
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1.บทบาทด้านการสำรวจ จัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว							
1	สนับสนุนหรือจัดให้มีการสำรวจสถานที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น						
2	สนับสนุนหรือจัดให้มีการสืบค้นประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น						
3	สนับสนุนหรือจัดให้มีการสำรวจเส้นทางที่สะดวกในการเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยว						
4	สนับสนุนหรือจัดทำระบบข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน						
5	สนับสนุนหรือจัดให้มีการสำรวจข้อมูลบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เช่น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ อาสาสมัคร เจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัย เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ฯ						
6	สนับสนุนหรือจัดให้มีการสำรวจแสวงหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่มีศักยภาพในพื้นที่						
7	สนับสนุนหรือได้มีการบูรณาการหรือประสานงานกับส่วนราชการหรือท้องถิ่นในการจัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว						
8	สนับสนุนหรือจัดให้มีการกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวภายในพื้นที่ โดยเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจเข้าด้วยกัน						

ข้อที่	การพัฒนาการท่องเที่ยว ขององค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับการปฏิบัติ					ยังไม่ได้ ดำเนินการ
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
2.บทบาทด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว							
9	สนับสนุนหรือพัฒนาและปรับปรุงแหล่ง ท่องเที่ยวให้มีความสะดวก และน่าสนใจ						
10	สนับสนุนหรือจัดให้มีการบูรณะ พื้นฟู แหล่ง ท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อม ประเพณีและ วัฒนธรรม						
11	สนับสนุนหรือจัดให้มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ แหล่งท่องเที่ยวให้มีความสวยงาม เป็น ระเบียบเรียบร้อย						
12	สนับสนุนหรือจัดให้มีการจัดตกแต่งซุ้ม ทางเข้าให้มีความสวยงามและเหมาะสม						
13	สนับสนุนหรือจัดให้มีกิจกรรมด้านการ ท่องเที่ยว เช่น การเดินป่า การดูนก การ พายเรือ การล่องแก่ง การปีนหน้าผา การ แสดงทางวัฒนธรรม และประเพณีต่าง ๆ						
14	สนับสนุนหรือจัดให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบใน การดูแลรักษามีให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อม โทรม						
15	สนับสนุนหรือจัดให้มีห้องน้ำ สาธารณะที่ถูก สุขลักษณะอย่างเพียงพอ						
16	สนับสนุนหรือจัดให้มีอุปกรณ์รองรับขยะมูล ฝอยเพียงพอและเหมาะสม						
17	สนับสนุนหรือจัดให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบใน การการจัดเก็บขยะและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ						
18	สนับสนุนหรือจัดให้มีการติดป้าย/สัญญาณ เตือนภัยตามแหล่งท่องเที่ยว						
19	สนับสนุนหรือจัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษาความ ปลอดภัย						
20	สนับสนุนหรือจัดให้มีไฟฟ้าแสงสว่างในจุด ต่าง ๆ อย่างเหมาะสมตามสภาพพื้นที่						

ข้อที่	การพัฒนาการท่องเที่ยว ขององค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับการปฏิบัติ					ยังไม่ได้ ดำเนินการ
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
21	สนับสนุนหรือจัดให้มีการเตรียมเครื่องมือ สื่อสารให้กับเจ้าหน้าที่ เมื่อเกิดเหตุร้ายหรือ กรณีนักท่องเที่ยวเจ็บป่วย						
22	สนับสนุนหรือจัดให้มีรั้วหรืออุปกรณ์ป้องกัน อันตรายที่เหมาะสมตามสภาพแหล่ง ท่องเที่ยว						
23	สนับสนุนหรือจัดให้มีงบประมาณด้านการ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสม						
24	สนับสนุนหรือได้พัฒนาพื้นที่สาธารณะหรือ พื้นที่ รกร้างว่างเปล่าให้เกิดเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวใหม่						
25	สนับสนุนหรือพัฒนาวิถีชีวิตของประชาชน ให้เกิดเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวใหม่						
26	สนับสนุนหรือฟื้นฟูและส่งเสริมงานประเพณี ของท้องถิ่นให้เกิดเป็นกิจกรรมท่องเที่ยว ใหม่						
3.บทบาทด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว							
27	สนับสนุนหรือจัดให้มีคณะทำงานด้าน ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว						
28	สนับสนุนหรือจัดให้มีการกำหนด วัตถุประสงค์ในการประชาสัมพันธ์ และ คำแนะนำด้านการท่องเที่ยว						
29	สนับสนุนหรือจัดให้มีการกำหนดกลุ่ม นักท่องเที่ยวเป้าหมายในการประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยว						
30	สนับสนุนหรือจัดให้มีเอกสาร แผ่นพับข้อมูล ด้านการท่องเที่ยวเพื่อบริการแก่ นักท่องเที่ยว						
31	สนับสนุนหรือจัดให้มีการเผยแพร่แหล่ง ท่องเที่ยวทางวิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุ โทรทัศน์						

ข้อที่	การพัฒนาการท่องเที่ยว ขององค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับการปฏิบัติ					ยังไม่ได้ ดำเนินการ
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
32	สนับสนุนหรือจัดให้มีเว็บไซต์เพื่อแนะนำ สถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่น						
33	สนับสนุนหรือจัดให้มีคัทเอาต์ ป้ายโฆษณา แหล่งท่องเที่ยว						
34	สนับสนุนหรือจัดงบประมาณในการ ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว						
35	สนับสนุนหรือจัดให้มีป้ายแสดงข้อมูลเฉพาะ ของแหล่งท่องเที่ยว						
36	สนับสนุนหรือจัดให้มีการบูรณาการด้านการ ประชาสัมพันธ์กับหน่วยงานราชการอื่น ๆ						
37	สนับสนุนหรือจัดให้มีรายการนำเที่ยว นำ นักท่องเที่ยวมาเที่ยวในท้องถิ่นของตน						
38	สนับสนุนหรือจัดให้มีบุคลากรแนะนำ ดำเนินการด้านประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ของ อบต.						
4.บทบาทด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมความสะอาด แหล่งท่องเที่ยว							
39	สนับสนุนหรือจัดให้มีศูนย์บริการ นักท่องเที่ยว หรือสนับสนุนให้มีสำนักงานที่ ทำการของแหล่งท่องเที่ยว						
40	สนับสนุนหรือจัดให้มีห้องน้ำ สาธารณะอย่าง เพียงพอ						
41	สนับสนุนหรือจัดให้มีเส้นทางเข้าสู่แหล่ง ท่องเที่ยว						
42	สนับสนุนหรือจัดให้มีร้านอาหารที่จำหน่าย อาหารให้แก่นักท่องเที่ยว						
43	สนับสนุนหรือจัดให้มีสินค้าและของที่ระลึก บริการนักท่องเที่ยว						
44	สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการที่พักที่สะอาด ปลอดภัย						

ข้อที่	การพัฒนาการท่องเที่ยว ขององค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับการปฏิบัติ					ยังไม่ได้ ดำเนินการ
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
45	สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านการนำเที่ยว และมัคคุเทศก์แก่นักท่องเที่ยว						
46	สนับสนุนหรือจัดให้มีระบบขนส่งสาธารณะ ไว้บริการนักท่องเที่ยว						
47	สนับสนุนหรือจัดให้มีกิจกรรมเพื่อการ พักผ่อนหย่อนใจหรือนันทนาการ บนเทิง สนุกสนาน						
48	สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านสารสนเทศ เช่น การติดต่อทางโทรศัพท์ โทรสาร และ อินเทอร์เน็ต						
49	สนับสนุนหรือจัดให้มีที่พักผ่อนสำหรับ นักท่องเที่ยว เช่น ศาลา หรือซุ้มพักผ่อน ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้						
50	สนับสนุนหรือจัดให้มีลานกิจกรรมที่ เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว สำหรับจัด กิจกรรมด้านการท่องเที่ยว เช่น เวทีการ แสดง พื้นที่เล่นรอบกองไฟ						
51	สนับสนุนหรือจัดทำมาตรฐานของการบริการ ทางด้านการท่องเที่ยวเช่น มาตรฐานที่พัก มาตรฐานร้านอาหาร มาตรฐานด้านการ บริการ เป็นต้น						
5.บทบาทด้านการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการพัฒนากิจการท่องเที่ยว							
52	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่น มีความรู้ ด้านการบริหารจัดการ การพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว การรักษาทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีทางการ ท่องเที่ยว						

ข้อที่	การพัฒนาการท่องเที่ยว ขององค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับการปฏิบัติ					ยังไม่ได้ ดำเนินการ
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
53	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการสำรวจสถานที่ตั้งแหล่ง ท่องเที่ยว สืบค้นประวัติความเป็นมา และ เส้นทางที่สะดวกในการเข้าไปในแหล่ง ท่องเที่ยว						
54	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาและ ฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว						
55	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในแสดงความคิดเห็นและให้ คำแนะนำในการพัฒนาปรับปรุงแหล่ง ท่องเที่ยวให้เป็นสถานที่ที่มีความน่าสนใจต่อ นักท่องเที่ยว						
56	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก และความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว						
57	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่ง ท่องเที่ยว						
58	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพที่ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว						
59	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในรายได้และผลประโยชน์ทาง เศรษฐกิจที่ชุมชนได้รับจากการท่องเที่ยวใน ท้องถิ่น						
60	ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมด้านการพัฒนา บริหาร จัดการ ด้านการท่องเที่ยว						

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒน์ ช่างเหล็ก

ประธานสาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

รองศาสตราจารย์ประชา อินทร์แก้ว

ประธานสาขาวิชาสารสนเทศภูมิศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ ดันยะ

ประธานสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

อาจารย์อภิรดี เนติรังษีวัชร

ประธานโปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและธุรกิจบริการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

อาจารย์อานรรต ใจสำราญ

อาจารย์โปรแกรมวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและธุรกิจบริการ

ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ ๐๕๔๔.๐๕ / ๑๕๔๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ถนนสุรนารายณ์
อำเภอเมืองนครราชสีมา
จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๐๐๐

๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒน์ ช่างเหล็ก

ด้วย พันโทภาณุรัตน์ ดีเสมอ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัด นครราชสีมา ซึ่งอยู่ในขั้นตอนของการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา ในครั้งนี้ด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วิเชียร ฝอยพิกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ - ๔๔๒๗ - ๒๘๒๗

โทรสาร ๐ - ๔๔๒๗ - ๒๘๒๗

ที่ ศธ ๐๕๔๔.๐๕ / ๑๕๔๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ถนนสุรนารายณ์
อำเภอเมืองนครราชสีมา
จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๐๐๐

๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เรียน รองศาสตราจารย์ประชา อินทร์แก้ว

ด้วย พันโทภาณุรัตน์ ดีเสมอ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัด นครราชสีมา ซึ่งอยู่ในขั้นตอนของการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา ในครั้งนี้ด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วิเชียร ฝอยพิกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ - ๔๔๒๗ - ๒๘๒๗

โทรสาร ๐ - ๔๔๒๗ - ๒๘๒๗

ที่ ศธ ๐๕๔๔.๐๕ / ๑๕๔๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ถนนสุรนารายณ์
อำเภอเมืองนครราชสีมา
จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๐๐๐

๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ ตันยะ

ด้วย พันโทภาณุรัตน์ ดีเสมอ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัด นครราชสีมา ซึ่งอยู่ในขั้นตอนของการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา ในครั้งนี้ด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วิเชียร ฝอยพิกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ - ๔๔๒๗ - ๒๘๒๗

โทรสาร ๐ - ๔๔๒๗ - ๒๘๒๗

ที่ ศธ ๐๕๔๔.๐๕ / ๑๕๔๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ถนนสุรนารายณ์
อำเภอเมืองนครราชสีมา
จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๐๐๐

๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เรียน อาจารย์อภิรดี เนติรัมย์วัชร

ด้วย พันโทภาณุรัตน์ ดีเสมอ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัด นครราชสีมา ซึ่งอยู่ในขั้นตอนของการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา ในครั้งนี้ด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วิเชียร ฝอยพิกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ - ๔๔๒๗ - ๒๘๒๗

โทรสาร ๐ - ๔๔๒๗ - ๒๘๒๗

ที่ ศธ ๐๕๔๔.๐๕ / ๑๕๔๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ถนนสุนทรารายณ์
อำเภอเมืองนครราชสีมา
จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๐๐๐

๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๑

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เรียน อาจารย์อานรรต ใจสำราญ

ด้วย พันโทภาณุรัตน์ ตีเสมอ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาบทบาทด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัด นครราชสีมา ซึ่งอยู่ในขั้นตอนของการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา ในครั้งนี้ด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วิเชียร ฝอยพิกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐ - ๔๔๒๗ - ๒๘๒๗

โทรสาร ๐ - ๔๔๒๗ - ๒๘๒๗

ภาคผนวก จ
ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ข้อคำถาม	คะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ					$\sum r/n$ (IOC)	ข้อเสนอแนะ ของผู้เชี่ยวชาญ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1. สนับสนุนหรือจัดให้มีการสำรวจสถานที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	
2. สนับสนุนหรือจัดให้มีการสืบค้นประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	
3. สนับสนุนให้มีการสำรวจเส้นทางที่สะดวกในการเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	
4. สนับสนุนหรือจัดทำระบบฐานข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน	1	1	1	1	1	1	
5. สนับสนุนให้มีการสำรวจข้อมูลบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เช่น เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ อาสาสมัคร เจ้าหน้าที่บรรเทาสาธารณภัย เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย	1	1	1	1	1	1	
6. สนับสนุนให้มีการสำรวจแสวงหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่มีศักยภาพในพื้นที่	1	1	1	1	1	1	
7. สนับสนุนหรือได้มีการบูรณาการหรือประสานงานกับส่วนราชการหรือท้องถิ่นในการจัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	
8. สนับสนุนหรือจัดให้มีการกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ โดยเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจเข้าด้วยกัน	1	1	1	1	1	1	

ข้อคำถาม	คะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ					$\sum r/n$ (IOC)	ข้อเสนอแนะ ของผู้เชี่ยวชาญ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
9. สนับสนุนหรือพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสะดวก และน่าสนใจ	1	1	1	1	1	1	
10. สนับสนุนหรือจัดให้มีการบูรณะฟื้นฟู แหล่งท่องเที่ยวสภาพแวดล้อม และประเพณีและวัฒนธรรม	1	1	1	1	1	1	
11. สนับสนุนหรือจัดให้มีการปรับปรุงภูมิทัศน์แหล่งท่องเที่ยวให้มีความสวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อย	1	1	1	1	1	1	
12. สนับสนุนหรือจัดให้มีการจัดตกแต่งซุ้มทางเข้าให้มีความสวยงามและเหมาะสม	1	1	1	1	1	1	
13. สนับสนุนหรือจัดให้มีกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว เช่น การเดินป่า การดูนก การพายเรือ การล่องแก่ง การปั่นหน้าผา การแสดงทางวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ	1	1	1	1	1	1	
14. สนับสนุนหรือจัดให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลรักษามีให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม	1	1	1	1	1	1	
15. สนับสนุนหรือจัดให้มีห้องน้ำสาธารณะในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวที่ถูกสุขลักษณะ อย่างเพียงพอ	1	1	1	1	1	1	
16. สนับสนุนหรือจัดให้มีอุปกรณ์รองรับขยะมูลฝอยเพียงพอและเหมาะสม	1	1	1	1	1	1	

ข้อคำถาม	คะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ					$\sum r/n$ (IOC)	ข้อเสนอแนะ ของผู้เชี่ยวชาญ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
17. สนับสนุนหรือจัดให้มี เจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการ การจัดเก็บขยะและสิ่งปฏิกูล ต่าง ๆ	1	1	1	1	1	1	
18. สนับสนุนหรือจัดให้มีการติด ป้าย/สัญญาณเตือนภัยตาม แหล่งท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	
19. สนับสนุนหรือจัดให้มี เจ้าหน้าที่รักษาความ ปลอดภัย	1	1	1	1	1	1	
20. สนับสนุนหรือจัดให้มีไฟฟ้า แสงสว่างในจุดต่าง ๆ อย่าง เหมาะสมตามสภาพพื้นที่	1	1	1	1	1	1	
21. สนับสนุนหรือจัดให้มีการ เตรียมเครื่องมือสื่อสาร ให้กับเจ้าหน้าที่ เมื่อเกิด เหตุร้ายหรือกรณี นักท่องเที่ยวเจ็บป่วย	1	1	1	1	1	1	
22. สนับสนุนหรือจัดให้มีรั้วหรือ อุปกรณ์ป้องกันอันตรายที่ เหมาะสมตามสภาพแหล่ง ท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	
23. สนับสนุนหรือจัดให้มี งบประมาณด้านการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสม	1	1	1	1	1	1	
24. สนับสนุนหรือได้พัฒนาพื้นที่ สาธารณะหรือพื้นที่ รกร้าง ว่างเปล่าให้เกิดเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวใหม่	1	1	1	1	1	1	
25. สนับสนุนหรือพัฒนาวิถีชีวิต ของประชาชนให้เกิดเป็น กิจกรรมท่องเที่ยวใหม่	1	1	0	1	1	0.8	คำถามไม่ชัดเจน

ข้อคำถาม	คะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ					$\sum r/n$ (IOC)	ข้อเสนอแนะ ของผู้เชี่ยวชาญ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
26. สนับสนุนหรือฟื้นฟูและส่งเสริมงานประเพณีของท้องถิ่นให้เกิดเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวใหม่	1	1	1	1	1	1	
27. สนับสนุนหรือจัดตั้งคณะทำงานด้านประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	
28. สนับสนุนให้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการประชาสัมพันธ์ และคำแนะนำด้านการท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	เป็นรายละเอียดเกินไปไหม
29. สนับสนุนให้มีการกำหนดกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	
30. สนับสนุนหรือจัดให้มีเอกสารแผ่นพับข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	
31. สนับสนุนหรือจัดให้มีการเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวทางวิทยุกระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์	1	1	1	1	1	1	
32. สนับสนุนหรือจัดให้มีเว็บไซต์เพื่อนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวในท้องถิ่น	1	1	1	1	1	1	
33. สนับสนุนหรือจัดให้มีคัทเอาต์ป้ายโฆษณาแหล่งท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	
34. จัดงบประมาณในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	
35. สนับสนุนหรือจัดให้มีป้ายแสดงข้อมูลเฉพาะของแหล่งท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	
36. สนับสนุนหรือจัดให้มีการบูรณาการด้านการประชาสัมพันธ์กับหน่วยงานราชการอื่น ๆ	1	1	1	1	1	1	

ข้อคำถาม	คะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ					$\sum r/n$ (IOC)	ข้อเสนอแนะ ของผู้เชี่ยวชาญ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
37. สนับสนุนหรือจัดให้มีรายการนำ เที่ยว นำนักท่องเที่ยวมาเที่ยว ในท้องถิ่นของตน	1	1	1	1	1	1	
38. สนับสนุนหรือจัดให้มีบุคลากร แนะนำ ดำเนินการด้าน ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ของ อบต.	1	1	1	1	1	1	
39. สนับสนุนหรือจัดให้มี ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว หรือ สนับสนุนให้มีสำนักงานที่ทำ การของแหล่งท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	
40. จัดให้มีห้องน้ำสาธารณะอย่าง เพียงพอ	1	1	1	1	1	1	
41. สนับสนุนหรือจัดให้มีเส้นทาง เข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	
42. สนับสนุนหรือจัดให้มีร้านอาหาร ที่จำหน่ายอาหารให้แก่ นักท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	
43. สนับสนุนหรือจัดให้มีสินค้าและ ของที่ระลึกบริการนักท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	
44. สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการที่ พักที่สะอาด ปลอดภัย	1	1	1	1	1	1	
45. สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้าน การนำเที่ยวและมัคคุเทศก์แก่ นักท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	
46. สนับสนุนหรือจัดให้มีระบบ ขนส่งสาธารณะไว้บริการ นักท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	
47. สนับสนุนหรือจัดให้มีกิจกรรม เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจหรือ นันทนาการ บ้านแก่ง สนุกสนาน	1	0	1	1	1	0.8	

ข้อความ	คะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ					$\sum r/n$ (IOC)	ข้อเสนอแนะ ของ ผู้เชี่ยวชาญ
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่		
	1	2	3	4	5		
48. สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านสารสนเทศ เช่น การติดต่อทางโทรศัพท์ โทรสาร และอินเทอร์เน็ต	1	1	1	1	1	1	
49. สนับสนุนหรือจัดให้มีที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ศาลาหรือซุ้มพักคอย ม้านั่ง โต๊ะ เก้าอี้	1	1	1	1	1	1	
50. สนับสนุนหรือจัดให้มีลานกิจกรรมที่เกี่ยวข้องข้องกับแหล่งท่องเที่ยว สำหรับจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว เช่น เวทีการแสดง พื้นที่เล่นรอบกองไฟ	1	1	1	1	1	1	
51. สนับสนุนหรือจัดทำมาตรฐานของการบริการทางด้านการท่องเที่ยว เช่น มาตรฐานที่พัก มาตรฐานร้านอาหาร มาตรฐานด้านการบริการ เป็นต้น	1	1	1	1	1	1	
52. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้ ด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีทางการท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	
53. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการสำรวจสถานที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยว สืบค้นประวัติความเป็นมา และเส้นทางที่สะดวกในการเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	

ข้อความ	คะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ					$\sum r/n$ (IOC)	ข้อเสนอแนะ ของผู้เชี่ยวชาญ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
54. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ ประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วน ร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	
55. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ ประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วน ร่วมในการแสดงความคิดเห็น และให้คำแนะนำในการพัฒนา ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้เป็น สถานที่ที่มีความน่าสนใจต่อ นักท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	
56. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ ประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วน ร่วมในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก และความสะอาดและความ ปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	
57. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ ประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วน ร่วมในการประชาสัมพันธ์แหล่ง ท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	
58. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วน ร่วมในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพที่ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการ ท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	
59. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ ประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วน ร่วมในรายได้และผลประโยชน์ ทางเศรษฐกิจที่ชุมชนได้รับจาก การท่องเที่ยวในท้องถิ่น	1	1	0	1	1	0.8	ควรปรับคำถาม ให้มีความ ชัดเจนมากขึ้น
60. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ ประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วน ร่วมด้านการพัฒนา บริหาร จัดการ ด้านการท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	

ข้อคำถาม	คะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ					$\sum r/n$ (IOC)	ข้อเสนอแนะ ของผู้เชี่ยวชาญ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
61. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ ประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วน ร่วมในการช่วยอนุรักษ์ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ของแหล่งท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	
62. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ ประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วน ร่วมในการประเมินผล ผลกระทบจากการท่องเที่ยว และหาแนวทางแก้ไข	1	1	1	1	1	1	

ประวัติย่อผู้ทำวิทยานิพนธ์

ชื่อ	พินเอกภาณุรัตน์ ดีเสมอ
วันเดือนปีเกิด	6 พฤษภาคม 2507
สถานที่เกิด	เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพฯ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	257/36 หมู่ 11 ตำบลโพธิ์กลาง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	นายทหารวิศวกรก่อสร้าง หน่วยพัฒนาการพิเศษ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	หน่วยพัฒนาการพิเศษ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2524	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการสอบเทียบของ กระทรวงศึกษาธิการ เขตดุสิต กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2536	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (โยธา) จากโรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก